

significant. Quod genus est illud apud Hieremiam: Ficus bonas bonas, & ficus malas malas. Cum valde bonas, & valde malas velit intelligi.

Cucurrit quispiam ne pluvia maderet, & in fouca praefocatus est. LXXXIX

Επερχέτις μή βροχέειν, κ' ή εις βόιδερον απεπνίγη, id est, Cucurrit quispiam ne conspargeretur aqua, & in fouca praefocatus est. Vbi quis leuius malum incautus fugiens, in maximum incurrit. Videtur esse in sumptum ab Aposto- lio, cuiusmodi multa fecit praetermissimus.

Heterognathus es. XC

Επερχώδεσθ' ή, id est, Heterognathus es. In edacem dici cōfucit, qd ob noracitate alternatiu, utraq; mandibula cibi cōmāderet. Nam hinc dicitur, επερχώδεσθ', qd nunc in hanc, nunc in illam mandibulam cibum transferat.

Urbanus nihil aequi cogitat. XCI

Ουδερ φρονει δ' ημερον ενις εσυνκος. id est, Urbanus aequi nil, boni ue cogitat.

Admonet rusticanam vitam innocentiorem esse, ut quae sola cum solis habeat commercia terris. Contra qui degunt in urbibus, propter contagia negotiorum & hominum, astutiores euadere, unde & astuti, πρ'α τ'ο άσν dicitur putantur. Potest & hic accōtōdari parocmia, quod eximie morum ciuilitati & urbane blandiloquentiae, serē comes esse solet astutia. Contra qui moribus sunt subagrestibus, ijs plerumque fides est certior, animusq; sincerior.

Patroclo fordidior. XCII

Πατροκλέες φεδ'ωλοτερ' ή, id est, Patroclo parcior. In diuitē quāde, sed oppido quam fordidū ac parciū. Hic enim Patroclus posteaquam ad summas opes euectus est, aut, ut alij dicitur, ex quo natus est, nunquā est usus balneo, parsimonie causa. Taxatur ab Aristophane in Pluto: Εκ πατροκλέες εχκομα. id est, E Patrocli domo uenio. Plutum enim squalidum dixerat, & situs plenum. Prouerbij meminit etiam Eudemus.

Omnis herus seruo monosyllabus. XCIII
π'αε δεωσθηε δ' ελεω μονοσυλλαβου, id est, Omnis herus seruo monosyllabus. Heris & potētibz breuissimo tantum uerbulo est opus, ut uel annuāt, uel renuanti, uai, ή ου. Sic uolo, sic iubeo, sit pro ratione uolūtas. Seruis autē & impotētiōribz, malis opus est uerbis, ut exorēt aut psuadeāt. Effertur integre ad hūc modū, π'αε δεωσθηε δ' ελεω μονοσυλλαβου, τ'ο δ' εκεπ'ερ μακρορ, id est, Omnis domini seruo monosyllabus. At supplicare longū. Annotatum est ad doctis, monosyllaba & disyllaba nomina cōuenire seruis, cuiusmodi sunt μ'νε, quo nomine fuit seruus Epicuro.

Penicillare. XCIII

πρηνιζ'η μοι δ' οκηε, perinde ualet, quasi dicas, sic cum facere. Nam πρηνικος, Graecis comā nō genuā an, sed appositian significat, quam quidam galericulum uocant.

Cicadis pleni. XCV

Τεπ'ηρωρ άναμσσο, id est, Cicadis operi. In gloriosos ac stultos olim dicebatur, aut obsoleto, ac iam desitis utētes. Antiquitus enim Atticis mos erat, capillorū cincinnis aureas cicadas addere, hoc indicio significantes άν'όηδοναε esse se, id est, indigenas, quē admodū & cicadae, nō aliumde commigrant, sicut pleraq; alia, sed inibi nascuntur, ubi uiuūt.

Aristophanes in Nubilibz:

Αρχιδά γε κρη δ' ή ποδιδ'η, & τεπ'ηρωρ άναμσσο, και κικειδ'ε, & βοσφονιωρ. id est,

Prisca haec sanē atq; obrita canis, necnon repleta cicadis, Ac Cecide cum Buphonijs.

Cecides peruetustus quispia fuit dithyramborum scriptor. Buphonia item, sistum priscū, & iam olim ob uetustate desitum. Quae sanē omnia prouerbiali sobemate sunt dicta.

Quid de pusillis, magna proecmia? XCVI

Τι μακρορ περ, μεγαλα φρομιάζει; id est, Quid de minimis rebus magna textis proecmia? Vbi quis in re non magni momenti, uerbosa utitur prolocutione. Nam Athenis interdicebat praeco dicitur in concione, ne uel praefatione, uel assensibus uteretur, rem modo exponeret, άδ'οι προοιμιωρ & παδ'ωρ, id est, Absque proecijs & assensibus. Vt aliquot locis indicat Lucianus. Ad quod allusit etiam Terentius: Etiam proecmum incepat. Et Horatius: Quorsum haec tam putida tendunt? Leuter huc alludens Aelius Spartianus in Aelio Vero: Et quonia, inquit, nimis pauca dicenda sunt, nec debet prologus enormior esse quam fabula, de ipso tam loquar. Pluracibus in apophthegmatis Laconicis ad Cleomenē Cleombroti filium refert, qui quō alter quispia ueretur oratione plus satis prolixo. Τι, inquit, μοι μακρορ περ, μεγαλα φρομιάζει; όσορ γαρ εις ης π'αγμα, τοσούτορ ηδ' όλορ & ε' ρησσαι, id est, Quid mihi de paruis magna facis proeciā? Nam quanta res fuerit, tanta sit & oratio, quae ueris.

Quorsum haec tam putida tendunt?

Leuter huc alludens Aelius Spartianus in Aelio Vero: Et quonia, inquit, nimis pauca dicenda sunt, nec debet prologus enormior esse quam fabula, de ipso tam loquar. Pluracibus in apophthegmatis Laconicis ad Cleomenē Cleombroti filium refert, qui quō alter quispia ueretur oratione plus satis prolixo. Τι, inquit, μοι μακρορ περ, μεγαλα φρομιάζει; όσορ γαρ εις ης π'αγμα, τοσούτορ ηδ' όλορ & ε' ρησσαι, id est, Quid mihi de paruis magna facis proeciā? Nam quanta res fuerit, tanta sit & oratio, quae ueris.

Tunc canent cygni, cum tacebunt graculi. XCVII

Τ'οτ' άπονται κ' / κνο, όταρ κολοιοι σιωπώσασσι, id est, Tum canēt cygni, cū tacerint graculi. Hoc est, tū loquētur eruditū, cū garulū nō erit loquēdi locus. Aut inter garulos & obstreperos, nō est eruditū dicēdi locus. Veror ne & hoc ē compositionibus asseripserit Apostolus.

Malis ter mala. XCVIII

Τοιε κακοιε ηγρε κακα, id est, Malis ter mala, hoc est, digna dignis eueniant. Hāc parocmia autē ab huiusmodi quadam fabula profecta. Narrat Attagines aues cum primum ē Lydia in Aegyptū essent deportatae, atq; in sylbus dimisse, coturnicis uocem edidisse, deinde euenit, ut deficcato Nili fluminis aluco, psellitania regionem Aegyptiorū infestaret, magnanq; hominū uim abimeret. Inter haec Attagines uocē edere coeperūt humanā & articulatam, aliquanto maiorē puerili, dicētes haec uerba, τοιε κακοιε ηγρε κακα, id est, Malis ter mala. Atq; huius quādem fabulae autor ē etiam Altheus libro nono Socratem in opere de finibus, sic effertur adagium, ηγρε τοιε κακοεργιοε κακα. Circumfertur inter Graecos sententias & hic uersus: Εδ'ωλ' γ' άνηρ εις εδ'ολα κρη δ' ιδ'οι δ' ελεω. id est, Viro bono, bona largiuntur coelites.

Refertur & hic sentarij ex poeta quopiam, in commentarijs de audiendis poēis:

Ει, μαζωμωρ γ' άνηρ κακορ βροδιδ'ματωρ κακαε άμοιβαε εσι καρπ'οδομ βοροτοε. id est,

Consilia siquis destinari improba, Hinc necesse est, praemium ferre improbum.

Canis peccatum, sus dependit. XCIX

Τ'ο καωδε κακορ, υ'ε απ'ετισιμ, id est, Canis malū, sus dependit. Quoties pro ijs, quae peccant alius, alius dat poenas. Ex quo nā euetū natū sit, nec liquet, nec admodū refert. Sapit enim uulgus.

Interfecta musica. C

Ενικεκοφ'ε η μεσσινα, id est, Interrupta est musica. Veres

teret in comunijs eruditjs cōsolationibus uti consueuerunt. Πολλ cantores, histriones, salutationes induci cōcepte. Vñ quidam moleste fr̄ictes interrupti sermones suos, dicebat: ἐν ἑσὲ κοπήαι ἡ μυσική. Quæ uox in prouerbijs traducta est, quous tates aliquis intraneiens sermonem infortiuitū interpellaret.

CHILIADIS TERTIAB CEN- TVRIA QVARTĀ.

Chamæleonte mutabilior. I

Ἀμολέοντος εὐμεταβολώτερος, id est, Chamæleonte mutabilior, Chamæleon commemoratur inter animatiā, que colorem mutant.

Huius figurā diligenter describit Aristoteles libro de naturis animalium secundō. Quod ad coloris mutationē attinet, hæc tradit: τῆς δὲ χροῖαῖς ἡ μεταβολή, ἐμφυσιωμῶς αὐτῶ γίνεται, ἕξ δὲ ἡρώ μελανοῖμα τούτων οὐ πόρρω εἶναι τῆν κροκοδύλων, ἢ ἄλλων καθ' ἑαυτῶ οἱ σαύροι, μελανί, ὡσπερ τὰ τῆν ἄλλων, εἰσπεποικιλμῶν. γίνεται δὲ καθ' ἑαυτῶ τὸ σῶμα αὐτῶ ἢ τοιαύτη μεταβολή, ἢ γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ συμμεταβάλλουσιν ὁμοίως τῶν λοιπῶν σῶματι. Ἐ ἢ κροκοδύλων, ἢ δὲ κίρκων αὐτῶ νοσήει ἰχθυῶς ὅτι καθ' ἑαυτῶ ἢ τῆν χελωνῶν, ὁσποδινῆσκαρ δὲ ἄλλοις γίνεται, ἢ τελευτῶντων αὐτῶ ἢ χροῖα τοιαύτη ἐστὶ. id est, Mutatur autem illi color, cum inflatur.

Fitq; is nunc niger, nō ab similibus Crocodilorum, nunc pallidus, cuiusmodi lacertarū, nunc rufum nigris uarietibus maculis, qualis est pardorum. Accidit autem huiusmodi mutatio coloris per omne corpus, siquidē ἔσ' οὐλοῦ ἔσ' αὐτῶ, in eandem cum reliquo corpore abeunt colorē. Motus huius animantis admodum segnis, qualis est fermē testudinum. Pallefit moriens. Exanimato color idē durat. Hæc tenet Aristoteles. His fermē cōsentanea tradidit Plinius lib. 8. cap. 33. Illud addens, hoc animal toto corpore reddere colorem quocūq; proximū attigerit, præter rubrum ἔσ' album. Competit igitur adagiū in hominem uer sipellem, siue inconstantem.

Suus cuique crepitus bene olet. II

Ἐκαστῶ αὐτῶ τὸ βδελύμα, κίλκς ἡλικῶν ἡ ἕρῶται, id est, Unusquisq; suum ipsius crepitū, malo suauiter existimat. Hoc est, nemo est cui sua mala nō uideantur uel optima. Refertur ab apostolio Byzantio, sed à uulgo, sicuti cōiugio, sumpsum. Nam huiusmodi quedam ille uidetur admiscuisse.

E poculo perforato bibere. III

Ἐκ τῆν μὲλλῶς κίλκς ἡλικῶν, id est, E perforato poculo bibere, dicuntur qui faciles sunt, parumq; fideliter continent arcana sibi credita.

In pulicis morsu deum inuocat. IIII

Ἐρ μύλλας δαξίς δειρ ἐπινοκῶτα, id est, In pulicis morsu deum inuocat, in eos dictum, qui quantumlibet leuiderē grauitur perturbantur, perinde ut in maxima. Tradit ab Apologo qui fertur inter Aesopicos. Quidā offensus dolore pulicis pedē mordentis, subfedit ἔσ' Herculem ἐλαξίκακον implorauit. Mox deflente pulice, male precatas est Hercules, qui cum in tantillo periculo uocatus nō tulisset opem, non uidēti uerisimile, eum in grauioribus adfuturum.

Κίβηλος, id est, adulterinus. V

Quod simplex non est, neq; syncrurum, id uulgato uerbo Greci κίβηλος uocant. Hinc dicto uocabulo, quod aliud præ se ferant, aliud tegant. τῆν τὸ κενῶν τὸ δῆλον, uel quod Athenienses ob summum in Chios odium, sicuti male uellent, huius nomen nominati solent inculpate, addita lites

ραῖςq; in terram abiectis dira imprecari. ποσὸ τὸ πῶς χίτες βδελύτην. Sed proprie nummum liberatū κίβηλος appellat. Et κίβηλος infyncritatem seu corruptelam, uelut Aristophanes:

πολλὸν ἀφέλει τῶ βίβη κίβηλος. id est, Corruptionem uite ademit plurimam.

Et κίβηλος infyncritatem. Corruptum pecu. Et qui pallent, κίβηλος λιώντας appellant, quod aliquod morbi, uitijue subesse uideatur. Quemadmodū in nimis quoq; color nōnquam exigit fucum. Conuenit igitur in amicitiam infyncran ex fectam, aut in hominē blando uultu, sed animo uirulento. Est in eum, qui sanctimoniam habitu præ se ferat, cum uis sit impia. Vclut Pifides citante Suida:

Πραγματῶν πάντων ἄνο κίβηλος ἔστιν ἐργῆτες εἰς, ἕως λόγῶ. id est, Rerum duarum profusus uisus est,

Uulgo ut loquuntur quisquis infyncrus est.

Aut in orationē infyncrā, ut Plato libro de legibus quinto: τὰς δὲ αὐ ἡμάς δὲ σκοπεῖν, Ἐ τούτων τινες ἀλλήλῶς βέει, ἢ ὅσῶ κίβηλοι, id est, Rursum honores oportet cōsiderare, qui nan ex his ueri sunt, qui adulterini. Rursum eodem in libro, ὅσως μήτε αὐτῶ κίβηλος ποτε φαῖετῶ ὁ τῶσδ' ἀπλόος δὲ Ἐ ἀλλήλῶς ἀεί, id est, Vt neque ipse adulterinus aliquando cui quā appareat, sed simplex ἔσ' uerax semper. Hoc igitur à nummis traductum, si ad diuersas res traducatur, prouerbiale fiet. Sed huius rei mentionem fecimus in prouerbio κακῶ νόμματ' ὄφει.

Nemo malus hoc fecit. VI

Οὐδεις κακῶς ἔσται τῶτο, id est, Nullus malus hoc fecit, quoties rem egregiam, ex cognitu dignā significamus. Plato de legibus libro quinto: ὅσῶ γὰρ δὲ τὸ νῦν ἐπιτατῶ μωρον ἀγαθον ἔσ' τυγχάει ὁσῶσας τῶς περὶ δουλίνας πόλεις, τῶν ἐποικίλων κατασκόλων ἡσῶσας λαβῶν, ἢ τῶν παλαιῶν πόλιων, οὐδεις ἔσται ἔσ'τε κακῶς ὡρ, ἀλλ' ἔσ' τῶσῶς τῶ ἢ ἐπιφίλκῶς ἔδεισι ἡσῶσας μωρος. id est, Quantum enim bonum sit, quod nunc præcipitur, omnibus rebus publicis, si modo paruerint, ordinem ἔσ' apparatus adducens, nullus iniqua iners ἔσ' malus cognoscet, quemadmodū ueteri prouerbio dicitur, uerum ἔσ' peria, ἔσ' moribus equis præditus. Huic confine est, quod idem posuit in Lachete: οὐ πάς ἔσ' τῶτο ἔσ'ται, id est, Non sus quisuis hoc norit. Natum apparet à mysticis deorū, que non nisi ab initiatis, ac puris cognosci fas erat.

Mœnia ferrea, non terrea. VII

Plato libro de legibus sexto, ὡσῶ δὲ τῶσῶ ὁ μέγα γίλλε, ἔγωγ ἔσ' τῶ ὡσῶ τῶσῶ μωροῖσι, τὸ καδῶ δῶν ἔσ' ἔσ' τῶ γῆ κατακίμῶν τῶ τῶσῶ ἢ μῆ ἔσ'ται, ὡσῶ τῶνδῶ εἰνεα. καλῶς ἢ Ἐ ὁ ποικίλῶς ἡσῶσας ἔσ' τῶ λόγῶ ἡσῶσας τῶ καλῶ Ἐ σιδῶσας δῶν εἰνεα τῶ τῶσῶ μωροῖσι ἢ γῆνεα, id est, De mœniibus autē Mœgille equidē cum sparta cōsenserim, ut mœnia uidelicet hūmā depōsita, dormiēre sinamus, neq; huius rei gratia rursum uelimus excitare. Recte quidem ἔσ' poeticum dictum super his canitur: Mœnia erca magis ac ferrea esse oportere quant terrea. Prouerbio iactatum fuisse uidetur, ἔσ' habet ueluti enigmas figuram. Inuāt autem non oportere tutamentum ciuitatis in mœnibus collocare, sed in uiris armatis, quorum cōsensus murorum inexcugnabilem cōsue, ciuitatem optime tuetur. Alludit autē Plato ad apophthegma Laconicū, cuius meminit Plutarchus. Equidē arbitror ἔσ' Horatiū huc leuitatē alluisse, cum ait: Hic maris abeneus esto.

Nemo nos insequitur. VIII

Plato libro de legibus decimo, οὐς οὐδὲν ἐν τῷ ποσῷ... Nemo nos insequitur, qui sustinere compellat, quem admodum vulgo dicunt. Hoc parocmie citi hodie tritum manet, cum significant liberum esse, diutius in re quamiam immorari: Nemo nos, inquit, impellit.

Mare proliui omnia mortalium mala. IX

Θεάλασσα κλύει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά. id est, Hominum uniuersa proliui pelagus mala. Refertur ab Eustathio in primam Iliados Homerice. Extat autem apud Euripidem in Iphigenia Taurica. Natum est ab euentu huiusmodi. Refert Diogenes Laertius, Euripidem Platoni comitem fuisse peregrinationis, cum Aegyptum adiret: ubi cum morbo suo corripereur comitali, ni fallor, sacerdotes Aegyptij meritione marina sanarunt hominem. Hinc postea uersiculum hunc composuisse: κλύει θεάλασσα πάντα τ' ἀνθρώπων κακά. Tanti aqua marina morbis omnibus medetur. Qui hodie morfos a cane rabido, si nouas mergantur in mare, putant a rabie liberari.

Canere de Telamone. X

Ἀδὲμ τὰ τελαμών. id est, Canere cantione Telamonis. De querulo sermone dictum prouerbium, quod Telamon impotentius fletuerit, Aiaceum perisisse apud Troiam, praefertim hoc genere mortis. Eustathius enarrans carmen illud Homericum, quod est in catalogo nauium. Αἴας δ' ἔκ σαλαμῖν ἄγγελ' ἄνω κ' ἔδρα ἦσας Commemorat hanc parocmiam. ἠγὼ τὸ ἄδωμ τελαμών. παρομιμακῶς λεχθῆς, ἀπὸ σχολίου μέλεος οὐκ ἄρα, πῶς τελαμών. αἰὼμ ἀρχικῆς, id est, Et hoc quod prouerbio dicitur canere cantione Telamonis, ab obliquo canit, cuius initium: Fili Telamonis Ajax belliger. Simillimum est illud, quod alibi retulimus, ἄμ' αἴτε μέλ. Ἐξ μὲν ἴσ μέλ. id est, Admici cantilena, et Harmodij cantilena.

Arguia calumnia. XI

Ἀργυῖα φρεσά. id est, Arguia insectatio, de calumiosis et delatoribus dici solitum. Nam Arguius olim notuit antiquitatis, tanquam sycophantus et litium audios. Testis Eustathius in catalogo nauium, adagium ex Pausania cians. Testis et Diogenianus in collectanis.

Initio confidens, in facto timidus. XII

Eustathius enarrans septimum Iliados librum, huiusmodi refert parocmiam, θεαυῆς πρὸ ἔργου, ἐκ πολλῶ κακῶς, id est, Audax ante negotium plerumque ignauus. Citat idem ex Epicharmo, κακῶς ἀεφῆσθ' ἄλ' αὐτοῖσι, ἠεφῆσθ' δὲ φεί γῆ. id est, ignauus statim admodum de se confidit, post autem fugit. Videmus hoc usu uenire vulgo, ut qui sunt audacissimi, et magniloquentissimi, priusquam appareat periculum, ubi res uirum postulat, ibi sint animi nullius.

Γοργῶν βλεπέμ. XIII

Γοργῶν βλεπέμ, aliquoties apud Lucianum, pro acris oculis obtucri. Sumptum est fabula Persei. Item Homerus Iliados 6. de Hestore: Γοργῶς ὄμματ' ἔχωμ ἢ δὲ θεστολοῖγ' ἀκῶ. id est, Gorgoneis oculis, quales est Martis atrocis.

Tolle digitum. XIII

Αἶρε δ' ὄματ' ἄκῶ. id est, Tolle digitum. Vidit te fatere,

Nam hoc signo qui in conflictu succubisset, τὴν ἠελίω ἀγνοσεbat. Perius in Satyra quinta: Nil tibi concessit ratio: digitum exire, peccas. Cognatum illi, quod alio dictum est loco: Dare herbā. Huc, ni fallor, respexit diuus Hieronymus in dialogo Luciferiani et Orthodoxi, cum ait: En tollo manum, acdo, uicisti.

Videberis me uidens, planē Martem uidere. XV

βλέπεμ γὰρ ἀνὰ κρούς δ' ὄψεμ μ' ὄρω. id est, Martem uidere me, uideberis palam. De his qui se struere pollicebantur opitulaturos, ac Martem quendam acturos. Est alibi, apud Aristophanem. Bos in ciuitate. XVI

Βούς ἐν πόλει, id est, Bos in ciuitate. Dicitur ubi quis ad nouos honores euehitur. Lysias bouis imaginem in arce collocauit. Ea res in iudgii locum cessit. Nam in agris bouum usus, non in urbibus.

Brasidas quidem uir bonus. XVII

Βρασιδῶς μὲν κἀν ἀγαθῶς, ἀλλ' ἄκακός αἰμαμ, πολ' λουῖς ἔχῃ κάρθουας, id est, Brasidas uir bonus quae ille, sed Lacedaemon multos habet praestatores. Aduersus eos, qui se non modo primos, uerum etiam solos existimant. Natum ex apophthegmate, quae admodum docet Plutarchus in Laconicis, et item in uita Lycurgi. Finitimum illi: Multi Manij Aricie.

Hedera post anthisteria. XVIII

Ἀκισθὸς μετ' ἀνθίσθηρα, id est, Hedera post Anthisteria. Cum sero quippiā adhibetur. Apparet in ijs ludis morem fuisse coronari hedera. De Anthisterijs, id est, floralibus festis diximus in praecedenti, καρῶς δὲ ἄρα, id est, Ceres foras.

Ex Academia uenis. XIX

Ἀκαδημῖαν ἐμ' ἠέρε, id est, Ex Academia uenis. De senectute et copposito seu docto. Sumptum à Platonis schola. Quaequam et per ironiā torqueri poterit in fastuosum, et uultu teitrico philopobū agentē. Quin Athenens lib. xij. significat dictum in nitidos, et cultu insigni, quod bis Plato delectat iudicij. Ita Antiphanes philopobū elegātius cultum ubi deprimisset, apud hūc ipsan, τὴ μακαρὸν δὲ λέγει μὲν ὄλωσ ἀντὶ τῶ ἔργου γὰρ τὴν ἀκαδημῖαν δ' ὀκῶ. id est, Sed quid necesse ē plura dicere: Ipsam uidere uideor mihi Academia.

Senem erigere. XX

τέροντα δ' ὀρεδῶμ φλαυέου ὄς νεθ' ὡέσοι. id est, Erigere durum est, qui cadat iuuenis, senem. Haud facile desciuntur à senibus uitia, quae pucri didicerint, et in omnem inhererint uitam. Et tamen in senecta quocq; conmandum, ut uitijs careamus, quantumuis inhererint.

Terra defossum habes. XXI

ἢ κῆρα ἐχθῆς, id est, Terra defossum habes. In eum qui non impertit, neque profert suas dotes. Sumptum ab auaritia, thesaurum humo defoscentibus. Quod apud Plautum facit Euclio. Idem Horatius in Epodis: Haud parauero, Quod aut auarus ut Chremes terra preman, Disceiulus aut perdam ut nepos.

Senescit bos. XXII

πρεσθ' ὁ βῶς, τὰ δ' ἔργα πολλα τῷ βοῶς. id est, Bos senescit, at operum multa sunt bonis. Cum ob etatis imbecillitate aliquis inutilis redditur ad obuium munus. Nam diuitum uultus haud aliter ministris utitur, quam equis et canibus, aut paulo etiam inhumanis. Dimi usi sunt, allicunt: ubi iuenerint, reiciunt. Vnde cōsultum est, ut unusquisque sibi pareat, quo senescitum suam commodius seruet, alatiq; nec tum cogatur ex aliena liberalitate pendere, cum à

cum a nemine no contemtor. Ac meminervis Diogenis apothegmatis, qui rogatus, quid na esset in hac uita calamito fssimū, respondit, γέγονα ἄπορος, id est, Senex egeus.

Sus acina dependes. XXIII

Ἀποτίσθαι χοίρει γλαυράτα, id est, Acinos sua improba pendes. Lues quod ad admisisti, reddes quod abstulisti, non sine fenore. Quadrabit, ubi pusillum cōmodo, magno depen ditur malo. Natum appare distulit quopiam, qui uerbis bisce comminatus sit sui pascenti racinos.

Cum cessat boreas, XXIII

Aristoteles in Problematis sectione decimasexta, testatur hunc uersiculum prouerbio celebrem fuisse:

Ἀεχούριος π νότος, ἢ λυγούριος βορέας, id est: Surgit ubi notus exoriens, boreasq; residit.

Quo significabat tempus opportuniū prosperae navigationi. Subauditur enim δ' ἐς πλάγην siue ἐπὶ πᾶσιν, propterea qd auferit minus uehemēs oritur: desinit autē perquam uehemēs, diuersum accidit in Aquilone. Atque huius rei philosophus causam admodū probabilem reddit. Nos enim, inquit, ad se pteitionē potius quam ad meridiū uergimus, et aquilo flat a se pteioribus, auferit ad meridiū. Hinc fit, ut ille statim uehemētior proxima innadat loca, deinde uehementiā suam ad longius remotos trāfferat, propinquis ortui mitior. Hic etiā uerso, ad meridiū positos, primū urgeat: post, ubi praterit, mitior ad nos ueniat. Licetib et longius detorqueat prouerbiū, nec id sine gratia, si quādo significabimus tēpus adesse cōmodum et aptum gerendae rei, ut cum illo cōgruat, quod alibi positum est: Cum pluit, molendum.

Inuulnerabilis, ut Caneus, XXV

Ἀσπίδος ὑπόσχεσις ὡς κινεῖται, id est, Inuulnerabilis est, ut Caneus. De his, qui ledi nō possunt. Est in ποταμῷ sibi bulis, Caneum munere Neptuni nullo tēto uiolari potuisse. Ceterū iuxta fidē historie, Caneū Thesaliū quempiā aium fuisse, rei bellicae cū primis peritū, adeo ut cū multis praeliis interfuisset, nunquā uulnus accepit. Denique cum Lapithis auxiliū ferret aduersus Centauros, deprehēsus solus, ab hostium multitudine obrutus est, citraq; corporis uulnus extinxit. Itaque Lapithae, cadauere integro reperto, sparsere riuonem, Caneum in omni uita inuulnerabilem fuisse. Verius sius enunciabitur per comparationem.

Sale perunctus, hic adiuuabitur, XXVI

Ἀλοιρὸν δ' ἰασμῶδες ὄνειρ ἄρ οὐτόσι, id est, Acri sale hic perlutus adiuuabitur.

In eos dicebatur, qui uel etate, uel uino delirarent. Quidam ab uribus translato existimant, qui sale loti redduntur meliores, quod a salis acrimonia, coriorū crassitudinem emendet. Itidem temulentia laborantes, mos erat sale et oleo perungere: id aduersus ebrietatem remedium existimabatur. Quidam a uasis testaceis ductum malum, quae sale imbuitur, quo fidelius continet liquorem infusum. Sumpsum est autem prouerbiū ex Aristophanis Nebulis.

Haec iusticia, XXVII

Ἀπὴν τοι δ' ἔστι ἐστὶ δέμου οἱ ὄλιμμοιο ἔχουσι, id est, Diuam haec iusticia est, magnus quo claudii Olympus. Dici solitum, quoties pœnas darent scelesti, ueluti dijs ipsis ultoribus. Sumpsum est ex Homero.

Atqui non est apud aram consultandum, XXVIII

Ἄλλ' οὐδὲρ δ' ἐστὶ πρὶ τῶν θεῶν μὴ τὰς ἐπινοίας, id est, Atqui nihil opus iuxta aram cogitare. Consultandū antequam incipias, in ipso negotio fera consultatio. Sumpitū a sa

crificis, qui pro ritu sacrorū oia preparant, priusquā accedant ad arā. Nam in ipsiis sacris periculosum existimabatur, si quid parum rite dictū ac factum fuisset a sacerdotibus.

Mars haud conuicta ipse arma, XXIX

Ἀρμὴ τὰ αὐτῆς ὄπλα οὐ σαλεύει, id est, Mars sua ipsius arma nō iactat. Cōmode fruntur quibus assueuimus, quēq; nobis quadrat, etiā si sint grauisima. Iactatus enim, quod incommodē frimus. Vide Iuuenalis: Nec iactare iugum uita didicere magistra.

Smaragdus in luce obscurus, XXX

Ἀγρῖνος το σμάραγδος, ὅν ἰσθὶν ἔσθ' ἄσσοτε νόος, id est, Insignis smaragdus in luce quod in obscurus. In eos iaci solitū, qui praestere ibi semet occultaret, ubi maxime cōueniebat edere uirtutis specūmen. Plinius inter smaragdorū uarietates cōmemorat, qui dicti sint caeci, quod colore sint obscuriore. Id utiq; magis in sole deprehēditur, cū ingens color ille suauiter uirēs, nec sole mutetur, nec umbrā ad nec uernis, ac ne aquis quidē. Quēmadmodum idem docet Plinius libro 37. cap. 6.

Martis pullus, XXXI

Ἀγρῖνος νεοτῆρ, id est, Martis pullum uocant ad bella magnopere propensum. Aristophanes in Aulis: Ἄρεος νεοτῆρ, ὃ νεοτῆρ δ' ἔσσοτα. Sentit autē de gallo, qui qd omnī auium sit pugnacissimus, bellacissimusq; unde et cristis et calcareibus armatus est, Marti sacer est. Vel qd olim fuerit adolescēs Marti in delicijs habitus, qd cōsueuerit obseruare, Marte cū Venere cubante, ne qd decorū interueniret. Deinde cū illo dormiēte, Sol aduenisset, Marsq; turpiter esse deprehensus, iratus, Gallum adolescentē in auiem cōmutauit, manentibus etiānum pristinē naturae uestigijs. Narrat hanc fabulā Lucianus in Gallo. Prouerbiū meminit et Laertius in uita Diogenis Cynici.

Vtrem mergis uento plenum, XXXII

Ἀσπίρὸν ἔσσοτ' ἴσσει πνεύματος πλῆρη, id est, Vtrem mergis uento plenum. Competit in eum, qui frustra conatur: ut qui castigat inemendabilem, quod inflatus uter, quantum immergus, iursum emicet. Natū uidetur ex oraculo Sibyllae, quod illa aditū de ciuitate Atheniensis: Ἀσπίρὸν ἔσσοτ' ἴσσει, δ' ὕμνου δ' ἐπὶ τοῦ δ' ἐμῆς ἔσσει, id est, Vt tergeris, sed mergere nemo ualebit.

Durus alioquīs, XXXIII

Ἀπτετὸν ὠνδρωπὸν προσαγορήμασιμ, id est, Im mobilis alioquō. Ductum a cera, quae trahendo mollescit. ἔτεκτορ autem dicitur, quod non queat liquefieri. Competet igitur in hominem inexorabilem.

Profectus ad apaturia, XXXIII

Ἀπτορὸν ἐς ἀπταρδία ἐπασσὶν ἐς δαργαλιῶνας, id est, Profectus ad apaturia, rediit Matio. Dici solitū in eos, qui licētius immoraretur negotio cupiā. Athenis festū erat, qd Apaturia uocabant, id triduo peragebatur. Primum diem appellabant δ' ὄσσηρα, propterea quod sub nossem conuenientes φράσσοτες conuuium agerent. Secundum appellabant ἀνάρρησιμ, quod in eo rem diuinam fierent Ioni Pbratrio, ac Minerae. Tertiū nouεσδύμ, qd inuenes et puelle in gentē transcriberent. Meminit Suidas copiosius de hoc festo. Verum ea non nullū attinent ad explicandū prouerbiū.

Ego tibi de alijs loquor, tu respondes de cepis, XXXV

Ἐγὼ σπύροσ δ' ἐσσι λέγω, σὺ δ' ἐκὸ μῶμ' ἄποσθ' ἴσσει, id est,

id est: Ego tibi loquor de alijs, tu respondes de cepis. Simili-
 tum illi, ἡμῶν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν, cum aliud respondetur quam ro-
 garis, vel contra, cum inepte respondetur inepte sciscitanti.
 Confirma sunt inter sese, cepe & allia.

Aurificem te futurum credebas. XXXVI
 χρυσοκόσμησον ἑσένα, id est: Aurificem te futurū arbitra-
 bare. Natum autem ab huiusmodi quodam euentu. Immutat
 aliquando fama apud vulgus Atheniensium in Hymetto moni-
 te magna aurifragmenta iuderi, quae a formicis illis pugnaci-
 bus seruantur. Itaq; quid a credidi, sumptis armis, exierunt
 illas expugnaturi. Qui cū re infecta, frustra q; sumpto labore,
 redirent in urbem, irrisi sunt a ceteris ciuibus, illud obicitan-
 tibus, σὺ δὲ ἑσένα χρυσοκόσμησον. Meminit huius rei Eubulus.
 Ἐμὰς ποτ' ἀνδραγαθὸν κερκοπιδίας ἐπιστάμεν
 ἀσέβητας εἰς ἡμιπέτρην ἐξελθεῖν ἄλλα. id est,
 Quondam uir is nos Cecropidis persuasimus,
 Sumptis ut armis, montem Hymettum incurrerent.
 Exat & apud Platonem lib. de reipub. quinto. Parcemia con-
 uenit, ubi quis ingentes spes animo concepit, sed discedit fru-
 stratus. Quod ferè solet accidere ijs, qui suo sumptu mittunt;
 qui terras peruehigent incognitas, aut qui in fornaces alimi-
 sticas omnia sua profundunt.

**Seiuncta sunt Merhæ, ac Siloam
 fluenta. XXXVII**
 Σειοῖς τὰ μετ' ἑαυτῶν καὶ τὸν Σιλωὰν ἐξέματα. id est,
 Seiuncta sunt Merhæ, ac Siloam flumina.
 De longo intervallo disitis inter sese. Veluti si quis dicat, in-
 ter amicum & adulatorem plurimum interesse. Finitimum illi,
 χωρὶς τὰ πῦρ μωσῶν καὶ φρυγῶν, id est: Separatæ sunt
 possessiones Myrsorum & Phrygum. Apparet neotericum
 esse prouerbum, & haud scio an ab Apostolio additum ex li-
 teris ecclesiasticis. Siquidē Merhæ uocatur locus in quo Mo-
 ses aquas pessilites & amaras, iniecit ligno, dulces reddidit,
 ac salubres. Ceterum aut a aquas Siloam missus est a iesu cæcus
 euangelicus, quo uisum reciperet. Vnde apparet saluatores
 fuisse, distimillimas aquas Merhæ.

Ἰθὺς ὄπυρα οἶον τὰ σά. XXXVIII
 Ἰθὺς ὄπυρα οἶον τὰ σά. De mīnis, ac terriculis inanib-
 us, aut cum ostenditur arte periculū, cum re nullum sit peri-
 culum. Translatū a militari astutia, qua fit ut ad territādos
 hostes noctū diuersis locis ignes incendant, ut ingens exercitus
 esse credatur. Eos ignes ad simulatos, Ἰθὺς ὄπυρα uocant.

Ψύρα Bacchum. XXXIX
 Ψύρα τὸν δῖόνυσον, id est: Ψύρα Bacchum. Stephanus
 & Suidas citant ē Cratino, ψυρὰ τὸν δῖόνυσον ἄγορας,
 id est: In Ψύρα Bacchum ducentes. Rursus qm̄ νεμέσει. Ψυ-
 ρὰ τὸ πῦρ ἀσέβητων ἄγας id est: Et in Ψύρα Spar-
 tum ducis. Amotatum est & ab Hermolao Barbaro. Die-
 stitutum ad agium, ubi uinum appositum in conuiuio nemo gu-
 stat: aut de fordidō apparatu. Ψύρα pusilla quæspian insula
 est haud procul a Chio, in qua uinum non prouenit.

Caput uacuum cerebrō. XL
 Ὡς οἶα κεφαλή, ἠδὲ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει. id est: O
 quæle caput, & cerebrum non habet. De his qui corporis spe-
 cie præcellunt, ingenio carentes. Natum ex apologo, qui cir-
 cūfertur inter Aesopicos. Vulgo quoq; necordibus & insipi-
 dis autem cerebro uacuum esse caput.

Crudelis Bacchus. XLI
 Ὁ κρείσσει δῖόνυσος, id est: Crudelis Bacchus. Baccho
 quondam uiuos homines sacrificari mos erat. Vnde in crude-
 les conuenit, siue quod temulentia feroces reddat & immites.

**Hoc calciamentum consuit Histiaicus
 Aristagoras induit. XLII**

τὸ τοῦ ὑπόδημα ἐξέβαλε μὲν ἰστιάδος, ὑπερὺν αὐτοῦ δὲ
 ἀεὶ ἀεὶ ἀγέρας, id est: Hoc calciamentum Histiaicus quidem con-
 sult, ceterum Aristagoras induit. Diogenianus admonet dici
 solitum in eos, qui callide sua malefacta in alios reiciunt. Ad-
 ditiū natum est ex huiusmodi historia: Histiaicus quispian pa-
 tria Sanius, Dario amicus, ab eodem in Praefidem missus est.
 Illic diutius cōmoranti, incesit patrie recusandæ desiderium.
 Verum cum a rege conuocatus impetrare non posset, scribit
 ad Aristagoram ex fratre nepotem, ut Iones ad defectionem
 sollicitaret, uelidelicet ut hac occasione dimitteretur. Excogi-
 tauit autem nouum literarum transmittendarum genus, cuius
 meminit & Aul. Gel. notium Atti. lib. 17. cap. 9. Seruo cui-
 dam spectate fidei diu oculos egros habenti, capillum ex om-
 ni capite, tanquā medendi gratia deradit, caputq; eius leue
 literarum formis cōpingit. His literis quæ uoluerat scripsit.
 Hominem postea quoad capillum addidit, domi continet.
 Renatis pilis, ad Aristagoram mittit. Et cum ad eum ueneris,
 inquit, mandasse me dico, ut caput tuum, sicut nuper ego-
 met feci, deradat. Seruus ut imperatū erat, ad Aristagoram
 uenit, mandatum domini adfert. Is non esse frustra ratus, cap-
 pite deroga literas legit, ac mente Histiaici cognita, totam ser-
 uē Ioniam ad defectionem traxit. Darius postea quāquam hæc co-
 gnouisset, decessuisse Iones, Histiarum in consiliū adhibet,
 quem potissimum in Asiam mittere oporteat, ad res compo-
 nendas. Is persuadet ut sese mittat, utpote idoneū ad sarcien-
 dam defectionem Ionum. Itaque postea quāquam in Asiam deue-
 nisset, iamq; in suspitionem uenisset, Sardorum in consiliū, tan-
 quā autor huius motus fuisset, hoc audiuit ab eodem. ὄντω
 τοῖ ἰστιάδῃ ἔχει μὲν τὰ ταῦτα τὰ πρῶτα, καὶ τὸ ὑπὸ
 δὲ μὲν ἐξέβαλε μὲν σὺ, ὑπερὺν αὐτοῦ δὲ ἀεὶ ἀεὶ ἀγέρας,
 id est: Sic hæres habent Histiaice. Tu quidem calcū hunc con-
 sultisti, ceterum Aristagoras induit. Meminit & Herodotus
 quinto & sexto libro. Significabat autē eius consilij primum
 fontem & autorem fuisse Histiaicum, administrationem Arista-
 goram. Ea uero deinde ut fit, iulgo cognita commentū nouita-
 te, in populū fabulam abiit. Videtur magis conuenire, quoties
 in astutis & improbis consilijs, alteri alter auxilio est, mu-
 tuaq; opera sese iuant. Nam dare consilium, est tanquā
 calcium consure, ut consilio & exequi, est uelut induere
 calciamentum.

Quæ non possuisti ne tollas. XLIII
 Ἐ μὴ κερδέσθαι μὴ ἀνέλας, id est: Quæ non deposuisti,
 ne suscollas. Citatur a Platone libro de legibus undecimo, tan-
 quā ex poetâ quopiam. Lærtius refert inter Solonis leges,
 sentiens opinor de terminis agrorum non mouendis, quos ma-
 iores fixissent. Conuenit in fruges, & in eos, qui repetunt
 quod non crediderunt: item qui sibi postulat acceptum ferri,
 quod non præstiterunt.

Bulbos querit. XLIII
 Βολβοῦς ζῆτος, id est: Bulbos querit. Iocus prouerbialis
 in eos, qui iuxta Persium,
 Obstipō capite defigunt lamina terra.

Plutarchus in Sympoticis, καὶ γούρῃ δ' ἀλεγομένῃ ὄντω
 σί, ἢ παροῖ μὴ ὀδῶν ἐκ τῶν βολβοῦς αὐ μὴ κερδοῦσι διαφύγει
 τὸν κερδῶν, ἀλλ' ἔχωρ δ' ὄνομα μὴ ἀντιπαραδῶν, καθὼς
 πρὸ ἢ σικκὰ καὶ τὸ δέμας ἐπὶ φώκῃς, id est: Et enim i-
 deo uicibus iste, inquit, & prouerbio obnoxius bulbus haud ideo
 fulmen effugit, quod pusillus sit, sed quod uim habeat con-
 trarian fulmini, quemadmodum & ficus arbor, & hyene
 pellis.

pellis. Porro risus prouerbialis, de quo meminit Plutarchus, sumptus est, ut opinor, ex Aristophanis Nichulis, ubi Strepsiades Socratis ingrediens scholam, admiratur discipulos Socratis prono capite terram spectantes. Respondentiq; cupiam:

Ζητῶσιν οὐτῶι τὰ κατὰ γῆς, βολβούς ὄζα
Ζητῶσι; μὴ πῶν τῶν ὄζα φροντίζετε.
Εγὼ γὰρ οὐδ' ἴβ' εἶσι μεγάλοι κηρὶ καλοί. id est:

Quaerunt, habet quae terra. Strepsiades, Bulbos scilicet quaerunt, rei sed cura ne quid istius Vos argat, ego enim noui ubi sint magni et boni.

Quod si quis malit referre ad id, quod est apud eundem poetam in Plauto, ταῦτορ δῆμορ φαγόντες, id est: Qui easdem necem cepas edijis, equidem haud magno opere repugnari. Significat autem tenues amicos, quosq; ut ait Terentius, pauperatam inia tolerant grauem. Persius item Satyra quarta, de sordido et impendio tenaci, parcoq;: Hoc bene fit, tunicatum cum sale mordens Cege, et farratam pueris plaudentibus ollam.

Extat apud eundem Aristophanem et alius de bulbo iocus huimodi, κατὰ γῆν βολβῶν κηρὶ τῆρ. id est: Qui deuorauit bulborum ollam. Quo quidem libidinosum et immo dice mulierosum hominem inuit. Nam bulbos irritare Venere, testatur et Martialis:

Nil aliud bulbis, quam satur esse potes. Suidas duo de cepis adagia refert, κρομμυα εἶδηρ, id est: Cepas edere, et κρομμυῶν ὄσφραίνωσθ, id est: Cepas odorari, quae suo reddimus loco.

Exacta uia, uaticum quaerere: XLV

Seneca in libello de moribus: Quid tui stultus est, quam, quod dici solet, uia deficiente, uaticum quaerere, aut augere? Quadrat in senes auaros. Laborat enim ea aetas plerumq; hoc uitio: ut quo minus superest uitae, hoc magis sit de uiculis sollicita. Contra iuuentus, huius studij uel maxime negligens est. M. Tullius in Catone M. aiatore: Auaritia uero fenilis, quid sibi uelit, non intelligo. Potesse enim quicquam esse auaritiuus, quam quo minus uiae restat, eo plus uaticum quaerere?

Ventis tradere. XLVI

Ventis tradere, pro eo quod est, obliuisci, atq; ex animo eijcere. Seruius prouerbialem figuram adnotet esse.

Vergilius in decimo Aeneidos: Nec ferre uidet sua gaudia uentos: Idem alibi: Sed auae

Omnia discernunt. Rursus idem: Partim Mente dedit, partim uolueris discernpsit in auras.

Item Horatius in Odis: Tristitiam et metus, Tradam proteruis in mare Creticum Portare uentis.

Os infrene. XLVII

Ἀχέλινορ σῶμα, id est: Os infrene, uocant os petulans, et maledicum. Sumpta metaphorā ab equis, nullo freno coercitis. Ita Plato libro de legibus tertio, ἀχέλινα σῶματα uocat, Euripidem opinor imitatus, qui in Bacchis τῶν ὄχηλων σῶματων ἐνόμωσθε ἀπορρονας τέλει θυσυχιαρ esse, scripsit, quemadmodum alibi meminimus. Plutarchus de liberis educandis, ἀδύρωτον σῶμα dixit, quasi inanitoris egens. Aristophanes in Ranis: Ἄνδρ' ὄσφομορ

Ἔχοντ' ἀχέλινορ, ἀκαταῖε ἀπὸ πλωτορ σῶμα. id est: Ore confidenti, infreni, intemperanti, sine foribus

Inlius pollux docet id genus homines dici ἀπὸ βορῶν ἀπὸ τῶν quam uocem uispat Euripides in Oreste.

Κῶπτι τῶν ἀνισωτοῶν
Ἀνῆρτις ἀνερωγλαωσορ, ἰχθῶνρ διεθεσσε,
Ἀργῆσθ' οὐκ ἀργεῖσθ' ἠναγκασμῆσθ',
Θορῶνρ δὲ πῶϊνοσθ' ἀκαμωδῆσθ' παρῆρσισθ'
Πιδανός ἔσ' αὐτῶνρ κρηρβωλῆρ κωδῶντινι; id est:

Sub ista surgit quibusian uir cuius os Carbcat ostio ualens audacia, Arguius haud arguius, huc adactus est Torbæ obsequens, et imperitia audacia.

Qui orationis posset eloquentia Malo uel ipsos principes inuoluere.

Sic Euripides depingit oratorem stultum: sed utinam haec forma non competet in tam nullis concionatores, non Ean gelicos, sed scyphoanticos, ac meros adulatores.

Ego ac tu idem trahimus iugum. XLVIII

Εγὼ τε κηρὶ οὐ τὸν αὐτορ ἔλκομερ ἕνγορ. id est: Idem cegeq; tuq; ducimus pariter iugum.

De his qui similibus uitijs aut malis obnoxij sunt. Non distimile illi: In eademem naua, Plinius in epistolis alibi dixit, ex a quo iugum ducere, pro eo quod est, necoij uices pariter sustinere. Translatum a bubus arantibus. Huc allusisse uidetur Horatius lib. odarum primo.

Diffugiunt cadis

Cum fece siccatis amici, Ferte iugum pariter dolosi.

Res indicabit. XLIX

Ἄντὸ δὲ ἔρα, subaudi, ἔργον, id est: Res ipsa indicabit; Cum significamus experimento, exituq; per spici sermonis ueritatem. Vt ut Plato in Theaeteto, sed interpret Marsilius, haud scio quae auctor sequitur, putat subaudiendum id esse quod ita responderi solet, ingredientibus aquam, ac percontantibus quam profunda sit. Vfus est Aristophanes in Lysistrata, τῶν ἔργων τὸν ἀντὸ δὲ ἔρα, id est,

Res ipsa mox probabit.

Pindarus in Nemeis: οὐ δὲ περὶ τῶν διαφωρῶν ἔρ τῶν ἔργων ἔρα, id est: In experimento uero, tandem apparet, quibus sit aliquis praestantior. Hinc finitimum: τὸ πῆρ γμα λέγα, id est: Res ipsa loquitur, apud Lucianum in Toxaride: Item illud Aristophanicum in Vespiis: τὸ πῆρ γμα φωνῶνρ ἔρα, αὐτὸ γὰρ βοῶ. id est,

Res est palam, quando ipsa per se clamitat.

Id imitatus M. Tullius in oratione quadam dixit, totam hominis effigiem, malitiam quandam clamitare.

Omissa hypera, pedem insequeris. L

Ἄρεῖσ πλῆν ὑπὲρ αμ, τὸ μ πὸ δα δ' ἰώκει, id est: Omissa hypera, pedem seclator. Cōuenit, ubi quis omissis his quae magis ad rem attinebant, leuicula quaequam citat. Hypera nautici fines sunt, quibus antennarum cornua traducuntur. Pedem autem uocant imani elaud partem. Verū hyperarū uicinius usus in nauigando. Suidas adagiū citat ex Hyperide.

Beccelesenus. LI

Βεκασέλλωσθ' Prouerbio dicebatur stupidus, ac delirius, syderatus, aut admodum senex. Beccus Phrygium antiquissima ligna panē significat: autem Herodotus lib. 2. σάλλωσθ' lunan. Vnde Arcades, qui uolunt mortalium omnium antiquissimū uideri, προσέλλωσι dicuntur, tanquam antiquiores ipsa lunan. Quod notans Apollonius lib. Argonauticōn quarto: Ἀρκάδῆσ δὲ κατὰ τῶν ὄδησ σαλλωσῶσθ' ἰδῶσθ.

Psammithicus autē rex, hoc argumento deprehendit Phrygios omnium antiquissimos fuisse, quod pueri qui nullā nocent hominis audierant. Beccū Ionarent. Suidas hoc loco iocans, negat mirū uideri debere, si caprarū uocē imitati sint, qui fuerunt à capra nutriti. Nā id asserit Herodotus. Vtitur Plutarchus libro primo de uitis philosophorū, καὶ γὰρ πολλοὶ τῶν μεγάλων φωνῶν εἰσὼν, ὃ δῖος ἐπλάσε τὴν κόσμον πρὸς εὐαυτῷ ὑπὸ τῶν ἑρμιαζόντων θεοκροτῶν, κατὰ γὰρ τὴν πρὸς ἀρχαίαν καὶ μὴ θεοκροτῶν, id est: Et tamen Plato uocalis quum ait, deus condidit mundum ad suā ipsius imaginem, olet delirationem Becceseleenam, quemadmodum loquuntur ueteris comœdiæ scriptores. Sumptum est pro uerbum ex Aristophanis Nubibus:

καὶ τῶς ὃ μορὸς σὺ καὶ κροτῶν ὄζων καὶ θεοκροτῶν ἐσλῶε. id est:

Et quo pacto stolidetur, et Saturnia olens, et Becceseleena. Quo loco complura super hac ditione referuntur ab interprete, si quis forte requirit. Ego quod ad adagij explanationem iudicari sere statis, attigi.

Imperitus subligaculo indutus omnibus id ostentat. LII

Ἀμαθὴς ἀναβυσθῆ πηδύμεθ, πᾶσι ταῦτην ἐρῶνικε. id est: Imperitus subligaculo indutus passim id ostendit. In eum congruit, qui propter insolentiam, etiam ineptissimis rebus effertur. Subolet hoc ab Apostolio additum ex huius etatis adagij.

Minerua suffragium. LIII

Ἡ ἐδύλας ἦψθ. id est, Minerua suffragium. De exaecto iudicio, contrarium illi: ἔκνεπε. id est: Suis iudicauit. Sed lepidius fiet, si per ironiam effertur in stupidum, et nullius iudicij hominem.

Per parietem loqui. LIIII

Διὰ τῶ τοῖχος λαλῶ. id est: Per parietem loqui. Dicitur qui uideat quid facit. Sine quod obstante pariete, nescit alterum audit, siue quod ad eum modū colloquuntur amantes: ut testator Ouidius de Pyrramo et Thybe.

Intervallo perit fames, et optime perditur. LV

Διὰ μεσθὲς ἑλιμὸς ἔρθε ἑ κἀλλῶς ἀποδῶνται. id est: Inter cacēpine optime perit fames. Mora multīs rebus adfert reuēdium, et maxime iracundiae. Inuenitur etiam hoc interpretamentum, ut sit sensus: Extincto famelico, fames item percat necessum est.

Statuum faucibus colas. LVI

Ἀνδρῶντα γαργαλίλας. id est: Statuum colas gutture. De re maiorem in modum absurda, quae fieri nullo pacto possit. Veluti si quis hominem pro potentem et inuictum frustra conetur opprimere. Nec enim liquefcit statua.

Insuperabilem uitam uiuis. LVII

Ἀνέπεισο βίον ἄγε. id est: Insuperatam uitam agis. Sic enim loquuntur Attici, hoc est, uitam mirificam, et quam ne sperare quidem auderet quisquam: aut in qua non spes aliat animum, sed ipse res ad sint. Exstat apud Pindarum.

Amens longus. LVIII

Ἄνεθ ὃ μακρὸς. id est: Amens qui longus, hoc est, quod uulgo distant, prolongis mentem deesse, pusillis nimium adesse animorum. Sumptum uidetur ex Sophocle, apud quem hic uersus sunt in Aiace flagellifero:

Οὐ γὰρ οἱ πλατῆς Οἰδῆ ἐνεκωῶται φῶπτε ἀσφαλῆσαιτο ἄλλ' οἱ φοροῦντες εἶ. id est:

Non enim his Qui porriguntur mole uasta corporis, Latoq; tergo, nisi oportet maxime, Verum magis illis, qui ualent prudentia. Videtur in eadē sententiā fuisse Homerus, Τυδεὺς φύγες corpore pusillo, ceterū strennuum. Sic enim ait Iliados, E. Τυδεὺς τῶ μικρὸς μὲν ἔλω δέμας, ἀλλὰ μαχητῆς. Id est: Strennum in pugna Tydeus, sed corpore paruum.

Idem habetur in obsecano carmine: Vtilior Tydeus, qui, si quid credis Homero, Ingenio pugnae, corpore paruus erat.

Et apud Statium: Maior in exiguo regnabat corpore uirtus.

Antiope luctus. LIX

Ἀντιόπη ἐβύθη. id est: Antiope luctus. Dicit consueuit ubi quis immeres calamitatis affligitur, deinde malis exit mitor. Natū adagij ab Antiope fabula, quae Nyctei filia fuisse narratur. Ea cum esset à ciue quodam uitiata, pater grauidus irascens, ad fratrem mittit, ut de ea supplicium sumeret. At ille quod uerū ferre uideret, miserum, pepercerat. Itaq; peperit Zethum et Amphionem, quos ille in monte abiecit. Erat autē huius uxor nomine Dirce, quae simul atq; sensit uirū suum Lucium Antiope captum amore; puellam in monte abductā traxit ceruicibus alligat, suspensis à cornibus tedis ardentibus, parans illā hoc exitū genere cōficere. Verū ad uociferationē Antiope cōcor sum est, cū à uicinis rusticis, tū ab Amphione Zethoq; qui matrem agniti eripiunt, et à Dirce poenas sumunt.

Fuge procul a uiro maiore. LX

Ἄλει ἀπὸ μετρίον ἀνδρός. id est: Fuge procul à uiro maiore. Cave à commercio potētū; habe commercij cum aequalibus. Et enim optimatū familiaritas, aut seruū facit et turpē, aut si nescias adulari, periculis obijcit. Cū paribus ut multo suauior, ita tuior etiā uita est. Pindarus in Nemeis, εἰ δὲ κἀ τῶ χαλῶτα δ' ἔστις ἀνθρώποις διμῆθρ κρεσσόνων, id est: Graue certamen congressi cum hominibus potentioribus.

Abque baculo ne ingreditor. LXI

Ἄνεθ βῆλα μὴ βάλῃς. id est: Abq; ligno ne ingredias re. Inermis ne sis, Verū semper ad manum sit, quo depellas, si quis forte querat ledere. Natū aiant à Cleome ne quodam Atheniensium duce, Is cum esset in insaniam uersus, quod omnibus haberetur exofus, baculum gestans, obambulare consueuit, quo propulsaret impetentes.

Omnem facultatem indutus est. LXII

Ἄπασαρον τὴν οὐσίαν ἠμῶντας. id est: Vniuersam substantiantiam indutus est. De paupere, qui praeter uestitū nihil praeter rerum possidet; alioquin cūcēsθ καὶ ἀνάλθθ. Quod quidē et hodie uulgatō ioco dicunt, ad hunc modum, cum subsilio, facultates omnes meae conuertunt. Notum illud Biantis philosophi dictum: Omnia mea mecum porto; Plautus in Rudentibus. Hoc quod indutus sum, summe opes.

Hostis non hostis. LXIII

Ἀπόλαμθ πολέμηθ. id est: Citra bellum hostis. Dicitur, qui nulla lacestus iniuria, tamen quae sunt hostium facit, aut qui pacis obtextu facit hostilia. Conuenit etiam in illos qui prius quam expostulauerint de iniuria cum amico, iam ledunt inimice.

Nephasi dies. LXIIII

Ἀποφράδες ἡμέραι. id est: Nephasi dies. Olim uocabatur inauspicati, et quibus publica non licebat agere, unde receptum, ut homines iniustos ac detestandos ἀποφράδες appellarent. Testis Lucianus in huius uocis calumniationem.

Κρατεις ουτρε εγγυετ' ανθρωπων λεγαμ,
 Οποτε πνευλιδ' υσων οι αρχαιοι δημοφει
 Ευκαλοειαι ποδωρ ηρε λεγων τοις εφτορω,
 Τωρωρ λεγαμ μωι, πρεφω ομ αυτωρ (ω) τωρ,
 Πρωτωτε επικαδωζωρ εν τοις χριλαστωρ. id est:

Hic inter homines plurimum uis polluti
 Dicendo, quoties preteribat, uis bonus
 Agilisq; cursor, sedecim spatio pedum
 Linguebat a se ceteros iam rhetores.
 Sermone celer erat, celeritati aderat huic
 Suadela quedam illius insidens labris.
 Hos uersus et Aristophanes adducit in Acharnensibus, ex
 Demis Eupolis adiunctis his duobus,
 Ουτωρ ενκαλ'ι, καλ'ι μων'ορ ηνω εφτορωρ,
 Το κενωρ εγκρατελιωτε τοις ακρωμενοις. id est:

Adeo mouebat, atq; solus rhetorum,
 Aculeum in animis liquit aduentum.
 M. Tullius in Bruto. Quam deam, inquit, in Periclis labris
 scripsit Eupolis festiuasse. Huius immodicam eloquentiam
 idem taxauit in eadem comedia.
 Ενπευδωρ ορωη' ηδημλεωρ δυλαμ μωι
 Ησρατωρ εβρωτωρ, ξυμωυ'κα πλω ελλωδ'α. id est:

Pericles at indignatus hinc Olympius
 Tonat, conuulcat, miscet omnem Greciam.
 Porro quod ad suadellam attinet, id imitatus Ennius apud Ci
 ceronem in Catone Maiore, M. Cetequm suade medullam
 dixit. Ab huius prouerbij forma non discrepat illud Aristophanis, εν ηνω νεφελωρ.
 Τοωρ ελλωδωρ εινω μελεγαμ εκατωρ σω'οιστωρ αρισωρ
 Id est: Ut Gratiorem dicar genti studijs procedere centum.
 Lepidius etiam erit, si pro pedibus parasangas dixeris.

Saxum uolutum, non obducitur musco. LXXVIII

Αλιδ'ο κυλιδ'ο μωρ'ο ε φων'ο ου ποιφ'. id est:
 Musco lapis uolutus haud obducitur.
 Qui non potest eodem in loco consistere, raro fit ut dutescat.
 Id totidem penē uerbis etiam hodie dicunt. Simile illud Fabij:
 Planta que sepius transfertur, non coalescit.
 Lityersam cantionem canis. LXXV

Αι τυρωρ ωρ'ων ελλωδ'ε, id est: Lityersam cantionem
 canis. Lityerses notus erat in Mide regis. Hic cum ageret in
 Celemis, exceptos eos, qui aduenissent, compellebat, ut secum
 meterent, deinde presectis capibus, reliquum corpus mani
 pulis inuoluebat. Idem instituit, ut in honorem Mide theri
 cos, id est, estiuus aut messorius hymnus caneretur, unde du
 ctum prouerbium, ut qui non ex animo canerent, aut qui coa
 sū canerent, hi Lityersam cantionem canere dicerentur.

Menander in Chalcodion:
 ελλοντα λιτυερωω δετ' αριωρ τεωρ.
 Meminit huius fabule idius Pollux libro de rerum uocabulis
 quarto, capite πρι' ασματωρ εθνημωρ. Sed hoc nouat Lity
 ersam loris cedere solitum, quos metendo uicisset, sed cum
 aliquando incidisset in messorem se robustiorem, ab eo truci
 datum fuisse. Quosdam autem autores esse, Hercules manu
 perijisse. Proinde cantionem eam ad patris desiderium lenien
 dum fuisse reperitam. Lityersa meminit et Theocritus.

Lydum in planicium prouocas. LXXVI
 Αυδ'ορ ερε πεδ'ομ πωροκαλεζωρ, id est: Lydum in cam
 pum prouocas. In eum competi, qui lacepsit iam dudum ad id
 propensum, ac promptum. Notati sunt Lydi, quod ad bellum
 capessendum equo propensiores essent.

Sublata lucerna, nihil interest inter mulieres. LXXVII

Ανχρωρ αρεδεντ'ο γωνι πασω η αυτη, id est: Lucer
 na sublata, nihil discriminis inter mulieres. Sentit adagium,
 nullam mulierem non esse impudicam, si detur factas sine te
 ste peccandi. Recenset Apollolus, et usurpat a Plutarcho
 in preceptis communiabilibus.

Lysicrates alter. LXXVIII

Αυσικρατης ερετ'ο, id est: Alter Lysicrates. Lysicra
 tes quida in iudgi fibulam abijt, quod capillos ia canos nigro
 tingeret, quo iuuenis etiam dum uideretur. Cuiusmodi ridetur
 apud Martialem Ollus, comā tingens, cui barbā non posset.

Lysistrati diuitias habes. LXXIX

Αυσιστρατης παρωρη πωλαστωρ, id est: Lysistrati diui
 tij diues es. Prouerbialis ironia de magno pre tenuibus. A
 Lysistrato quodam tractum, extreme pauperatis homine.
 Expecta bos aliquando herbam. LXXX
 Μενε εβωρ ποτε βορωδωλω, id est: Expecta bos olim her
 bam. Dicendū ubi quid sero cōtingit. Laborat eni bos in agri
 colando, sed aliquando gustatura herbā enatam. Finitimū illi:
 Et adhuc tua mēsis in herbā est.

Expecta anas. LXXXI

Μενε γωνι, εμωρ σε ποιδ'α θωδωδωτωρ, id est: Expe
 cta anas meū filium, te suauitaturū. Nā prius quān adolescat
 puer, illa decesserit. Confine superiori, cui sera spes offēditur.
 Magnus uersator in re pusilla. LXXXII
 Μεγας κωδικτης εν μικρω γε πωρωματι. id est:
 Versator ingens in negotio leui.

Nam addita coniunctiua constabit uersus. Quādrat in
 eos qui arte parum honesti sibi diuitias parant. Natum ab
 Eudamide apothegmate. Is erat Archidami filius, frater
 Agidis. Quum musicus quidam feliciter uideretur cecimisse,
 quāsi prius ei ijs qui aderant rogabat Eudamidam, quid de eo
 sentiret, respondit μεγας κωδικτης εν μικρω πωρωμα
 τι, id est: Magnus delinitor in re parua, quod existimaret
 operosam esse scientiam, sed nihil adferentem uilantiam. Recen
 setur a paracemiog aphis. Refertur et a Plutarcho in Laco
 nicis, nisi quod illic legitur κωδικτης, quod oratorum sit de
 linire ac mouere affectus.

Surdaster cum surdastro litigabat. LXXXIII

Δυσκωφ'ο δυσκωφωρ ενεινεπο, ο δε κρητις ημ κω
 φωτες'ο, id est: Surdaster cum surdastro litigabat. Index au
 tem erat utroq; surdior. Cum res agitur inter inde quosq; ri
 diculos ac stultos. Extat in hanc sententiam epigramma Gre
 cum Nicarchi:

Δυσκωφωρ δυσκωφωρ ενεινεπο, καλ'ι πολλυ μαζωρ
 ημ ο κρητις τωτωρ ηνω δυο κωφωτες'ο.
 Ωρ ο μωυ απτελεγεμ, ε φροικιορ αυτωρ εφειδαμ
 Μιωωρ πένυ, ο δ' εφω, συκτωρ αλλα κενω.
 Εμωλεψαε δ' αυτωρ ο κρητις λεγα, εε τι μαχεθε
 κρητις εδω' ημωμωμωφωρεσιν ηρεφετε.
 Id Thomas Morus olim adulescens, scite uerit huc in modū:
 Lis agit, surdusq; reus, surdus fuit actor,
 Ipse inueniendus, surdus utroq; magis.
 Pro edibus hic petit es, quāto iam mense peracto,
 Ille refert, tota nocte mihi adāmolā est.
 Aspicit hos index, et quid contenditis inquit:
 An non utriq; est mater utriq; alie.

Docu te urinandi artem. LXXXIII

Εδ' ο υδα'ε σε κωσιεσ'ωμ, ην ο ευθωσω εασ ζηρωε'ο, id est:
 L 3 Docu

Docia te irinandi artem, et tu me mis demergere. In eos quod dicit, qui beneficia maleficus retuliant, et beneficium acceptum in eius ipsius uertunt perniciem a quo acceperunt.

Pro eleganti medico malus poeta. LXXXV

Αὐτὸ ἡγεῖν τοῦ ἰατροῦ καὶ τοῦ ποιητοῦ καλῶς εἶναι διμῶς, id est: Pro uersuto medico, malus poeta dici cupis. In eam dici solitum, qui non contentus artis suae professione, in quae locum medicorem obtinebat, pergit aliena profiteri, in quibus non perinde sit exercitium, nec parè prouide gloriam reפורatur. Perianter quissian non incelebri fama medicus, et eius artis uel cum primis doctus, ad poetices studium deflexit, et ineptos quosdam uersiculos scribere coepit. Hinc uulgari locus increbuit. Plutarchus in apophthegmatis Laconicis, tribuit hoc dictum Archidamo Agasilai filio.

A remo ad tribunal. LXXXVI

Ἀπὸ κώπης εἰς τὸ βῆμα, id est: A remo ad tribunal. Dici solitum, ubi quis repente ab infima conditione prouehitur ad honesti numeris administrationem. Id quod haud scio an ulli cōtingerit feliciter, quam Iulio secundo. Nā fama est, hunc iuuenem, ad stipens sedulum rem subigere solitum, et tamen a remulo non solum ad tribunal, uerum etiam ad summum illud rerum humanarum cubitè euectus est. Nec contentus hoc fastigio, pontificie ditonis pomeria multum protulit, longaeque etiam producturus, si per mortis inclementiam uitam illi producere licuisset. Taxat Demadem oratorè Syrianus Hermodenis interpres, qui citra cognitionè artis statim ad agendas causas irruerit, et quod κατὰξ ἐν τῆς οἴου δὲ τῷ λόγῳ χροσὶν ἰδὲ τὸ βῆμα πῶς ἔχει, id est: Qui illotus, ut aunt, mambus a remo ad tribunal irruat.

In caelum expuis. LXXXVII

Εἰς οὐρανὸν ἤβησεν, id est: In caelum expuis, id est, facis quod in tuum ipsius recidat caput. Aut obloqueris his, qui facile possint ledere. Siquidem qui in caelum expuit, primum uidetur caelites ipsos afflicere contumelia: deinde sit sepius, ut sputum in ipsius faciem recidat. Confin: illi: πρὸς κέντρα λακρίζω, id est: Aduersus simulum calcitrare.

Vnus deus, et plures amici. LXXXVIII

Εἷς θεὸς καὶ πολλοὶ φίλοι, id est, Vnus deus, et plures amici. Prouerbiū admonet quādam plurimos esse parandos amicos, quod hi secundū deū plurimū opitulari possint. Quamquam Hesiodo nō pbatur πολὺν φίλων, neque rursus ἀξέβια. Opinor et hoc à uulgo mutuo sumptum, non ex autoribus.

Si casum habere, non deficiam rem opsonium. LXXXIX

Εἰ τῶσθ' εἴχομ, οὐκ ἂν ἐδεόμην ὄψου, id est: Si casum habere, non egerem opsonio. Dicendū, ubi quis minimis iustissimè contentus est. Refertur apud Plutarchū in Laconicis, quom Lacon quissian caponi desisset parandū opsonium, atq; si peteret casum et oleum, quibus illud condiret: Non opus, inquit Lacon, fuisse tibi opsonio, si casum habuisset. Si quis pro casu malit hoc loco butyrum, cū hoc non pugnabo, uidetur enim butyrum magis congruere oleo. Etiam si apud Italos etiā scicissimus casus condimentum est.

In antrum haud legitimum, stimulum impingis. XC

Εἰς ἔνυμα λίαν οὐχ ὀπίσω δὲ κέντρον ἄδεις, id est: In foramen haud licitum, stimulum trudas. Diciturum Socrades in Philadelphum, qui sororem Aristonè exemplo Iouis iocorem docerat: quo quidem dicto offensus ille, capitis supplicium sumpsit, de eo qui docerat. Meminit Plutarchus in libello de liberis educandis.

Quāquā nō dixeris, tamē apparete pelle, xci
Εἰ μὴ λέγεις, ἀπὸ τοῦ δέξασθαι φαίμυ, id est: Etiam si non dicas, pelle praete foris. Res ipsa redarguit mendaciam, et oris habitus. Vnde illud Cicronis: Nisi fingeres, non sic diceres.

Decipula murem caepit. XCII

Εἰλαφὲρ ἢ ποταρὶ τῶν μύδων, id est: Laqueus murem caepit. De recte meritoq; deprehensis, et malo dignis.

Idemem literis comœdia ac tragicœ dta componitur. XCIII

Εκ τῶν ἀντὶν τραγῳδία γίνεται καὶ κωμῳδία ἡ μάτωρ, id est: Ex ipsidem literis comœdiae tragicœdiaz componitur. Comenit in eos, qui eadem de re norunt diuersa fingere. Aut qui eadem opera diuersa possunt.

A fronte præcipitū, a tergo lupi. XCIIII

Ἐμπροσθερ κενυμῶς, ὀπίθερ λυκοῖ, id est: A fronte præcipitū, a tergo lupi. Cū aliquis hinc atq; hinc duobus maximis premitur malis, ut in utruq; incidit, percutiū sit.

Oscitate uno, deinde oscitat & alter. XCV
Εἰς οὐρανὸν ἤβησεν, id est: Dū oscitat unus, statim oscitat & alter. Dicitū quoties ex ipso peccati, statim pronocatur aliquis, ad simile facimus. Fit aut hoc oculi quadam nature uis, ut qui uiderit oscitantē, cogatur et ipse oscitare. Cuius rei causam etiā reddere conantur phillosophi.

Inter caecos regnat strabus. XCVI

Ἐν τοῖς τόσθ' ἦν τυφλῶν λάμπαρ εσσιλει, id est: In regione caecorum rex est luscus. Inter indoctos, qui semidoctus est, doctissimus habetur. Inter mendicos, qui paululum habet nummorum, Crofus est.

In area latitas. XCVII

Ἐν εἰλωτ γακακίε, id est: In area occultaris. De eo, qui in uersar negotio, ut nō possit esse cōspicuis. Aut q sic latitat, ut à nemine tñ nō percipitur. Nā i area nulle latebre.

Cum licet fugere, ne quare litem. XCVIII

Ἐξὸρ φυγῆμ μὴ ζήτῳ δ' ἰλύμ, id est: Cum fugiendi potestas est, ne quare litem. Al Alcibiadis apophthegmate natum. Is cū à Sicilia citaretur ab Atheniensibus, ut criminibus respoderet, addidit sese negans litiganū esse, si quo modolliceret effugere. Subiicientibus alijs: Non igitur cōfidis patrie de te iudicator: imo, inquit, ne matri quādē crederim. Metuerem enī ne fors imprudens, albi calquid loco, nigri immitte ret. Alcibiadis sententiæ subscribet, cuiusq; litui expertus est.

In tergo bouis defecit. XCIX

Ἐπὶ βούσθ' εἰς κῶσ' ἔτετο, id est: In tergo bouis defecit, id est, supplex implorat auxilia. Natum adagium à consuetudine uernacalia Scythis, quemadmodum testatur Lucianus in Toxaride. Nam apud hos, si quis forte lusus esset, neq; suppeteret uiciscendi facultas, immolato boue, carnes minutim scilas coquebat, ipse in tergo humi strato sedebat, manibus in tergum reductis, idq; maximum supplicandū genus apud illos habebatur. Accedebat quicunq; uellet opitulari, et carnium portione gustata, dextroq; pede tergori imposito, pollicebatur pro uerbis auxilio futurum. Atq; hoc sedus apud Scythas sanctissimum habebatur.

Hospes indigenam. C

Ἐκ κλίης τῶν ἐνοικορ, id est: Aduena inquilinum, subaudiendum, ἄγροδλερ, id est, eccici. Vt quis fuerit, cū aliene professionis quissian alium in propria uincit arte. Quod genus si theologus in arte grammatica supret grammatices professorum. Aut si arrogatus, aut adoptatus, solum eijceret è familia: aut miles ascititius eijceret colonos.

CHILIADIS TERTIAE CENTVRIA QVINTA.

Rifus Sardonius.

Sαρδώνιος ὀνόματι, id est, Sardonius rifus. De rifu fido, aut amaritudo, aut infano deniq;. Et fensus & origo prouerbij adeo uarie traditur ab autoribus, ut uerear, ne rifus hic Sardonius, non citra rifum legatur: tamen accingentur referre quaedam. Zenodotus in colleclaneis fuis Aefchylum citat, qui huiusmodi fermè tradiderit in opere de paronijs: Gentem esse quandam Carthaginensium coloniam qua Sardone regionem inhabitet: ei morè esse fenus septuagesimum pretergressos animum Saturno sacrificare, ridentes interim, ac mutuo sefe complexantes. Nam turpe dicebant in furem aut euilatum a deo, aut lachrymas profundere. Hinc adfimalatum rifum, Sardonium uocari ceceptum. Timæus apud eundem Zenodotum ait, Sardonijs confuetudinem fuisse, ut filij parentes iam grã deos iuxta fessam, aut precipitium, in quo sepeliendi forent, collocarent, atq; inde fustibus cadentes, in eam darent præcipites. At illi interim percutentes ridebant, existimantes eam mortem felicem, atq; egregiam, quod liberorum impietas interirent. Sunt qui dicant in Sardonum insula, herbam nasci quandam, cui Sardoe cognomen fit, Aspiastro similem. Eam fapore quidem esse dulcem, uerum gustatam, ora hominum in rictus quodam contrahere, ut ueluti ridentes emoriantur. Hoc fensisse uidetur Solinus, cumq; hoc Seruius grammatiCUS enarans hunc ex Vergilianæ Thyrside locum: Imò ego Sardois uidear tibi amari herbi.

Atq; his fermè confinata tradit Lycophronis interpres de rifu Sardonio. Seruium fecutus Latinus Drepamus in Panegyrico: Serenos ergo, inquit, uultus induebamus, & ad illorum nitentem, qui degustato Sardonum grammatum succo firmior in morte ridere, imitabamur læta meretes. Neq; rursam defunt, qui Sardonium rifum cognominatum autumant, ἀπὸ τοῦ σαρδώνιο τοῦ ὀδόντου, quod dentes aperiat, atq; renudet: cuiusmodi rifus esse solet eorum, qui non ex animo rident. Hinc & iocus ille parasitri Plautini conuerfentis, quod suis dicitis nullo pacto iuuenes arriffissent, ac non saltè canes fuiffent imitati, ut dentes ostenderent. Et Apuleius: Reftrictis forte si labellis riferis. Id genus rifum descripsit Homerus Iliados O. de Imone loquens: Ἡ δὲ ἐγέλασε θεϊλάστῃ, οὐδὲ μέτωπον ἐπὶ ὄφρσι κικαυέει λόφῳ. id est,

Illæ quidem labijs ridebat, nubila porrò Fronis minime renitebat.

Ad id facit, quod scribit Aristophanes in Pace: Ἡ γυφωμύνης ἐπὶ ἀλλοιοῖσι ὁ σαρκώτης. id est, Imuicem in se exasperatis osq; diducitibus. A canibus ducta metaphora, quibus hoc ire indicium est mandare dentes. Quem morem aiumi equis etiam inesse, si quando parent mordere: unde uulgo nunc rifum huiusmodi, rifum equinum uocant. Rursum alij perhibent, apud Sardinios fuisse receptum, ut ex captiuis pubeherriimos qsoq; ac natu maxime, qui septuagesimum excessiffent annum, Saturno mactarent, ridentes in morte, propterea, quod id forte, ac uirile uideretur. Cuius autor Clearchus, Carthagine Solennem fuiffet morem, ut in magnis uictis, puerum Saturni manibus imponerent. Huius statua fingebatur area, manibus porrectis. Sub eo fornax erat, ea succendebatur, puer itaque ignis uapore contractus, ac tortus, ridentis speciem exhibebat.

Denique & Simonidem allegat Zenodotus, noue fabulae auctorem. Ait enim T dum quempiam erema uirum prius quam in Cretam perueniret, in Sardiniam accessisse, ubi non paucos mortales neci dedit. Qui cum morientes ringerentur, rifus imaginem quandam exhibentes pronerbo locum fecerunt. Addunt nonnulli, cum è Sardinjs in Cretam transmittere ueretur, illum in ignem defiffisse, quandoquidem eret corporis erat, deinde Sardinios pectori suo adnotos necare solitum. Emoriebantur autem uelut in amplexu, ac ridentibus adfinales, nimirum rictu incendij in diducto. De hoc Talo ridentia narratur fabula. Aium enim hunc à Vulcano ex ere fuiffe fibrefectum, Minoiq; dono missum ad Cretenfis insule tutelam. Erat autem illi unica duntaxat uena, eaq; à Summa ceruice, ad imos usque talos porrecta. Ter in singulos dies insulam obibat, excubias agens. Itaq; & argo nauem è Colchide cum Iafone redeuntem uelut in portum Cretensem appellere. Sed à Medea deceptus perijt, ut nonnulli dicunt clatio ueneno, quod insaniam immitteret, ut alijs placet, cum illa pollicita se illum immortalem redditorum, clauum qui Summa uena erat affixus, eaduxit, atq; ita sanguine totòque corporis humore defluente perijt. Rifum alij tradunt intriffisse percutiffum arcu à Pæante, arcus talem. Dioscorides inter uenena prodidit herbæ speciem esse quandam, quam quidam: antucidum appellant Latine, Greci batrachion: eam à regione, in qua copiosus prouenit Sardonum, siue Sardoniam dicunt: que pota siue comesta, mentè adimat, labijsq; contractis, rifus speciem præbeat. Atq; inde in uulgi sermone abiffisse de rifu Sardonio prouerbium. Memnit huius herbæ & Plinius lib. xxxv. circa finem. Strabo geographice libro undecimo scribit in Cambysena, quæ flumen Alexonium accolit, & anearum genus quoddam nasci, quod alios ridendo cogat emori, alios flicdo desiderio fuorum. Quidam aduunt de Tarcotella, cuius morsum interitus cum rifu sequatur. Quin & Aristoteles de partibus animalium lib. iij. ait, istu etiam iracta præcordia, in prelijs rifum attuliffet literis proditum esse, idq; accidere calore que moueat uultus. Morsus est & Zeuxis pictor ridendo, dum sine fine ridet animum se pictum, & Chrysippus conspiciens ajinum uescetem ficis. M. Tullius epistolarum familiarium lib. viij. ad Fabium Galium: Videres enim, inquit, mihi uereri, ne si istum daberimus rideamus γέλωτα σαρδώνιο, significans futurum, ut si Cesar rerum potiretur, multis arridere, atq; applaudere cogerentur, que magnopere displicerent. Lucianus in Afino, σαρδώνιο γέλωτες ἔλεγον, id est, Sardonice ridentes aiebant. Rifum innuit contumeliosum & subsannatè. Idem alibi, ὁ δ' ἄμει δὲ ὁ σαρδώνιο ἐπιγέλωρ ἐτι μάλλον ἤσθαι, id est, Dams autem Sardonio aridens rifu, magis etiam irruit. In eodè sensu uideretur isorpatum & à Platone libro de Reip. primo, cū scribit Thrasymachum, quæ anareulentum & arrogantiu ubiq; facit, Sardonice riffisse, καὶ οὐκ ἐκείσθαι ἀνεκάρητος τὴ μάλα σαρδώνιο ὁ πῖπαι, id est, His ille auditis edito cachinno, ualde Sardonice riffisse, ac dicit. Homerus item aliquot locis, huius rifus mentionem facit in Odyffæe r. narrans quemadmodum è prociis quiffia, puta Ctesippus, Vlyffem in adibus suis habitu, speciq; mendici sedentem, arrepto è sportula bonis pede petiffet, atq; ille capite commedum flexo declinasset icium. Μείδωσ' ἐδ', inquit, θυμὸν Σαρδώνιο μάλα ποῖον. Quo loco Eustathius interpres admonet eum ridere rifum Sardonium, qui diductis modo labijs, rideat: ceteru intus, aut ira, aut molestia discruciatu. Veteres enim rifum Sardonium uociffse,

uocasse, quoties aliquis despectum non solum ridet, sed etiam irridet: dictum autem πῖρα τὸ σερσικέναι τὰ χεῖλι. id est, à diuocando labia. Ozymodo serē rident, qui apud sese perniciem alicui destinant: quemadmodum Vlysses mox sublatus ē medio procos, idēq; iam tum in animo statutus, risit risum quemdam subamarentum. Consimilem risum risit apud Hesiodum Iuppiter iratus Prometheus propter ignem sicut sublatus. Carmen adscripti, quod quidem est in primo libro operis, cuius titulus ἔργα ἠθῶν ἡμεῶν.

Τὸν δὲ χαλωσάρμιος προσέειπε νεφεληγερέτα Ζεῦς.
 Ἰαπεθλονίδην πάντων πέρι μύθεα εἰδὼς
 Χαίρεας πῦρ κλέειμα. ὦ ἕμιας φρένας ὑπὸ σπιείνας,
 Σοῖτ' αὐτῶ μέγα πῆμα κ' ἀνδράσιμ' ἐσομένοισι.
 τοῖσδε ἔργα ἀντι πύρος δ' ὄσω κωκῶν, ἕμειν ἔσσωντας
 Τέσποντας ἠΐδουμορ' ἐόν, κακῶν ἄμφοραγαπῶντας:
 ὄσ' ἔρατ' ἐκ δ' ἐτέλασαι ποτιῆ ἀνδράσιν τε θεῶσιν τε. id est,

Hinc animo infensus, qui nubila colligit, inquit,
 Proles Iapeti multo tecumisq; dolisq;
 Inter mortales unus doctissimus omnes,
 Imposuisse mihi gaudes, ignemq; tulisse,
 Nempe ingens atrocisq; malum, et tibi postq; futuris,
 Quis ego pro raptō igne malum dabo, quo simul omnes
 Gaudebunt, propriumq; malum finisq; libebit.
 Sic fatus, risitq; parens hominumq; deimq;.

Risum hunc fatalem interpretantur, quoties imminet perniciēs, à fatis destinata. Cuiusmodi fuit et ille procorum, quem describit Homerus eodem libro, quem paulo ante citauimus, alioq; retulimus loco:

Μηκίστοι δὲ πάλλας ἄδιδόν
 Ἀσθεσὸν γέλορ' ἔσσης, πορῆσιν λαχέειν δὲ νόημα,
 Οἱ δ' ἦδ' κ' γναυμῶσι γέλοισιν ἄχλοῖσιν οἰσιν
 Αἰμοφρονῆτα δὲ δ' ἠ κρεα ἡδιστῶν, ὄσ' εἰ ἀσφῶμ
 Δακρυόσῳμ' τιμῆσιν αὐτῶ, γόρ' δ' ὠῖετο θυμῶς, id est,

Dina proci mouit uulidum Tritonia risum
 Haud compestandum, ac animam suspensei, at illi
 Iam malis sine mente quidem risere alienis,
 Carnis frusta et cruda et sanguinolenta uorantes.
 Interea lachrymis implentur lumina, fletum
 Sensit at ipse animus.

Opinor et Sardonium risum accipiendum, quem Homerus Iliados h. tribuit Aiaci singulare certamen inuenti: τοῖος ἄρ' αἶας ὄρωτο πέλαιος, ἔερος ἀχαιῶν Medίωμ' ἐλοσσοῖσι προσώπασιν. id est, Sic ingens Ajax surgebat mirus Achaiūm Terribili ridens uultu.

In uetustissimis quibusdam in Hesiodum commentarijs epigramma reperit, quo prouerbiū de risu Sardonio non ineleganter explicatur, id est huiusmodi:
 Ζαρωδ' τίς ὄσι ἦτο' ἰσοκροῖτος,
 Ἐν ἡ βοτάνη φασαῖα γῆς ἐκείνης
 Σελιοσφῆδ' σαφ' ἄνθ' κερῶν κλημένη,
 Βηρομένη δὲ τοῖς ἀπέριτος αὐτῶν
 Ἐπασμῶς τε ποιεῖ ἠορ' γελῶταρ' ἐμφορῆς,
 Καὶ πῆτος εὐθύς ὦ γελῶσιμος ἔμορος.
 Ἄλλοι δ' ἔφασιν σαφῶνους τοῖς βοσῶσας
 Γνωῶντας αὐτῶν τινεῖς γινεῖσθαι ἐχάστες
 Ἀγερ λαθόντας εἰς ἀπὸ κρημῶν τοῦ πῆρ,
 Κτεῖναι τε τέτρες ἔμ τε ῥοπαλοῖς καὶ λιθοῖς,
 Ἐπειτα ἔπιθῶν ἐκ περὶ τῶν τῶν ἀλλῶν
 Γελῶντας εἰκὴ παλαιῶς παρῶν τοῖσι.
 Ἄλλοι δὲ τινεῖς θησκόντας ἀεὶ σκεῖ πῆρ

γελῶν, ὄρωντας τεκνικῶς πῖραίνας,
 καὶ τὰς κηλῶσας καὶ εἰσοφῶς ἠὲν πρῶταίωμ.
 Id quoq; nos nostro more propter imperitiores Latinum ex tempore fecimus, hoc uocato:

Quedam insula est uocata Sardo Hiberie, In qua herba perniciosa surgit et solo, Cui Sardane nomen, apud sibi preferens Figiaran, at ea comesta ab imprudentibus Mox ora contrahit, atq; risus exhibet Speciem, deinde protinus mors occupat Imitatur risum. Ceterum sunt qui ferant Gentem esse quandam Sardanorum barbaram Aetate qui fissos parentes in loca Prærupta aptos deserant, atq; ibi neci Saxisq; sustibusq; dent miserissimos Ex arduis subinde precipitent petris. At inter istæc impijs rident locis, Luduntq; temere parricidis sententia, Alijs magis probatur hæc sententia, Ridere eos, qui sic necantur, quippe qui Spectent suorum pignorum ueniam, Citasq; rerum et æstuaris uices.

Pausanias in Phocæicis tradit Sardoam insulam serpentes genere imoxios. Præterea eam à uenenis herbarum profus immunem esse, nisi quod unam alit exitialem, apij specie, que iuxta fontes quidem proveniat, non inficit unum fontium a quas, eam qui ederit, ait ridentes emori. Atq; hinc Homerum, et post Homerum alios adagium inuasisse: ut dicerent eos ridere risum Sardonium, qui risum riderent τὸν ἐπὶ οὐδὲν ἠγῶν, hoc est, omnino insanum. Itaq; non absurde uideatur accipi posse risum Sardonium, pro risu demete, quoties instantibus malis insane ridetur. Si quidem legitimus C. Gracchus in ambiendo magistratu repulsum, aduersus inimicos insolentius ridentes inclamasse, eos Sardonium ridere risum, ignaros quam magnis tenebris ex suis actibus circumdarentur. Hoc in Gracchorum uita Plutarcho. Item in commentario de superpositione: Εντυῶσα τοῖσιν ἀκόσμη, τῶν ἄσῶν, γελῶντας ἄβη μακρῶν ὦ σαφ' ὄσῶν ἐλῶτα, id est, Sic itaq; considera eum, quā multos credit esse deos, insanū quidē et Sardonium ridentem risum. Interpres quissiam Hesiodi, risum Sardonium interpretatur, risum πλατῶν, id est, amplum: ubi quis ore uehementer diducto ridet, quem eundem, opinor, γελῶτα συγκροῖσιν appellant, id est risum cōtinentem. Cui quidem interpretamento suffragatur ipsius etymologia uocabuli, quam paulo superius ostendimus, ὡς τῶ σαρσῶναι τοῖς ὄδῶντας. Postremo non omnino uidebitur absurde Sardonius risus accōmodari posse, ad risum luctuosum, ac triste: cuiusmodi tribuit Homerus Iliad. 2. Andromæ che, tāquā si idicū fuerit animi, morit' Heclois praflagiētis. Ἡ δ' ἄρα μῆρ κηῶν δὲ δ' ἔρατο κὸλπω Δακρυοῖμ' γελῶσασα id est, Illa sinu accepit spiranti, flebile ridens. Eudemus in collectaneis dictionum rhetoricarum ait placere nonnullis, ut et de risu contumelioso accipiat, ubi quis despectim, cōtemptimq; ridet: de quo prouerbiū etiam scribit: Ἀφ' ἠγῶς καταγελῶς μῆρ. id est, E sublimi me derides. Addit idē lapidis esse genus, qui risus Sardonius appellatur. Suidas scribit hinc etiā uerbū effectū, ut σαφ' ἄρα dicantur: quā Sardonū rideat risum. Sed iam dudū libet à risu Sardonio discedere: idq; faciemus, si prius illud addiderimus, epithetū hoc Sardonium, uarijs feruis inuenti apud autores. Apud Lucianum

Thynni more.

XII

Θώνης δ' ἴδω, id est, Thynni more, uidere dicuntur, qui limis aut altero oculo oblique inspiciunt. Aeschylus apud Athenæum:

Τὸ σκόλον ὀμματα πρὸς ἄλλω δ' ἴδω, id est, Leuim oculum intendens Thynni ritu.

Refertur idem uersus ex eodē autore apud Plutarchū in Dialogo, de comparatione terre sicutum ac marinarum. Addit eū p̄scent altero oculo cœcutire: eōq; cum immigrat in mare adferent terris ad dextram, eum emigrat, cōtra. Potest et ad eos referri, qui acriter, ac diligenter inspiciunt. Per sūsus: Non secus ac si oculo rubricam dirigat uo.

Idēq; Aristoteles uere putat euenire, propterea quod oculorum initia ab eodem dependant. Vnde sit, ut altero ocluso, uis illa quæ duos moueat, ad unū conseruatur, hoc acrior, quo contrarior.

Canis reuersus ad uomitum.

XIII

Κύων ἐπι τὸ ἴδιον ἔσχεμα, id est, Canis ad propriū uomitum. Quadrat in eos, qui relabuntur in eadem flagitia, à quibus aliquando sunt expiati. Refertur in epistolis D. Petri, his quidem uerbis: Συμβέβηκε ἐμὸν ποῖον, τὸ ἴδιον ἔσχεμα, καὶ ἐπιπέσει, κύνων ἐπιπέσει, ἐπι τὸ ἴδιον ἔσχεμα, καὶ ἔσχεμα, καὶ ἐπιπέσει. id est, Accidit autē illis illud ueri prouerbij: Canis reuersus ad proprium uomitum, et sūsus lota ad uoluationem cœni. Sumpta uidelicet metaphora à canibus resorbentibus, quod euomuerit: et sūsus ab anne protinus ad cœnum recurrentibus. In eandem sententiam Hebræus ille πρὸς ἴδιον ἔσχεμα: Sicut canis, qui reuertitur ad uomitum suum, sic imprudens, qui iterat stultitiam. Nam hinc, ni fallor, locum Petrus designauit.

Canis das paleas, asino ossa.

XIIII

Καὶ τὸ δίδως ἄκοντα, ὄρεα δὲ ὄστρα, id est, Canis das paleas, asino uero ossa. Cum res preposterè distribuantur. Veluti si quis indocto manus mittat literarum, erudito filosofos, aut gladium, baltheumue.

Praemouere uenatorum.

XV

Προσέβην τὴν θήραν, id est, Præturba feram. Aristides in Pericle citat ex Platone: ὡς τε οὐτως ἢ ἄρ ἢ φασίμ, εὐτόρε ἀνεσέει τὴν θήραν, id est, Igitur ad eum modum, quod ipse ait, turbauit uenationem. Ceterū uerba Platonis in Lyside sic habent: Ποῖός τις οὐκ ἄρ σοι δ' οὐκ ἀνεσέει εἶναι, εἰ ἀνασέει θήραν, καὶ ἄνασέει τὴν θήραν, καὶ οὐκ ἄρ σοι, id est, Quælis igitur tibi uideatur esse uenator, si interueniendum excitet feram, et captum reddat difficiliorē? Dici solitum apparet, ubi quis non satis dissimulat, quod mouetur. Quemadmodum usu uenit, ut fera tumultum excitata intellectus infidij, subducatur sese.

Rectam ingredi uiam.

XVI

Τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἴδω, id est, Rectam ambulare uia, dicitur, qui uisquam de seclit ab honesto. Aristides in Pericle: ὡς τε ἄρ ἢ φασίμ, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἴδω, id est, Ut ordine incedatur et recta seruetur uia, iuxta prouerbium. Philon de humanitate: ὁ δὲ ἴδω, ὡς τε ἄρ ἢ φασίμ, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἴδω, id est, Viam enim quasi publicam, quæ ad æquitatem ducet, didicerat hanc. Plautus in Casina: Nunc ego Pol in reuam redij semitam. Item paulo post: Sciens de uia in semitam regredere. Iubet autem ancilla, ut qui imprudens uerum effugerat, redeat ad simulationem, quam instituerat.

Ἀὐτόδεμ κατὰ ἄλλω, id est, Hoc ipso depono loco. Aris

XVII

stides in Pericle: τὴν ἴδω, κατὰ ἄλλω, ὡς τε ἄρ ἢ φασίμ, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἴδω, id est, Iam de locuibus o Plato, ignauis, ac timidus, protinus depono, ne forte aliquis deus alius Troianos erigat. Interpres indicat prouerbium esse, sumptumq; à uictoribus, qui uictam ne uictus aliquo discedat, sed inibi porrigat herbam, et uictorem agnoscat, ac uictorie premium perfoluat. Vfus erit quoties statim et absq; mora iubenus aliquid exhiberi, ueluti probationem eius quod dixerit aliquis, nec promissum, uel speciem artus, in qua gloriatur sese polleere. Vt sup̄atur et apud Platonem.

Ostium obdite prophani.

XVIII

Θύρας ἐπιθῆτε ἐξέλιαι, id est, Fores occludite quæ prophani. Sumpta est allusio ex Orphico, cuius hoc citatur carmen:

ὄρεα δὲ ὄστρα, ὡς τε ἄρ ἢ φασίμ, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἴδω, id est, Fas quibus esse auidere loquar, uis turba prophana. Obstruere fores.

Iubet, ut prophani ostium auribus imponant, ne quid arcani sermonis possit ingredi. Aristides in Pericle, λέγωμ δὴ πρὸς τα πρὸς οὗς ἔβησι, ἢ δὲ βεβήλαιον ὀλίγον, ὁ λόγος πάντων, id est, Loquor hæc apud eos, quibus auidere fas est. Prophani aut leuis homo ratio est. Conuenit uti, si quando significabimus nos de rebus arduis et arcanis locuturos esse.

Huc respexit Horatius, cum scribit in Odis:

Odi prophanium uulgus, et arceo; Faute linguis, carmina non prius Audita, musarum sacerdos Virginitus puerisq; canto; Sed plusculum habebit gratiæ, si per ironiam adhibeatur, ueluti si quis recitatorum sophisticas aliquas sententias arguat, ita presertim, dicitur ἐπιθῆτε ἐξέλιαι. Ad hunc modum non semel uisurpauit Lucianus.

Ad restim funiculum.

XIX

Ἐπὶ πειρεῖ χαίνομ, id est, Ad restim funiculum, subaudiendum addis, aut reddis. Vbi quis ipsam rebus abundat, aut similia similibus pensat. Cognati illi, λίνου λίνου σπῶν πῆρα, id est, Linum amectis lino:

Salem et fabam.

XX

Ἀλα καὶ κάμωμ, id est, Salem et fabam, subaudiendum prop̄osuerunt, et si quod aliud ad sententiam magis approp̄ietum uerbum. Diogenianus admonet dici solitum de his, qui fingerent se scire quippiam, quod nescirent, atq; hinc esse natum prouerbium: quod olim mos fuerit, ut auiui diuersi et fabam proponerent. Quod quoniam dubitabam saltem ne esset ab illo, quod in prima retulimus Childe, an non, hic repetendum dixi. Nam hoc modo cinctum inuenio in uetustis Græcorum exemplaribus,

Ἐκπῶνικισσα.

XI

Ἐκπῶνικισσα, Græci prouerbialiter metaphorā uocant clausi, ac suffigere. Aristophanes in Auiibus:

ὡς τε ἄρ ἢ φασίμ, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἴδω, id est, Quippe apud nos turpe non est, suffigere de castibus; Dicitur est ab auiibus, que non nunquam clamantur et retibus, seu laqueis. Aium autem perniciem precipue calliditatis, ad id, ut aucupant manus effugiat. Quæ quidem de re libet ipsius Aristotelis uerba subsciberet, que scripta sunt libro de natura animalium nono: καὶ οὐκ ἐστὶν αὐτῶν τινος ἐστὶν ἡ ζωὴ βραχυτέρα, καὶ τὴν μετανοήσῃ τὸν τόπον, καὶ τὴν ἄλλοιον προσελεύθοντα, ὅταν ἀέτις, ἀνεμῶν ἠπείτατος τὴν πρὸς ὄψιν, ἀνομιλίῃ ἐστὶν ἡ πρὸς τὸ θεοκτόντος, ὡς τῶν ἀνθρώπων.

ἀπῆ

λασπῶσιν οὐσία καὶ ἐπισπῶσιν ὡς ἀμφὶ μύλον ἐφ' ἐπιπέδῳ, ἔως ἂν διασπῶσιν ἅνῳ νεσπῶν ἕκαστος, μετὰ δὲ ταῦτα ἀναπῶσιν αὐτῷ ἀνακαίεται πάλιν, id est, Nec eodem in loco parant, et incubant onae, nec quis animaduer-
 sat, si dicitur in eodem disticant loca. Porro cum inter uenan-
 dium incidat quispian in nidu, prouoluto per dices ad pedes
 uenantis, perinde quasi capienda sit, ad cuiusq; modum illum
 allicit ad sese quasi captiorem, donec interim pulli singillatim
 effugerint. Quod ubi factum est, et ipsa subolans pullos re-
 uocat. Haecenus Aristoteles. Neque uero grauior huic ad-
 scribere loco, quod in eandem formē sententiam scribit Ple-
 thearchus libro, cui titulu fecit, πῶτος ἅνῳ ζώων φρονιμώ-
 τερος, τὰ χερσὶν ἢ τὰ βάλαντι, id est, Vtra animadū sunt
 prudentiora, terrestria, an marina. Ἄλλω δὲ πούρος γείριμ
 οὐμῶ μετὰ τῷ θλοσὸρξυ πέρδικες ἐποδὲ κνωτο.
 πῶς ἂν νεσπῶς ἐβίβῃσιν μισπῶσ φηγῶν ἀκαμίνος
 ἔτ' ἂν δ' ἰσῶκωνται καταβλάντῳ ἵππῳς ἐαυτοῦς, βῶ
 λῶν τινα ἢ σφετέρῳ ἀνασπῶρῳ, τῷ σῶματι, οἷμ
 ἐπιλυγαζομίνος. Ἄνται δὲ τοῦς διωκόντας ὑπὸ γῆ-
 σιμ ἄλλῃ, καὶ πῶσιν ἔαυτῶς ἐμποδῶν λισσῶ
 τέρμωσιν ἢ ἢ μικρῶν ἤρῳσι μίνω, μέγῳς ἂν οὐ-
 τῶς ἀλυσιομίνωσιν ὄσῳς ἐν ἰσῶσ μακρῶ ἀπῶσ
 σιμ ἅνῳ νεσπῶν, id est, Aliam uero calliditatem unā cum
 proli amore conuiciā per dices exhibent. Nam pullos adhuc
 inuolucres consuefaciunt, ut pupinos prosternant sese, glebam
 aut paleam tegumentum aliquod impositum corpori susti-
 nentes, atq; ita ueluti obediē delitcent, ipse interim uenantem
 aliō abducunt hac arte. Alliciunt illum ad sese, prouolantes
 ad pedes, ac paulatim procedentes, ac tandū spem ostendunt
 capiendi suā, donec cum prociā ad pullis abstraxerint. Ex his
 uerbis arbitror satis liquere, quid sibi uelit ἐκπῶδ ἰκίσω, ni-
 mirum elabi, perdicum arte ingenioq;.

Munus Leuidentae. XXXII

Manus Leuidentae. Cicero prouerbia nimirum figu-
 ra uocat manus uile, minimūq; precij, cuiusmodi uulgaribus
 amicis misitare diuites consueuerunt. Sic enim scribit ad Do-
 lobellam, libro familiarium epistolaram nono. Oratiunculam pro
 Deiotaro, quam requirebas, habebam mecum, quod non
 putarem. Itaque eam tibi misi. Quam uelim sic legas, ut cae-
 sam tenentem et inopem, nec scriptioem magnopere dignam.
 Sed ego hospitii ueteri, et amico, munusculum mittere uolui
 Leuidentae crasso filo, cuiusmodi ipsius solent esse munera.
 Seruius ostendit Leuidentam uestes esse genus uile, raro, te-
 nuūq; textu. Quondam inter hospitium Xenia, uestes impru-
 mis erant. Vnde et apud Iuuenalem queritur quispian ues-
 tes donari, uillo crasso, coloreq; malo.
 Et male percussus textoris pectine Galli.

Proinde M. Tullius orationē suā, parum elaboratam, atque
 expositam, Leuidentae munus appellat. Eleganter accommoda-
 bitur ad munus leuiculum, aut officij uulgare, nō admodū ex
 animo, neq; diligenter praesitum amico cupiam uulgari. Huic
 diuersum est illud, πῶσιν ἰσῶσ χιτῶν, id est, Pellena tui-
 ca. Et σῶδῶσ ὡστος χαλμῶς, id est, Sylofontis chlamys.

Multi discipuli praestantio- res magistris. XXXIII

M. Tullius libro epistolarum familiarium nono scribens
 Varroni senarium quendam refert, haud dum scio ex quo
 poeta. Cuius sententia etiam hodiernis temporibus uulgo
 celebratissima fertur. Aduenit, inquit, Dolobella. Eam pu-
 to magistrum fore;

Πολλοὶ μακρῶν καὶ ἰσῶσ ὡστος δ' ἰσῶσ χιτῶν. id est,

Pleriq; discipuli magistros antecunt.
 Aduarius usus accommodari potest: uel ad simplicem sensum, pueri si sequentur eum, ut discipulus eruditione superet eum, à quo literas, aut artem quampiam didicit. Aut per io- cum cum significabimus improbitate uinci, qui multae do- ctor fuit, ueluti si quid deceptus ab eo, cui uiam ac ratio- nem imponendi demonstrasset aliquando. Sive cum quis ordi- ne, conditioneq; inferior, tamen plus ualeat, quam is qui non pareret, sed imperare uidetur.

Ad Herculis columnas. XXXIII

Ἡρώκλιος σῶλα, tam olim in prouerbio sunt, ut admo-
 net Pindari interpret. Sic enim uulgo dici solere, τὸ πῆρῳ γῆ
 δ' ἔρῳσ οὐ περῶτα, id est, Que ultra Gades, inaccessa.
 Quo significat, ultra columnas Hercidis non esse quo pro-
 grediare. Columnas has Hercules ibi fixisse dicitur, cum bo-
 ues uestigare Geryonis, tanquam illic esset suprema orbis
 meta. Pindarus in Nemeis, γῶσῶσ οὐ δ' πῶσ ζῶσῳ οὐ
 πῶσ τῶσ, id est, Non ulterior accessus ad occidentem, ultra
 Gadira. Item alibi:
 Εἰ δ' ἂν καλῶς ἔρῳσ τ' ἔοικῶτα μορῶσ,
 Ἀνορῶσ ὑπὸ γῶσ τῶσ ἐπέσ
 Πῶσ ἀεριοσῶσ ὡσ, οὐκ ἔτι πῶσ
 Ἰσῶσ ἔταρ ἔλα κῶσῳσ πῆρ Ἡρώκλιος πῶσ ἔμῶσ,
 Ἡρώσ θεῶσ ἀε ἔδῳκε ναυῶσ ἐξῶσ,
 Sentit Aristophanis filium ad extremam peruenisse laudem,
 ultra quam non possit crescere, qui quidem egregie forme. sē
 ēia adiuuauerit illustria. Quod si quis praeterea quicquam lau-
 dis requirat, id perinde esse, ac si quis ultra columnas ab Her-
 cule fixas conetur transire.

Ariolari. XXXV

Ariolari prouerbio dicebatur, qui nihil adferret certi, ni-
 hilq; praesentis emolumentum, uerum in diem modo polliciteretur.
 Ita Dario leno in Phormione Terentiana, adulescenti
 Phedria pecuniam daturum se promittenti, Ariolare. Item
 Sannio in Adelphis: Sed ego haec ariolor. Sumptum à diuinis,
 qui praedicunt euentura. Futurorum autem nulla certa cog-
 nitio, quomodo uel eleganter dictum est à Pindaro:
 Τῶσ μεχῶσῳσ τετ/φλοσῳσ φῶσῳσ.
 Τολλῶ δὲ ἀπῶσ ὡσ, πῶσ γῶσ μαρ ἔσῶσ.
 Quorum carminum haec sententia, eae esse rerum futu-
 rum scietiam. Moralibus autem multa praeter spem euenerit.

Ciceris emptor. XXXVI

Equidem arbitror et illud inter prouerbia referendum,
 qd ait Horatius in arte poetica, Ciceris et nucis emptor: in-
 fime sortis hominē, deq; ima plebe quempian significans.
 Offenditur enim, quibus est equus, et pater, et res,
 Nec si quid fracti Ciceris probat et nucis emptor,
 Acquis accipiant animis, donantur corona.

Nemo quonquam ire prohibet publica uia. XXXVII

Prouerbij speciem habet et illud Plautinum ex Curcu-
 lione: Nemo ire quonquam prohibet publica uia. Quo signi-
 ficant uere communium aequalem omnibus usum esse, ne-
 que cuiquam uertendum uisio, quod usus publicum concedit.
 Plautus ad sensum turpicalium deflectit, nempe ad usum sco-
 rti publicus profantis. Videtur autem effectum, ad imita-
 tionem Pythagorici symboli iubentis, εἰς λωσφῶσ μῆ βοσ
 δ' ἔσ ἄμ. id est, Publicam ingredi uiam: aut contra εἰς λωσ-
 φῶσ μῆ βοσ ἔσ ἄμ. Quo quidem mihi uidetur respectisse
 Flaccus in arte poetica, cum ait:
 Publica materies priuati iuris erit, si

Nec circa

Nec circa uilum patulumq; moraberis orbem,
Nec uerbum uerbo circabis reddere.

Hinc belli initium.

XXVIIII

Inter proverbia que sumuntur ex allusionibus auctorum, mihi non uidetur illud silentio prætereundum, quod ex Thucydidis historiâ Lucianus in Pseudomate, κοινῆ τῶν Περσικῶν ἰδ' ἢ τῶν ἄλλων τῶν πόλεμος εἰσέβηκε ἴδ'υ, id est, Et incitatus Thucydidem, iam hinc belli initium. Id ad uariis usus poterit accommodari, siue cū ad incipiendum negotium accingis significamus, siue cum alicunde natam similitudinem innuimus, ac tumultum rerum exortum. Ad eūdem Thucydidis locum; non dubium quin alluserit Aristophanes in Acharnensibus: κἀντέπειρ ἄρχῃ ἢ τῶ πωλεμῶ.

Atq; illud, κἀντέπειρ, eo loco frequentius iterat, quo magis consensuente est, illum allusione ad iocum abusum fuisse.

Inanium inania consilia.

XXXIX

κενοὶ κενὰ βουλευόνται, id est, Inanium inania consilia.
κενοὶ κενὰ λογίζονται, id est, Inanium inanes cogitationes, cū quis sua spe frustratur. Cognati illi, μορὰ μορῶς λέγει, id est, Fatuus fatua loquitur. Natū autem ex euentu. Nā ἀρχαίως stipulatus à Demetrio quinquaginta τῶνι talenta, ut Cyprum proderet, re deprehensa, laqueo præfocauit sese.

Nutricum more male.

XXX

κεδὲ ὠσπὸρ εἰ τίτθαι γε σιτίζεσθαι κακῶς, id est, Pascis profecto more nutricum male.

In uetustissimis quibusdam prouerborum collectaneis reperi, que quidam Plutarcho tribuunt. Extat autem apud Aristophanem in Equitibus, qui quidem ex metaphorse rationem explicat his uersibus:

κεδὲ ὠσπὸρ εἰ τίτθαι γε σιτίζεσθαι κακῶς,
μασώ μὲν ἄλλο γὰρ τῶ μὲν ὄλιγον εἰσέβηκε,
αὐτὸς δ' εἰκὲν τρεπλάσιον κατέσκαυε. id est, Pascis profecto more nutricum male.

Nam ubi manderis, paulum huic in os dein inseris.

Ipsè est præ illo uel triplum quicis cibi. Conueniet igitur in eos, qui de lucro paululum aliquid imperitiunt locis. Aut qui sic facultates alienas administrant, ut maximam partem in suos conuertant usus, id, quod hodieq; tutorum uulgus facit.

Amphictyonum confessus.

XXXI

Ἀμφικτυονικὸν σσινέριον, id est, Amphictyonicus confessus. De frequenti grauium uirorum conuentu. Ductum à conuentu illo Græcorum olim celebratissimo, qui Amphictyonum dicitur, uel ab Amphictyone Deucalionis filio, qui cum rerum potiretur, gentes Græcicas dicitur comocasse, ut citatur auctor Theopompus in octauo historiarum libro, ac testatur Pausanias in Phocæcis. Porro populi qui in id consilij conuenire soleant, numerantur duodecim, Iones, Dorij, Perthebi, Bæoti, Medontes, Achet, Phthij, Melienfes, Dolopes, Aeneanes, Delphi, Phocenses. Vel inde nomen inditum Amphictyonum, quod undecunq; ad id consiliū ex omni Græcia conueniret, ut placet Anaximeni, ex Anarotioni in Atticarum descriptione renum, apud Pausaniam, eo quem modo ostendi loco. Quo quidem ex alia cōplura super hac re nō indigne lectū referuntur, si quis forte requireret. Nos ad enarrationem prowerbij pauimus hæc esse satis. Venustius fuerit adagium, si per ironiam torquetur ad indoctorum conuentum, qui sibi nomen Solones esse uideantur.

Etiā capillus unus.

XXXII

Celebratur ex Mimis, in fallor, Publianus admodum prowerbiali specie,

Etiā capillus unus habet umbram suam.

Quantumuis pusillum commodum uiuat, quantumlibet exiguum delictum nocet.

Xenocratis caseolus.

XXXIIII

Ξενοκράτης τυρίος, id est, Xenocratis caseolus. De cibo, qui perquam diu durat, prius quod absumatur. Quiaquum nihil uetat, quo minus ad alia quoq; transferatur, puta ad uentrem, ad librum, ad pecuniolam, aut simile quippiam, quo sic parce, circūspecte, qui ipsam uitio, ut quam diutissime daret. Sumptum adagium ab admirabili Xenocratis philosophi frigiditate. Quem tradunt se penumero opsonia iam uentis cida facta abieuisse, neq; rauerit cucuisse, ut cum cadum dicitur melinere uellet, iam unum reperiret in acorem uersum. Proinde prowerbium apposite dicitur in sordidos quosdam, quibus hic mos, omnem penum, eousq; seruare, quoad fuerit corruptus, perinde quasi nefas sit, rebus syneris et integris frui. Adagium refertur in Stobæi collectaneis.

Aperto pectore.

XXXIII

Aperto pectore dicimus, pro eo, quod est uicemiter ex animo, citraq; fucum, quasi renuidatis animi penetrabilibus. M. Tullius in libello de amicitia. In qua nisi, ut dicitur, aperto pectus uideas, tuumq; ostendas, nihil fidam. Allusum est autē ad Momi dictum, qui senestrus in hominum pectore de fiderasse fingitur, quo liceret inspicere, quid nam in specubus illis reconditum esset. Perfusus in quinta Satyra:

Vt quantum mihi te sinuio in pectore faxi
Voce traham pura, totumq; hæc uerba resingent
Quod latet arcana non enarrabile fibra.

Similiter apud Nasonem Phæbus:

Aspice uultus

Eccè meos, utinamq; oculos in pectore posses

Inferere, ex patris intus deprendere ceras.

Ad calcem peruenire.

XXXV

Ad calcem peruenire, pro eo, quod est ad metam, finemq;. Prowerbialem habet figuram quoties ad aliud quippiam descenditur, quam ad corpus humanum. M. Tullius libro de amicitia: Ut cum equalibus possis uiuere, cum quibus tanquam è carceribus emissus, cum ipsidem ad calcem, ut dicitur peruenire. Idem de senectute: Nec uero uelim quaffi decario spatio à calce ad carceres reuocari. Ad hæc attinent formam etiam illa, usq; ad plaudite, id est usq; ad extremum finem. Idem in eodem sermone: In quocunq; fuerit actu probetur. Nec sapientia usq; ad plaudite uiuendum. Rursum alibi: Quibus, qui splendide uiuunt, sibi mihi uiuentur subdum ætatis peregrisse, neq; tanquam inexercitati bisuliones, in extremo actu corruisse. Rursum aliis eodem in opere. Extremum adum tantis quam ab inerte poetæ esse neglectum. Quanquam huius generis alibi à nobis facta mentio.

Bellum omnium pater.

XXXVI

Ὁ πᾶσι μὲν ὁ ἀπάντων πατήρ, id est, Bellum omnium pater. Lucianus ueluti prowerbio iactantem refert, in conuentu de ratione conscribende historie. μὲν ἄλλο δὲ θεωρεῖ δ' ἰδ' αὖ ἐπεὶ ὅτι ἢ ἐνοφόντες, ἢ μὲν ἀπάντες, ὅς ἐστις τοῖς μὲν ἀλλήλοις ἄς ἢ μὲν ἰδ' ὁ πᾶσι μὲν ὁ ἀπάντων πατήρ, ἢ γὰρ ὁ συνημφαίος τοῦ ὄντος ἀνέφους, ἢ μὲν πᾶσι πᾶσι, id est. Quin potius Thucydides, Herodoti. Xenophonotes nobis erant omnes. Aeko, ut uerum esse uideretur illud, quod dicitur: Bellum rerum omnium pater, siquidem tam multos scriptores produxit nico iclu. Prowerbium ideo dictum est, quod bellum omnium rerum nouandam autor est, ut ex eo ueluti nata uideantur uniuersa. Nisi quis malit ad philosophorum

philosophorum quorundam decretum referre, qui dixerint rerum summam e lite progigni.

Phania ianua.

XXXVII

Φανία θύρα, id est Phania ianua. Eustathius in Odyssee ostendit dictum de his, qui simulat sese congestas opes habere, que iniquam sunt. Ductam a Phania quodam qui falsam de se prebuerit opinionem, quasi multam diuitiarum vim domi constructam, ac reconditam haberet. Dixerunt alibi de Phania ianua, quod proverbum an idem sit cum hoc, nec ne, uiderint docti.

Εκλινοσα.

XXXVIII

Εκλινοσα. Prouerbiali figura dictum ostendit Eustathius in tertium Iliados. Sumpta metaphor a piscibus, qui suffragantur a retibus, quibus ab hamo elabuntur. Nam lina retia dicuntur etiam Latinis, ut Maroni: Humida lina trahunt.

Inest autem piscibus quibusdam genuina quedam calliditas est retium textis elabendi, quemadmodum eleganter de Cestreo narrat Oppianus libro tertio. Sed carmen ipsum quoad quidem autor non admodum adhuc uulgatus est, adscribere prestat:

Κεστρεὺς μὲν πλεκτηῖσσι ἐν ἀγκοινοῖσι λαίνοιο
Εκλινέμεν θ' ὄλορον οὐ τι πῦρ ἢ τρομορ ἡγκοισίμ.
Τῆ δ' ἀνοδρεῶσκα λελιμμένῳ ἕλατος ἄκρη,
Ορθὸς ἔνω σπῆλαιμ ὅσορ διένθ' ἔλαμαλ κέρω,
Ορμησάσ, θελάθρ δὲ ἀκόφροτος οὐκ ἐμάτρημ.
Πολλὰκι γὰρ ἔρησι κηλὶ ἕστατα περὶ ματα φελῶρ
ἔκλινοσα ὑπὸ πῦρ καὶ ἔκλινοσα μέροιο.
Ἐὶ δ' ὅγ' ἐφορμίδειε πρῶτομ σόλορ αὐθῆσ ὀλοθῆ
Ἐσ βεθόχομ, οὐκ ἔτ' ἐπ' ἄρα βιῶντεσ, οὐδ' ἀνοδρεῖ
Παχύνμηνθ', περὶ ἣ ματαῶρ ἀπ' ἀνασ' ἐρημῶσ, id est,

Cestreus dum trahitur simofis equore textis, Haud illum qua suffragat, latet, arsisq; dolusq; Subsilit in sublime alacer, saltuq; citato Viribus eniti quantum ualet omnibus, undas Emicat in summis sublatus corpore toto.

Ingenio fortuna fauet, nam subera sepe Que summos tollunt fumes, retinacula casis Transilii, et situm elabens fugit improbus atrum. Sin primum expertus sub silum, in retia rursus Delapsus recidat, iam nec pugnare laborat Anxius, aut frustra miti, doctusq; periclo

Nec iactat sese, neq; fors sum promicat inquam. De permittis item alijs piscibus ad eundem commemorat mo di, quibus artibus elabatur capti. Sed reliqua perssequi prae longum. Illud non iniucundum scitu, quod de pisce torpeaine narrat poeta Claudianus, quemadmodum illigatus hamo, subducatur sese, ut ueneni per linum atq; harundinem ad piscatoris usq; manum inuisa. Carmen sic habet, cur enim grae uer adscribere, tam elegans, tanq; festiuum?

Si quando uesitit cibus inuacitor aera Hauserit, et curius fenari senserit hamis, Non fugit, aut uano conatur uellere morsu, Sed propius nigrae iungit se callida setae, Et meminit captiua sua, longeq; per undas Pignra uenentis effundit flamma uenis.

Per setam uis alta meat, fluctusq; relinquit Absentem uinctora uirum, metuentibus ab imis Emicat horror aquis, et pendula filat secutus Transist harundineo arcano frigore nodos, Victicentemq; ligat concreto sanguine dextram. Damnosum piscator onus, praedamq; rebellem

Iactat, et amissam recidit exarmatus habena. Aristophanis interpres putat ab aibus traductum. Consimili figura Persius Satyra quinta: Ne trepidare uelis, atq; arctos rodere casset.

Αἰγυπτιώταρ.

XXXIX

Αἰγυπτιώταρ. Quae dicebantur alysi, et impostores. Sumptum a moribus eius gentis. Theocritus quoque συρακοσῶτασ, Οὐδέ τις κικροσ γῶσ Δολεῖται τὸμ ἴοντα πρὸσ ἑσῶμ αἰγυπτιῶσι. id est, Ledit sceleratus

Aly Aegyptiaco obrepens iam nemo, nocetue. De moribus Aegyptiorum testatur et illud ex Aeschyllo, quod alibi retulimus: Δύνοι πλεκοῖνομ μακροῶσ αἰεσίηιοι. id est, Aegyptij miri struendis artibus.

Citat hoc proverbum Synesius in Encomio Caluittij. Quamquam nonnumquam αἰγυπτιώταρ accipi solet, pro eo quod est aduere, ut in hoc carmine: κεσῶμ, δὲ πῶμ σῶμ ἑλίθ' ἀμάτωμ φλογι Αἰγυπτιῶσα. id est,

Tuum colorem phaeus ardens igneis Flammas adoret.

Ne bolus quidem relictus.

XI

οὐδὲ ἔγκασθ' ἀλεπῆσαι, id est, Ne bolus quidem relictus est, hoc est, nec uel paucillum. Eustathius enarrans tertium Odysseae librum, citat hunc Euripidis uersum: Οὐχι λελειπῆσ ἔγω ἔμασ οὐδ' ἔγκασθ'. id est, Nec bolus est meis relictus rebus est.

Nam ἔγκασθ', id apud Graecos significat, quod nos uulgate uoce magis quam Latina, morsellum dicimus, a uerbo κέσθω, quod est auide comedo.

Rex aut asinus.

XLI

Βασίλευσ ἢ ὄνθ', id est, Rex aut asinus, hoc est, aut uictor, aut uictus. Simile illi, ἢ ἤεις ἔξ, ἢ ἔξεις κ' ἔσοι, aut ter sex, aut tres tali. Eustathius Odysseae sextum enarrans librum, ostendit metaphor an ductam ab his, qui ludunt sphaera, quibus qui uicisset, rex appellabatur, qui uictus fuisset, huic asino nomen erat. Plato in Theaeteto: ὁ δὲ ἀμαρτωῶμ, καθὲσ ἐθῆτ' ὡσπὶ φασίμ οἱ σφαιρῆζοντασ, ὅσοσ, ὅσ δ' αἰμ πῆσι γινωσ ἀνομάστητασ, βασίλευσ ἡμῶμ, id est, Qui aberraritis, is de se debet, quemadmodum dicunt hi qui sphaera ludunt, asinus: qui uero nihil aberrans uicris, rex noster esto.

Iulius Pollux libro de rerum uocabulis nono, sphaera ludendi quatuor modos commemorat, quorum primus appellatur ἰωδίσκωσ, alter φωνίδω, seu φωνίδω, tertius ἀπὸ δῆσζοσ, quartus οὐνεύω. Quorum postremum, nam is ad prouerbium proprie facit, describit his uerbis: ἢ δὲ οὐνεύω, ὁ μὲν ἀνουλάσζωσ αὐτομ ἀποδῆσπῆσ πῶμ σφῶμασ εἰσ τ' οὐνεύωμ, πῆσι δὲ ἢν ὀλωμῶμοσ εὐλομῶμασ περὶμ εἰσ γῶμ αὐτῶσ ἔμασσεῖμ, ἔσπεσσοσ, ὅσπῶ εἰκομ ὀμκῶσ, ὅσ φῶμασ ζμ ὑπεδὶ κῶσ, ὅσ ὅσπῶ μὲν τῶι περὸσ τὸμ τοῖχομ τῶσ σφαιρῆσ μ' ἀνεύωμ, ἡμῶμ, ὁ πῶμ ἔγω πῶμ κῶμ αὐτῶμ ἐλογίε ζετῶ, ὁ δὲ ἢ ἢ ὀμῶμ ὄσοσ ἐκαλόμτῶ κηλὶ πῶμ ἐποιοε σ' περὸσ αὐτῶμ, ὁ δὲ ἢ κῶμ βασίλευσ τῆσ ἢ ἢ πέτωσζοσ, id est, Vrania uero lusus sic habet. Aliquis respiciens sese, sphaeram in caelum mittit. Reliquis autem certamen erat ut eam, prius quam in terram recideret, raperent, id quod in Phaeacibus significare uidetur Homerus. Sane uero cum aduersus parietem sphaeram misissent, hamus sub silum censetur. Et qui uictus fuisset, is asinus appellabatur: et quicquid imperatarius esset, faciebat, Rursus qui uicisset, is rex erat, et

erat, et imperabat. Haec enim Iulius. Porro locus quē ex Homero citat, est Odyssae θ. ad hunc, ni fallor, modum.

Τὸν ὅτ' ἀπὸ πύργου ἔβλεπε ἕως εἰσοχῆς ὄψε' ἡλίου, ἔβλεπε δὲ καὶ τὸν ἦν ἔπι κρημνιστὴν γαίης θάλακας δουλοχρήστους γαστροκόκκους ἀνδρῶν Ἀλλοῦ δ' ἔπι τῆς, ὃ δ' ἰπέφραττο σίμυκα πέν' ἵσθ'· id est, Versatum hunc ualida submisit in aera dextra, Intonuit lapis, a se in humum formidine fidens Phaeaces gens gnara maris, ratibusq; superba Ob saxi iactum, uerū id procul omnia signa

Transuolat.

Stellis signare. XLII

Ἄστρους σμμεσοῦ τῶν ὄσθ'· id est, Stellis signare uiam dicuntur, qui notulis quibusdam et coniecturis re alio qui peruersigati difficilem inquirunt. Eufatibus exponens quantum Odyssae librum, admonet conuenire in eos, qui longae ac desertae in ingrediuntur uiam. Sumpta metaphorā a nauis, qui in nocturna navigatione uiam stellarum obseruatione coniectant. Quenammodum apud Homerum Ulysses Odyssae libro quinto:

Αὐτὰρ ὁ πεπλοῖσθ' ἰώετο πηκύντωσ' ἤμωσ', οὐδέ οἱ ἔπι τῶν ὠπ' ἐλαφόροισιν ἐπιπῆε, καὶ τὰ δ' αὖτ' ἐσοσῶν' ἐκρήν' ἐπέ λυοντα βοσώπην, ἄεκτόνδ' ἦρ' Ἐζμαζωρ ἰδιωλίσιρ καλέεσθ'· id est, At clauo ille sedens, nauim mra arte regebat, Niquam corripuit mutantia lumina somnus.

Verum Pleiadas spectat, seriq; Booten Occasus, ἰστανῆς; alio cognomine ciurum.

Allusit huc eleganter M. Tullius libro Academicarum quaestionum quarto, cum ait: Absoluti sapientes esse, nō duci opinionibus, sed certo uerum tenere, idq; ductu et iudicio Cynosurae, quae quod minore orbe circumferatur, utpote Polo uicinior, certius monstrat uiam, etiam si minus sit conspicua. At non dum perselle sapientem, dum ubiq; quod probabile uideatur, amplectitur, interdum errantem, uelut Helicem sequi, quae ut clarior est, et magis oculis perspicua, ita nō perinde certa uis monstratrix, quod latius ambitu circumagatur, eo, quod a Polo seu uertice mundi longius absit. Verba Ciceronis sunt haec: Nec tamen ego is sum, qui nihil unquam falsi approbem, qui nunquam absentiar, qui nihil opiner. Sed quaerimus de sapiente. Ego uero ipse et magnus quidem sum opinator, non enim sum sapiens, et meas cogitationes sic dirigō, non ad illam paruidam Cynosuram,

Quae fidant duce nocturna Phoecens in alto, Ut ait Aratus, eoq; directus gubernant, quod tam tenent, Quae cursu interiore, breui conuenitur orbe: Sed ad Helicem et clarissimos septentriones, id est, rationes has latiore specie non ad tenue eliminatas. Eo fit, ut errorem, et uager latius.

Sambucam citius: XLIII

Adagij speciem praese gerit Persianum illud carmen: Sambucam citius caloni aptaueris alto. Citius usus incidit, si quando significabimus aliquem a disceptatione percipiendam, siue munere gerendo nimis alienum esse. Si quidem Sambuca organum est musicorum, quod haud aquaquam congruat caloni. Calones autem uocantur multum ministrari, qui uallos ac ligna gestitant. Vide et nomen inditum autimant grammatici. Porro cum milites sint imperiti musices, multo magis calones. Quamquam potest non absurde accipi de Sambuca militum machina, quae ritu organi musici, e chordis quibusdam intenditur. Ad hanc intendendam haudquaquam idonei sunt calones, utpote stolidi, et ob id ipsi sum

ad infima ministeria retrusit, quod discipline militaris prorsum uides sint et indoles. Vide Persius nō citra uerborum addidit alio, propterea quod homines prolongi citan pro uerbis uocordiae notantur ἄνεως ὁ μωκός.

Nostrae farinae. XLIIII

Eiusdem farinae dicuntur, inter quos est indiscrimata similitudo. Quod enim aqua ad aquam collata, idem ad farinam farina. Persius in quinta Satyra: Nostrae paulo ante farinae Pelliculam ueterem retines.

Perinde quasi dicat: nostri gregis: nostrae conditionis. Pertinet ad illam classem: Eadem cera, et idem puluis, de quibus alibi dictum est.

Nullo scopo iaculati. XLV

Ἄσκοπα τοξέωμ, id est, Absq; scopo iaculati dicuntur, qui nihil certi proposito habent, quod sequantur, et ad quod instituti consilij sui rationes referant. Lucianus in Toccario, ἐπὶ δὲ τῶν ἄσκητων τοξοῦντων, αὐτῶν ἐλόμενοι Διὸς κτύπος, ἄλλως ἐπὶ ἐκείνων ἔπιωρῶν ὄλησες, id est, Quoniam in praesentia nullo proposito scopo iaculati sumus, demō, a seculo arbitro, alia amicorum paria, apud illum referamus. Persius Satyra tertia: Est aliquid quod tendis, et in quod dirigit arcum? An passim sequeris coruus, testaq; lutoq;? Securus, quos pes ferat.

De pulmone reuellere. XLVI

Dubium non est, quin ad prouerbiorum firmam pertinet et illud Persianum, de pulmone reuellere, pro eo quod est, stultam et arrogantem opinionem animo eximere. Dum ueteres aenas tibi de pulmone reuollo. Τιμονεῖ, animiq; fastum in pulmone collocant, unde μέγα πνεῦμ' apud Graecos. Et idem Persius alibi: Grande aliquid, quod pulmo animae praelargus anhelet.

Quos non tollent centum Aegyptij. XLVII

Ὅσ' οὐκ ἄρα μὲν ἄρ' οὐδ' ἐκατόμ' ἀν' ἡπείσοι, id est, Quos ferre nec centum queant Aegyptij. De molestis dici solitum, ac moribus intolerandis, seu fastu praeturgidis. Inde dictum, quod Aegyptij pleriq; gestandis oneribus, quos nō nisi hominum fastidire consueverint, unde et ἀχρόφορος dicti, in iocum prouerbialem abierunt. Refertur adagium ab Eudemio in collectaneis dictionum Rhetoricarum, et item a Suida. Extat autem apud Aristophanem in Ranis, ad hunc modum: Δὺ ἄρα μὲν εἰσεδίκε καὶ κρημνὸν λυῶ, οὐδ' οὐκ ἄρ' ἀφ' αὐτῶν οὐδ' ἐκατόμ' ἀν' ἡπείσοι, id est, Duo plausiu, duoq; item impositi cadauera, Quae ferre nec centū queant Aegyptij. Idem in Auisibus: οὐκ ἀγῆνησθ' ὡλινδοφόρος. id est, Non Aegyptius lateriger.

Consimili modo Lucilius apud Nonium, quem neq; Lucanis oriundi montibus tauri Ducere pro telo ualidis ceruicibus possent.

Rursum idem alibi:

Hunc iuga mulorum, pro telo ducere centum Non possint.

Aegyptius laterifer. XLVIII

Ἄργυρησθ' ὡλινδοφόρος, id est, Aegyptius laterum gestator. Suidas nominatim proterbij titulo refert. Quadrare uidetur in sordidum, atq; infime fortis hominem, in quem isiam etiam Carum nihil ac usorpat a est, aut in eum, qui molestus negotijs

stis negocijs premitur. Admonitum modo Aegyptios in iud
 gi subulam ac risum abijisse, quod asinorum ritu, uectandis
 corpore oneribus que suam agerent. Ad quem laborem hoc
 exercitatoris illos fuisse conijcio, quod in effodiendis lacu-
 nis, limoq; exportando, ac lateribus argillaceis, huiusmodi
 opera possint uisus erit ac apud Aegyptios. Argumento est,
 quod Hebraei, cum apud illos agerent, adacti sunt, luto, late-
 ribusq; gestandis seruilum operam prestare Pharaoni. De
 midis marianis alibi reperies.

Cenare me doce. XLIX

Δεπνῶμ με διδάσκεις, id est, Cenare me doce. Pro-
 uerbiali figura dictum est ab Aristophane in Ranis: Tem-
 pestiuitur usor patitur, si quando docere, praeire, et aut etiā res-
 piciere conatur aliquem imperitus negocij, de quo discipulat.
 Verba sunt Bacchi ad Herculem de Tragedijs iudican-
 tem, cum exercitator esset in uocandis tauris, quam pensu-
 silandis poetarum carminibus.

Rhamnufius. L

Ραμνύσιος, id est, Rhamnufius. Eudemus in dictioni-
 bus rhetoricis admonet, id cognominis olim ceu prouerbio
 additum sapientibus ac moderatis uiris. Nec explicat adgij
 rationem. Vnde coniectare licet, uel ab eius gentis moribus
 ductum, uel a dea Rhamnusia, que modum in omni negotio
 docet adhibendum, quemadmodum alijs susus a nobis
 ostensum est.

Papae Myxus. LI

Βαβαιο μύξος, id est, Papae Myxus. In gloriosis et ia
 elabundis dici consuevit. Nam βαβαι stuperis et admira-
 tionis significationem habet. Myxus autem sacerdos qui p̄sbi-
 tū fuit Diane, gloriosus et magniloquus.

Lenticulam angulo tenes. LII

Φακῶν γωνίας κρατῆς, id est, Lentem angulo tenes. De
 negotio, quod fieri nullo pacto queat, propterea quod hoc
 leguminis genus angulis caret. Refertur a Suida.

Patrocli occasio. LIII

Πατρόκλειος πρόσκαιρος, id est, Patrocli occasio. Dioge-
 nianus ostendit dici solere de ijs, qui cum ob metum nō ausint
 proprias deplorare calamitates, desunt eas sub pretextu lū-
 ctus alieni. Plutarchus in commentario, cui titulus, quomodo
 quis se citra inuidiam laudare possit, uel μὴ δοκῶμεν
 πείθειν ἄλλομ πρόφασιμ, σφῶς δ' αὐτοῦς δ' ἑκαίνομ ἔπει-
 νῆμ, id est, Et ne uideamur Patroclum occasionem, sed nos
 ipsos per illos laudare. Agit enim de ijs, qui laudandis alijs,
 suas ipsorum laudes insinuant. Opinor sumptum a Patrocli
 moribus, in quem aliquoties iocatur Aristophanes.

Exiguum oboli precium. LIIII

Μικρὸν τῷ ὀβολῷ τίμημα, id est, Exigui oboli precium.
 Suidas citat ex Marce Eupolidis, conuenire in homines ne-
 quam, nihilq;. Quamquā nihil obstat, quo minus ad rem cō-
 temptam transferatur. Meminit et Eudemus.

Pedum uisa est uia. LV

Τῶμ ποδῶμ ἑώρατ' ὁδός, id est, Pedum uisa est uia.
 De negotio, cuius aliquando periculum feceris. Sumptum a
 uiatoribus. Terentius in Phormione: Ab non uia. Factum est
 periculum, iam pedum uisa est uia.

Phenicum pacta. LVI

Φοινικῶμ συνθήκην, id est, Phenicum pacta. Phae-
 nices qui Carthagine potiti sunt, cum primum ad eam appu-
 lissent regionem, postularunt ab ijs, qui id temporis Libyam
 incolebant, ut sibi liceret diem et noctem hospitio terrae uti.
 Quod cū impetrassent, iamq; exaño concessi temporis spa-

cio, inberentur excedere sinibus, reuerant, affirmantes se pa-
 ctos ut sibi sis esset illic noctesq; ac dies commorari, uidelicet
 ambiguitatem uocum ad suam commodum detorquentes. Vn-
 de prouerbum esse natum aiunt, de pactis infidiosis et astu-
 tis. Autores Suidas, ac Diogenianus. Quin in totum omnes
 Phoenices didi sunt, qui questus essent auidi. Vnde Pindarus
 in Pythijs hymno secundo, φοίνισσαμ ἔμπολαμ, id est,
 Phoenician negotiationem dixit. Et interpres citat ex comi-
 co quopiam, εὐθὺς φοῖνιζ' ἡφωμεθα, id est, Protinus Phae-
 nicis fio. Item ex Sophocle,
 ἔλνω ἔρωσ' ἡλ' πρῶτισμ ὡς φοῖνιζ' ἀνῆς, id est,
 Phenicis uti uir, onere ceptum ac uendere.

Puffilus, quantus Molon. LVII

Μικροῦς ἡλίκομ μολομ, id est, Puffilus ut Molon. De
 uehementer breui statura corporis hominucombus. Suidas
 ostendit duos fuisse Molones, nota sicuti conijcio, corporis
 breuitate, quorum alter histrio furis, alter fias, honesti scie-
 licet questus uterq;.

Perantiquum diem. LVIII

Διὰ παλαιῶς ἡμέρας, De re admodum obsoleta, p̄fcaq;.
 Refertur a Diogeniano. Finitimū illi, quod hodie non in sci-
 te iactatur in scholis philosophorū: Magno Platonis anno.

Perierunt bona. LIX

Ἐξῆλ τὰ καλά, id est, Perierunt honesta. Hippocrates
 Mindaro Lacedaemoniorum duci fuit ab epistolis, eo interfe-
 cto ab Atheniensibus, Hippocrates in Lacedaemone huius
 modi scripsit epistolam, ἔξῆτα τὰ καλά, μίθ' ἄς δ'
 ἄσπασοντ, significans interfecto duce rem esse deploratam.
 Adagium recenset Diogenianus; historiam recenset Xeno-
 phon ἡρώδης μύθοις, libro primo.

Qui nimium properat, serius absoluit. LX

Plato in dialogo, cui titulus, de regno. πεποίκης ἢ ἡμῶς
 ἡλ' ἰὼν παρῶμ εἰ διὰ τῶν ἡρώδης μίθ' ἄς δ' ἄσπασοντ, ποῖομ
 οὐχ' ἡσυχίας εἰ διακεκοῦνται, ἡνυκεναι βροχ' ἄντρομ,
 id est, Fecit enim ut nunc quoq; nobis acciderit, quod prouer-
 bio dicitur. Quodam tū dum parum recte per ocium dū-
 dūnus, serius profecerimus. Idem in septimo de Repub. libro,
 alludit ad prouerbum, σπεῖν ὡρῶ ἔστω, τοχῶ πᾶντα
 εἰσέλθῃμ, μᾶλλον βροχ' ὡω, id est, Dum festino, inquit,
 omnia celeriter percurrere, tardior sum. Monet adagiū in sti-
 tuende rei non tam celeritatem quam curam adhibendā esse,
 ne postea sit in mora, quod in operis ingressu fuerit erratū.
 Obnoxij sunt huic prouerbio quidam, qui compendij causa,
 Graecanica literatura praeterita, protinus ad philosophiae
 studium insilunt, ac dum stulte captant compendium, in ma-
 ximum incidunt dispendium. Fit enim, ut hi dum repente phi-
 losophi student euadere, nunquā philosophiae scientiam affe-
 quantur, cumq; se iam ad metam peruenisse credunt, denuo
 sit ad carceres redeundum, denuoq; a linea, quemadmodum
 Graeci dicunt, exordicndum. Item in re bellica plus efficit Fa-
 by cunctatio, quam M. Minutij praecipis temeritas. Siquidem
 is uisus Hannibalem multis iam p̄slijs inuictum, non uiri-
 bus, sed lentitudine superauit. De quo praecclare Ennius apud
 M. Tullium in Catone maiore:
 Vnus homo nobis cunctando restituit rem.
 Non ponbat enim uirum ante salutem.

Ultra catalogum. LXI

Ἰπὲς τῶν κερτάλογομ ἦ, id est, Ultra catalogum iū-
 nit. De eo dicebatur, qui multum etatis inuener, ut iam praec-
 scriptum illum annorum numerū praeterire uideretur. Est,
 ni fallor,

ni fallor, apud Luciano, Refertur à Suida,

Ultra peram sapere.

LXII

Ἰπὶς πλὴν πῶρον φρονεῖ, id est, Ultra peram esse sollicitum. Prouerbiali figura dictum apud Luciano in T imone, ὀλιγαρχεῖ γὰρ ἢ μεταρῖον καὶ εἶναε τὸν φιλοσοφοῦντα, καὶ μὴ ἄλλ' ἢ τῆς πλὴν πῶρον φρονεῖ, id est, Oportet enim philosophum paucis contentum ac frugalem esse, neq; quicquam ultra peram querere. Quod abii uel in philosophum, uel in pauperem, sed præcipue in Christianum, quem Iesus uetati cogitare de crastino. Confine illi: Vita doliaris.

Virgo primum.

LXIII

ἡδὲν ὅ τ' ἄρ' ἴδωρα, id est, Virgo primum. De ijs dici solitum, qui rem paternam profundarent. Naud scio an inde ductum, quod uirgines adhuc rudes, et meretricij questus ignarus, facile sui copiam faciunt. Postea quo plus auferant prænemij, difficiles sese prebent. Item adulescentes nuper nati facultates, priusquam intelligant quid sit pecunia, largius effundunt. Et prima uite pars, quæ quidem est optima, stultissime nobis conteritur.

Vir uidebatur nauis sup-

plicans scopulo.

LXIII

Ἄνε τοῖκε νοσεῖ κερταρ πέρταρ, id est, Vir uisus esse est, nauis obsecrans petram. De stupidis et stolidis, quibus aliud pro alio uidetur dictum, indicat Suidas, duæta metaphorâ à nauē, quæ impingit in scopulum.

Viru esuriēti, necesse furari.

LXV

Πενὼν ἢ κλέψῃ ἐξ ἐλευγκαιὸς ἔχορ, id est, Famelicus uir esse furax cogitur, Suidas prouerbij nomine refert, quod cõgruat in eos, qui extrema adacti necessitate, quid faciunt. Veluti si qui confiteatur se mentium, dicat, quid facerem, aut quid mentendum erat, aut in summâ ueniendū in famam, πένων ἢ κλέψῃ. Aut si quis audis gloria, aliena pro suis edat, cū ipse de suo nihil possit coregium edere.

Vixit, dum uixit, bene.

LXVI

Vixit, dum uixit, bene. Est in Ecyra T crentiana. Prouerbiale fuisse, uel senex indicat, rogans num præter unam sententiam nihil attulisset. Conuenit in eos, qui molliter ac suauiter uiuunt, atque ita faciunt sumptus, ut non multum in uent hæredem. Est autē amphibologia in uerbo uiuere, quod interdum simpliciter uiuere est, interdum generaliter uitam agere. Ut apud Catullum:

Viuamus mea Lesbia atq; amemus.

Fumantem nasum urfi

ne tentaueris.

LXVII

Prouerbij speciem habet et illud apud Martidem: Rabido nec perditus ore Fumantem nasum uiu tentaueris urfi. Sit placidus licet, et lambat digitosq; manusq;, Si dolor et bilis, si iusta coegerit ira Vrius erit, uacua dentes in pelle fuites. Admonet non esse tentandos, qui possint nocere. Cõsimili modo Symesius in Encomio Caluini scripsit: Canē naribus preñdere, pro eo quod est, prouocare mordacem et nociturum; Hac parte corporis ista potissimum irfos irritari docent bestiarj.

Muris in morem.

LXVIII

Plautus in Captiua duo: Quasi mures semper edimus alienum cibum. In parasitos dictum, quibus incindum est aliena uiuere quadrâ. Non conueniunt, nec in una sede morantur, li-

bertas et cibus alienus, id quod eleganter indicat apologus Aefopicus de iure syluestri et domestico.

E tribus malis unum.

LXIX

Τὸν τῆσιν καὶ ἐπ', id est, Trium malorum unum. Suidas prouerbium indicat apud Menandrum extitisse. Sumptu autem à T heramene, qui cuidam è tribus malis unum indicauerit, è quibus qd' uellet eligeret. Vnde et Aristophanes apud eundem Suidam in Triphalete. ἔγω γὰρ ἄρ' ἔκκαμλις εἶ δὲ δὸικα τὲ τῆς τοῦτα, id est, Ego enim à T heramene me tua iura hæc. Quæ sint autem ea tria, quere in prouerbio, τὲ ἔκα τῆσιν καὶ ἐπ' sic bæatorp. Indisrupti Alexander in Aepolis, Aristides ait oraculum solere tradi obfignatum, quod si solueret prius quam fas esset, unum è tribus malis illum mænebat, aut oculorum orbatio, aut manus, aut lingue iduria. Sunt qui dicant ijs qui sententia capitali damnati fuissent, tria solere de ferri, gladium, Laqueum, et Aconitum.

Quam facile uulpes

pyrum comest.

LXX

Plautus in Mysteriaria: Tam facile uinceas, quam uulpes pyrum comest. Vere factu procliu. Quod nihil negotij sit uulpi dentatissime, pyrum edere.

Contrahere supercilium,

inflare buccas.

LXXI

Ὀφθαλμοὺ ἀνεκκῶντες καὶ γὰρ γυδῶσε φουδῶτες, id est, Adductis supercilijs, et inflatis buccis. In fastuosos ac turpidos dictum Suidas admonet. Siquidē in supercilijs, sicut aliis ostendimus, arrogantia sedes, Horatius inflatas buccas ad iracundiæ retilit argumentum.

Quin Iuppiter ambas

Iratus buccas inflat.

Diuus Augustinus in libris confessionum: Buccis typho crepantibus. Quo loco nonnulli per per an typo legunt. Mirum est autem Augustinum uoce Græcica tantopere delectatū, ut cum fastum dicere posset, typhū dicere maluerit, nisi quod e iam usu Latino donata uidebatur. Traductum à raris, que per iram inflantur. Notus est apologus Aefopicus de rana per arrogantiam disrupta. Horatius: Crescentem tumidis infla sermonibus uitrem.

Sus saltauit.

LXXII

Ἦξ ἐκὼμασπ, id est, Sus saltauit, aut festum egit. Diogenianus ostendit dici solitum de ijs, qui præter decorum quippiam facerent, quæ rerum successu præter meritum obiectos ferner insolentius efferunt. Est enim Græcis κωμῶμα, ius uenum amantium more, cantilenis, saltationibus, ceterisq; iuuenilibus nugis lasciuire. Ceterum qui rusticiore sunt ingenio, mirum quam hæc dedecent.

Dat ueniam coruis, uexat

centura columbas.

LXXIII

Non tam onum ouo simile, quam illud prouerbij speciem præ se fert, quod est apud Iuuenalem:

Dat ueniam coruis, uexat centura columbas.

Pena legum exercetur in humiles quosdam, et à quibus ob ingenij mansuetudinem aliquid emolumenti potest auferri. Rapacibus ignoscitur. Sumptum est ab aphorismate Anarcharidis, qui hoc dicto elisit Iudium Solonis in conscribendis legibus, quem admodum refert Plutarchus in uita Solonis: ὅς τὸν νόμον τοῖς ἀρχαίοις ὁμοίως ἐπέσκηπ, καὶ γὰρ ἐκείνους ἐὰρ μοι ἐμπροσθί τι κέρφορ ὁ ἀδελφῆς, σέ γὰρ ἐὰρ δὲ μέγρορ, δ' ἀκόλουθ' οἴχετ, id est, Leges ante nearū telis ad similes dicebat, propterea quod in illas si quid leuis, aut imbecillum incurrerit, heret: sin manus aliquid, dissecat.

dissecat de fugit. Ad eandem pertinet sententiam, quod in Phormione ait Terentius:

Qui non rete accipiri tenditur, neq; miluo, Qui male faciunt nobis, illis qui nihil faciunt tenditur. Qui enim in illis fructus est, in illis opera luditur.

Sutorium atramentum. LXXVIII

M. Tullius libro epistoliarum nono ad Pætium: Lam pater eius accusatus est à M. Antonio, sutorio atramento absoluteus putatur. Subesse videtur proverbum. Senti opinor, hominem absolute fuisse, iudicij corruptela nõ citra infamiam. Est enim huiusmodi sutorium atramentum, ut neq; magno pre atram imprimat notam, neq; nullam tamen illinat maculam. Infamiam enim atramenti symbolo, poetae significant, ut Horatius:

Hic nigrae succus loliginis, hæc est Erugo mera.

Is quidem succus quidam est, quem plerisque mollium piscium maxime Sepijs inesse scripsit Aristoteles libro de partibus animalium quarto, eum tunicæ contineri membrænea, emitti vero fistula quadam, quem effundunt in metum, et aquam infuscant, ne queant deprehendi. Rursus Horatius:

Sed ueluti tractata notam labentis, remittunt Atramenta, ferè scriptores carmine sœdo Splendida facta linunt.

Surda testimonia. LXXV

Κορραὶ μὲν τυφλά, id est, Surda testimonia, dicuntur, quæ feruntur per tabulas, propterea quod hæc rogatæ nihil respõdeant. Nt non discrepet ab illo: Muti magistri. Vnde sordis agere testimonijs proverbio dicitur, quæ uel procul absentes, uel uita de sanctis modo citant, ne queant deprehendi.

Perdere nauulum. LXXVI

Iuuenalis in Satyra, cui initium: Stemmata quid faciunt. Proconem Cherippe tuis circumspice pennis, Cum Pansa cripat, quicquid tibi Nasta reliquit, Lamq; tace, furor est post omnia perdere nauulum. Domitius Calderinus, ut inter recentiores haudquam minus autor, admonet proverbium esse in eum, qui cum multa amiserit, reliquum etiam uelit perdere. Sumptam autem metaphoram à mercatoribus, qui cum nauigant, si minus, quantum cupiunt, lucrari possunt, student ut saltem recuperent ex mercibus diuenditis, quantum pro uectura nauis soluerunt. Aristippus interrogatus à quodam, num esset ubiq; videns, οὐκ οὐδ', ἐπεὶ, ἄρα τὸ ὄμμα μὲν ναυλοῦν, εἶργε πανταχῶς εἶμι, id est, Nauulum igitur non perdo, inquit, si quidem ubique sum. Refertur à Plutarcho in commentario, cui titulus, ὅτι Διοσκρίδης ἠ ἀγορεύει.

Siculiffare. LXXXVII

Σικελίσημ, id est, Siculiffare, Eudemus indicat antiquitus usurpatum, pro eo quod est, asterium esse, tetricumq;. Et eum quidem in modum Epicurum usum esse. Ceterum alijs placere magis referendum, ad improbos et uafros. Non dubium quin ab eius gentis moribus sit sumptum. At Athenæus diuosophistarum libro primo indicat adagium natum ab Androne Siculo, qui morem inuexerit ad tibian saltandi, gestuliclandiq;.

Sedens columba. LXXXVIII

Ἡμελίη πελάγος, id est, Sedens columba. Suidas proverbij titulo commemorat, indicatq; dici solitum, de supra modum mansuetis ac simplicibus. Nam columbe cum uolant, fillunt cæteras pernicitate uolatus, Cum sedent, nihil mitius

aut simplicius. Neq; quæcum habent, quo se tucantur aduersus miluios et accipitres, præter alarum uolocitatem. Mihi uidetur dici posse, et in eos, qui simplicitatem simulant, quo magis imponant, propterea quod mos sit aucupibus, excolatam columbam in reti ponere, quæ subsilians, cæteras columbas allicit. Ea Greci dicitur παλιούριον, à uerbo παλεῖν, quod est seducere, sive in laqueum illicere. Vide lector num legendum sit ἡμελίη, id est, ilaqueata, id enim patitur, quo fillat alas.

Simia barbata seu caudata. LXXXIX

Πιθήκη πρὸς ἄλλο ἔχωρ, id est, Simia barbata portans. Aristophanes, ἐν ἀρχαῖς κωμῶν. ὅτι πιδίκη τὸν παρῶν ἔχωρ. Interpres admonuit, allusum esse ad illud Archilochium, τὸ ἴδιον δὲ πιδίκη τὴν παλιούριον, id est, Talem ὅ simia caudam habens. Dicit solitum de ridiculis. Idem Aristophanes alio quodam loco quosdam ἀμωποπιθήκας ἀρpellat, quasi populi simias.

Sibi canere. LXXX

Ἐοῦ ἄλλο ἰάλλειν, id est, Sibi psitt canere. Dicitur qui non ad alienum arbitrium facit quæpiam, sed animo obsequens suo. In Platonis conuiuio iubent tibicinan sibi psitt canere. Et cantor quispiam, Antigenidas opinor, iubet discipulũ, quod populo non admodum gratus esset, sibi canere et musis. M. Tullius in Bruto. Id enim est summi oratoris summum oratorem populo uideri. Quare tibicinan Antigenidas dixerit discipulo sanè fringenti ad populum: Mihi cane et musis, ego huic Brute dicenti ut solet apud multitudinem, mihi cane et populo dixerim. Diuus Hieronymus ad Iulianum refert, huius ni fallor, discipulum. Atque is non iussus est sibi canere, sed præceptor qui oportet indicare.

Siliconina pellis non fatis

est, uulpina addenda. LXXXI

Ἄρ ἡ λεοντὴ μὴ θύμικη, τὴν ἄλωσεν ἐκ τῆς πρὸς Ἰσθμῶν, id est, Siliconis exanim non sufficit, addè uulpinum. Cum uiribus res obtineri non potest, dolus adhibendus. Adagium natum est ex apothegmate Lysandri. Nam is, quem admodum in eius uita memorat Plutarchus, irradiere solitus est, qui uelut ab Hercule prognati, bellum apertis uiribus, citraq; dolum gerendum esse censabant, cum ipse magis existimaret boni ducis officium esse, quod leonina pellis non attingeret, cõ contendendam assuta uulpina. Quod quidem prope modum indicat et Maro, cum ait:

Dolus an uirtus, quis in hoste requireret?

Adagium refertur à Zenodoto.

Siculus miles. LXXXII

Σικελὸς στρατιώτης, id est, siculus miles. In peregrinum ac mercenarium militem proverbiali ioco dicebatur, propterea quod Siculi temporibus Hieronis exotico milite plerumque uerterent, autore Zenodoto. Conuenit in hominem lucri gratia, nullam militarij genus recusantem. Affine est illi, quod de Care dicitur est alibi.

Pro bonis glomi. LXXXIII

Ἀγὲ ἀγαθῶν ἄγεται ἄγε, id est, Pro bonis glomi. Dicit cõsuevit, ubi quis beneficium, quod in alium contulisset, cumulate cumq; fanore reciperet. Agathides enim Grecis glomi dicuntur, uerum allusionis decus in uoce Græca est, quod in sermone Latino reddi non potest. Memini Suidas.

Sine pennis uolare haud facile est, LXXXIIII

Manet etiam hodiernis temporibus uulgo celebre, quod est in Pœnulo Plautina: Sine pennis uolare haud facile est.

Idem in Asinaria: Desi autem te ego? Age sis, sine pennis nota. Locum habet, cum deesse significamus adiuuicula, sine quibus negotium peragi non possit. R. reperitur apud idoneos auctores: Accidere alas, pro eo quod est, adimere materiam, facultatemq; conandi quippiam. Et: Addere alas. Horatius simili forma dixit decidere pennas:

Vnde simul primum me dimisere Philippi,
Decisis humilem pennis.

Et Cicero ad Atticum libro quarto: Qui mihi pennas incidereant, nolunt easdem renasci. Idem in Academicis dixit: Incidere nervos, pro adimere vires.

Siphniassare.

LXXXV

Σιφνιάζειν, id est, Siphniassare. Suidas indicat prouerbio dici solere, pro eo quod est manum adiuuere postico: summum esse à moribus Siphniorum, qui libidinis causa id factit ad e consueuerint. Est autem Siphnus insula quepiam, haud prociat à Creta, cui quondam nomen fuerit Merope, uel hoc nobilis elogio, una è Cycladibus. Refert eam et Plinius libro quarto, cap. 12. Prouerbiū indicat et Stephanus.

Iuxta melan.

LXXXVI

Κατὰ μέλαν, id est, iuxta melan. Suidas offēdit prouerbio dici solere, ubi quis incerta cōiecturis persequeretur. Sumpta metaphora à medicis huius interuam immisso per fauces instrumento quopiā explorantibus. Idem enim instrumentum μέλαν uocant, et μολώσας, ad hunc modum tentare.

Non idem sunt scriptura & Leuceus.

LXXXVII

Γραφά πε καὶ λευκοῖ. Οὐ οἱ ταυτὸν, id est, Scriptura et Leuceus non sunt idem, aut non cōueniunt. Vbi quis aliud scribit, aliud facit, aut dicit. Recte iacietur in eos, qui stare patēti nolunt. Nam hæc plerumq; syngraphis constant. Aut in eos, quorum uita non congruit cū libris editis. Versus Grecus conscribit si addas λευγα. Conijcere licet Leuceū fuisse male fidei scribam.

Bellicum canere. Receptui canere.

LXXXVIII

Alias admonimus, ferre prouerbiales esse metaphoras, que somniant à bello, ueluti bellicum canere, pro eo quod est, animare atque exhortari. Receptui canere, pro finire. Signa canent apud Martiadem, id est, iam congregi amant: et apud Plautum, collatis signis depugnare: apud eundem uersis gladijs depugnare. Quin hoc ipsum collatis signis, haud dubie prouerbij speciem habet, cum significamus seriam et exactā de re disceptationem, ut M. Tullius in epistolis ad Atticum, ut cum Maphragone signis collatis. Apud Iuuenalem: Hæc tibi rixæ, id est, hoc belli initium.

Pithon formosus.

LXXXIX

Πῖθων καλός, id est, Pithon formosus. Conueniet ubi quis per adulationem falso laudatur. Pindarus in Pythijs hymno secundo, καλός τοι τῶνων ἦν αὖ ποσσιν ἄσι καλός, id est, Formosus Pithon semper apud pueros formosus. Interpres ostendit sumptū à pueris adulantibus simie, subinde dicitantibus, καλός τῶνων. Videtur autem pithon esse diminutiuum huius dictionis τῶνων, quasi dicit simio-lus. T excat Pindarus oblique quendam, uel quod ab indoctis laudatus tolleret cristas, uel quod ipse adularetur Hieroni, laudatis non laudanda. Est autem ὠλαστική peculiaris huic animanti, adeo ut laudes sentiant, et speculis delectent, et suos catulos contraerari gaudeant, ipsiq; suos catulos complexu encent.

Semel rubidus, ac decies pallidus.

XC

Ἄπασι πρῶτος. Διὰ τὸ αὐτὸν χροῖός, id est, Semel rubidus, et decies pallidus. Suidas admonet dictum de ips, qui multum accipiunt, quos necesse est crebro tum rubescere pudore, tum metu pallescere. Rubescere dum petunt matui, pallescere dum soluendo non sunt, et metuant, ne trahantur in ius, aut in uerum.

Semper seni iuuenulam subijce.

XCI

Ἄει γέγονε νέαν ἐν τῶν ἄνδρῶν ποσίν. id est, Semper puellam uirginem subijce seni.

Senarius prouerbialis, admonens ut prouocitoris etatis uiri, puellam ducant magis quam animum, ne si frigus accesserit frigori, languente Venere, querens existant nuptie. Quanquam non inepte trahetor ad alios item uisus, quotic significabilis uita rerum coniunctionem temperandam, ut quod alibi diuinitū sit, aliunde suppletur, uidelicet ut seni conuictor addatur iuuenis, quo senilis etas tristitiam, huius hilaritas non deretur: rursus iuuentutis exultantiam, senilis securitas temperet. Item, ut loquaculus adiuuator, plus satis taciturno, audaculus timido, pauper diuiti. Prouerbij meminit Diogenes.

Semper superioris anni meliora.

XCII

Ἄει τὰ πρῶτος βελτίω, id est, Semper superioris annis res meliores. Cum presentia displicent, et antefuerint antea. Diogenianus admonet id acclamatum ab Atheniensibus in rebus Macedonicis. Huc pertinet illud Horatianum: Laudator temporis acti Se puero.

Sacra nihil sunt.

XCIII

Τὰ δὲ ματαῖα οὐδ' ἐν δέσπῃ, πλὴν ἧρσας. id est, Sacra nihil sunt præter malas et cornua, de iactantibus macilentis. Trahetor non inconcinenter ad cibum nimie esulentum. Refertor à Suida.

Scytharum solitudo.

XCIII

Σκυθῶν ἐρημία, id est, Scytharum solitudo, pro summis calamitatibus, exitioque dictum est, apud Aristophanem ἐν ὄρχηστῶν:

Ἐβόλεω σὺμπαλενήτω τῆ σκυθῶν ἐρημία. id est, Impeditum deperire Scythice solitudinē.

Quo loco commentator indicat prouerbiū dici solitum de ingenti solitudine: ductū autem inde, quod Scythie nullis certis sedibus utantur, sed uagi ferantur in plaustis. Eamq; ob causam, regio seris abundat. Meminit adagij et Qu. Curtius libro rerum ab Alexandro gestarum septimo, apud quem Scytharum legatus ad hunc loquitur modum: Scytharum solitudines Græcis etiā prouerbijs audio eludi. Nos deserta et humano cultu uacua magis quam uerbes et opulentos agros sequimur. Vñ pro et Plutarchus in libro de Stoicis contrarietatibus, quem admodum ante retulimus in prouerbio: In caput præcipitari.

Scindere glaciem.

XCIV

Scindere glaciem, est aperire uiam, et in incipiendo negotio priorem esse. Translatum à nauis, quorum uisus aliquis præmittitur, qui flumine concreto, glaciem per erumpat, reliquisq; uiam aperiat.

Viuus fueris, uel cepe solum accipiens.

XCVI

Ζωὸς ἧλῶσα, κρομμύς μόνον λαβῶν. id est, Si cepe tantum sumpseris, iam uixeris. Zenodotus ostendit in eos dici solitum, qui è re quapiam pessilla, magnam opinionem consequuntur. Naturam apparet ab egypto, qui medico porrigente cepe, renaluerit, herbā alioqui ple

Ἐπειὸς δὲ ἀφ' ἑσῶν δάδωχ' ἡμέτερον δὲ δ' οὐ,
 Ἐπειὸς δὲ ἀφ' ἑσῶν, id est, Arum colo his sex dierum iter solo Beryntio.
 Plinius libro decimo octavo latifundia uocat, à quibus ait Italia pernicem inuestam fuisse, prouinde ueteres ita consuisse: Sa tius esse minus ferere, et melius arare.

Cadimus, inque uicem præbemus crura sagittis. VI

Perfusus Satyra quarta:
 Cadimus, inq; uicem præbentus crura sagittis,
 Vicissim carpinus et carpinur, ridemur et ridemus, mor demur et mordemur, ledimus et ledimur. Sumptum à militiis. Ad eundem modum Horatius:
 Cadimus, et totidem plagis consumimus hostem.
 Plutarchus in commentario de profectu cognoſcendo, simile adfert metaphorã, de sphaera ultra citroq; missa ac remissa, καὶ ἄπειρα / μετὰ τοῦ εὐλόγου ἑσῶρον / μάντα, ἢ σφοδρὰς ἐπὶ τῶν ἡρώων πρὸς ἀλλήλους, quemadmodum alio retulimus loco.

Ptolemaica lis. VII

Πτολεμαίῃς ἢ Δίκῃ, id est, Ptolemaica lis. Diogenianus indicat dici solitum in litium audios. Anus quæpiam fuit Ptolemaicis, quæ quoad iuxta, lites agitabat, nec unquam à causis agendis erat seciata.

Prouoluitur ad miluius. VIII

Προϋλιυδὲς τῆς κτῆνος, id est, Adorat miluium. Initio ueris prodeunt miluij, quæ re lecti tenes, quo à ian hyme sint leuati, prouoluantur, eosq; ueluti adorant. Accommodari potest in eos, qui noua spe gesunt. Suidas prouerbij loco commemorat. Item Iuuenalis;
 Durate, atq; expectate cicadas.

Prienenis iusticia. IX

Πριηνῶν Δίκῃ, id est, Prienenis iusticia. Suidas ostendit conuenire cū significamus aliquem in iudicando plurimū excellere. A Biante Prienensi sumptū, cuius integritas in iudicandis causis in prouerbiū abiit, ut dicitur, Δικαστὴς βίαντος τοῦ πριηνώου κρείσσων, id est, In iudicandō præstātor Biante Prienensi. Citatur ex Hippocrate in lambogapho, à Strabone lib. geographias. 14. et in uia Biatis à Diogene Laërtio.

Primum Mars in filijs laudatus est. X

Τὰ πρῶτα ἄνευ εἰς τοὺς παῖδας ἐσημνῆτο, id est, Initio Mars laudabatur ob filios. De ijs, qui initio spechmen aliquod indolis egregie præ se ferunt, deinde paulatim in alios degenerant mores. Quemadmodum euenit Romanis olim strenuis, et Martem generis autorem uirtute referentibus, post in degenerem prolapsis mollicium, ut non sine causa Iuuenalis exclamaret. Sed inde
 Hæc tetigit Gradine tuos uirtica nepotes
 Prouerbiū refertur à Suida.

Phrynichi lucta. XI

Τὸ φρυγικὸν πόλευμα, id est, Phrynichi luctatio. Diogenianus indicat dictū arietum de ijs, qui astu dolosq; negotium peragunt. Fuit is Phrynichus Lacedæmoniorum proditor, quem uetus Comædia carbone notauit.

Pro malo cane suem repofcis. XII

Ἀντὶ καυῆς καυὸς οὐδ' ἀποταῖρε, id est, Pro malo cane suem repofcis, id est, pro re uili preciosam. Suis enim esculentis, canis haudquaquam nescus est. Refertur à Diogeniano.

Prudens in flammam mittere manum. XIII

Diuus Hieronymus quodam in loco prouerbiū usurpat

huiusmodi: Prudens in flammam manū immitto, pro eo quod est, sciens expono me discrimini, malisq; obijcio. Sumptū uideri potest ab historia Mutij Sculæ. Exat et apud Cicero.

Proba est materia, si probum adhibeas artificem. XIII

A Plato dictū in Pœnulo, non sine prouerbij specie: Proba est materia, si probum adhibeas fabricam. Egregia quidem indoles, si recte instituitur. Felix ingenium, si præceptor conlingat idoneus. Aut magnificam negotiorum, si modo cite tractetur. Metaphora notior est, quam ut sit indicanda.

Illo respiciens, sed hic remitte bona. XV

Aeschylus in Ranis Aristoph. cupiens redire ad superiores: Εἴς τ' ἀφ' ἑσῶν ἢ ἐμ, εὐδωδ' ἢ δὲ οὐδ' ἔρομαι, id est, Dicturus illic, nam hic quidem haud uolo eloqui, Cui Bacchus ad hunc modum respondet, Μὴ δ' ἴτα σὺ γ' ἀλλ' εὐδωδ' ἀνίε τ' ἀπαθῶ. id est, Minime profecto, quin mage hic profer bona. Interpres admonet aliusum ad parcendum, Εἴς ἑλῆσθαι δὲ ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, id est, Illuc tuens, at hic remitte commodā.

Conueniet cum alud præ nobis ferimus, aliud facimus: aut et alijs ad blandimur in alios re beneficium conferimus. Quidā à Charitibus mutuo sumptum existimant, quorum una à tergo respicit, et alteri munus offert, arridens alteri.

Ranæ aquam. XVI

Βοτρυχῶν ἰδιώτης, id est, Ranæ aquam, subaudiendum ministras. Vbi quid exhibetur, quo uel præcipue gaudet is qui accipit. Vbi ut si quæ natura bibacem ad bibendi certamen prouoces, aut homini loquaculo narrandi materiam et occasionem subministras. Diuersum ab illo, βοτρυχῶν οἰκοδόμος. Recte accommodabitur, ubi quid datur abundantia. Nam rane affatim est aquæ. Theocritus in Ergatinis: Εὐκτεὸς δὲ τῶν βοτρυχῶν πῶδες βίβω, οὐ μελετάειν τὸν δὲ σίτην ἐκχεῖντα, πότερ εἰ τῶν ἄσπερον οὐ τῶν. id est, O pueri rane uita est optabilis, ut quæ Non metuat, potans effundere, copia namq; Larga subest illi. Pastor taxat parsimoniam Ergodotes, quod sudantibus maligne præberet potum, quam rane in ocio iuuentibus liceat bibere quantumlibet. Sunt et hodie bibones quidam, qui sibi uidentur perire siti, quod nō in istis dolijs habent.

Post bellum auxilium. XVII

Μετὰ τὸν πόλεμον ἢ συμμοχία, id est, Post bellum suppetic. Quoties serius adhibetur remedium. Refertur à Suida. Natio est, aut certe usorpatum à Diogene Cynico. De quo Laërtius huiusmodi fabulam narrat, Adolescens quissiam iactantior nuper uxore ducta, titulu huiusmodi inscripsit ædibus suis: ὁ τὸν Διὸς παῖς καλλιῖνος θεοδόμος εὐδωδὸς κακτονίης, μηδὲν εἰρίτω κακῶν, id est, Iouis filius Callinicus Hercules hic habitat, ne quid intrōeat mali. Diogenes adscripsit, μετὰ τὸν πόλεμον ἢ συμμοχία, id est, Post bellum auxilium, uidelicet indicans, iam tuæ reception in eas malum, cum ipse malum immigrasset. Conuenit cū Platónico illo, quod ad libi commemorauimus, μετὰ δὲ πόλεμον ἰεῖται, id est, Post bellum adese. Quintilianus in declamatione cadaueris pastri, duas habet sententias non abfimi les prouerbio. Quid quod medicina mortuorū serua est: Quid quod nemo aquas infundit in cineres. Sic indicat seruen remedium. Siquidem egero mortuo sero uenit medicus. Et ædibus in cinerem redactis sero infunditur aqua.

Pinguis uenter non gignit sensum tenuem.

XVIII

Diuus Hieronymus in epistola quadam, citat huiusmodi proverbium apud Graecos celebratum: Pinguis uenter non gignit sensum tenuem. Quaequam fatetur id elegantius sonare Graece quam Latine. Graecus autem senarius extat apud Graecos huiusmodi:

Παχὴν γαστήρ ἄσπρον οὐ τικτεῖ νοῦον. id est, Subtile pectus uenter obesus non parit.

Admonet adagium luxu corporis, hebetescere mentis aciem. Quae admodum scribit etiam Horatius: Nam corpus onustum

Hesternis uitij animum quoque praegratant ipsum. Atque affigit humo diuinae particulam aerae.

Plutarchus apud Gellium ostendit pueros multo pastu stupidioris, ac tardioris ingenij eadere.

Pisces natare doces.

XIX

Ἰχθύων νῆχεσθαι διδάσκουσιν, id est, Pisces natare ferinde est ac si dices, doctum doces. Confuse illi, quod alibi retulimus, ἀλαφίνα νῆχεσθαι διδάσκουσιν, id est, Delphinum natare doces. Quod idem ad hunc effertur modum, τῆ ἀλαφίνα κολυμβεῖν συμπεδουμένη, id est, Delphini quemadmodum natare oportet consulis. Auctor Diogenianus.

Pitana sum.

XX

Πιτάνη ἐστίν, id est, Pitana sum. Zenodotus indicat dici solitum de ijs, qui in extremas redacti calamitates, ab iisdem denovo in pristina felicitate restituntur. Sic enim euenisse quondam Pitane Acoliae ciuitati. Nam hanc a Pelasgis in seruitutem redactam, Erythraei in libertate pristina uindicauerunt.

Pistillo retusus.

XXI

Proverbialis est hyperbole, quam in epistolis usus patit diuus Hieronymus: Pistillo retusus, pro eo quod est, minime acutum. Et Chryssippum acutum, apud eundem per ironiam usor patitur in stupidum. Et cornutus syllogismus, pro ratione ridicula, friuolaque.

Partitio non praefocatio.

XXII

Μορῶν οὐ πνίξις, id est, Sortitio, non praefocatio. Olim cum ij qui uerbis praepollent, cibum eriperent imbecillioribus, manus interim in illos iniicientes, excogitatum est, ut sortibus ex aequo, diuideretur epulum, ientique a pauperibus exclamari ceptum, μὴ τις οὐ πνίξις, id est, partitio, non stranguatio. Eaque uox in proverbium abiit. Quo uicibus uti, si quando significabimus, non esse locum uolentiae, sed ex equitate uisus oportere tractari negotium. Plutarchus in collectione, simodo illius sint, citat his uerbis, μὴ τις οὐ πνίξις, id est, Partitio est ne stranguata.

Paries dealbatus.

XXIII

τοῖχος κεκοιμῆσθαι, id est, Paries dealbatus aut inscribitus. Paulus apostolus in actis apostolicis, Ananiam sacerdotem fictum et fucatum, parietem dealbatum appellat, quod longe alius esset intus, quam cultu habitusque externo praeferebat. Christus item in euangelicis literis, sanctimonie simulatores sepulchra dealbata uocat, quae cum foris miteant, intus sunt cadauerum ossibus repleta. Sic enim est apud Mattheum. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φηρῖσάοι, ὅτι ἵππος μαζεύσατε τὰς οἰκίας κεκοιμῆσθαι, οἱ ἄνερες ἔξωθεν μὲν φαύλον τὸ πρόσωπον, ἔσωθεν δὲ γέμισον δόξαμ νεκρῶν καὶ τῶσδε ἐκδοσῶσθε, id est, Vae uobis scribae et Pharisei, qui similes sitis sepulchris dealbatis, quae foris quidem apparent pulchra, intus autem repleta sunt ossibus cadauerum,

omnium spurcicia. Lucianus, Myronis et Praxitelis colossos, ad huiusmodi serme similitudinem trahit in Gallo, quod si uis multo niterent ebore, multo fulgerent auro, uariisque coloribus arderent: praeterea Ionis, aut septuaginta representarent imaginem, solum aut tridentem dextra tenentes, ut plane nomen diquod esse uiderentur, cum intus nihil appareret, praeter picem, clauos, araneas, mures, atque id genus sordes alias, haud quaquam ad exteriorem illam multigenam respondent. Atque huiusmodi principum esse uita affirmat, quorum si strepitum et apparatum inspicias, nihil felicitis, nihil decorum uitae similis: in curas, iusticiones, odia contempleris, quibus intus discernantur, nihil calamitosius. Seneca philosophos, qui cum docerent honesta, sapienter uiuerent, similes esse scripsit quorundam medicorum pyxidulis, quarum tituli remedium pollicerentur, cum intus uenenum occultarent. E diuerso, qui meliores sunt intus, quam oratione, quamque prima illa uita specie, quasiq; fronte praefereant, hos Plato Sileus ad similes facit, de quibus alio diximus loco.

Ollam alere.

XXIIII

ἀντὶ τοῦ τρέφειν, id est: Ollam alere dicebantur, qui mentum ostenderent, quo deterrerent quempiam. Veluti si quis praesidium tibi collatum habeat, quo minus uicini res nouas moliantur. Sumptum id est a more ciuitatis Atheniensis, in qua ollas in tectis disponere consueuerunt, ad deterrendas uuldas, quarum illic maxima uis. Nam ollarum strepitum omnne genus animi reformidat. Adagium refertur, tum a Suida, tum a Diogeniano. Sumptum est ex Aristophanis Comedia, cui titulus: Aues.

Ὅ τι μάλιστα δὲ μάχεσθαι λαμβάνειν περὶ τῶν χυρῶν. Τί δὲ χυρῶν ὀφελείαται;

Γλαυκὸς μὲν οὐ πρῶσσει ἄλλοι. id est: Pugnare sane oportet simul et ollas sumere. Sed quid iuuabit olla? Uldas nos tum non adibit.

Oleum & salem oportet emere.

XXV

τοῦ λατοῦ καὶ τοῦ ἰσῶς δὲ ὄνησθαι, id est: Oleum et salem oportet emere. Refert adagium hoc Aristoteles Rhetoricorum libro secundo, in tractatu de locis et entymematis. Proponit autem huiusmodi exempli antistrephontis. Sacerdos quidam dissiuadebat filio, ne quando uerba faceret apud populum. Nā si iniusta iustas, inquit, deos habebis iratos: si iniusta, homines. Id hoc pacto ἄντιστρεφει, id est: reciprocet filius, imò expedit orationem habere apud populum. Quandoquidem si iusta dixeris, dij me amabunt, si iniusta homines. Atque huiusmodi genus argumentationis, confine putat proverbio quo iubemur, oleum ac salē emere significans opus esse nonnumquam remedijs contrarijs, nunc acrimonia, nunc lenitudine.

Tanquam suber.

XXVI

Ὡς ἐπιλλῶδες, id est, Tanquam suber, de ijs, qui non norunt dissimulare, aut qui nesciunt mergi aduersis fortune procellis. Extat apud Pindarum. Tanquam a natura ligni, quod non solum ipsum non mergitur, uerum etiam alligatum alijs ne siccant, sustinet. Vnde retibus assuitur, et nantibus subditur.

Obtrudere palpum.

XXVII

Obtrudere palpum apud Plautum, est arde, succoq; decipere. Ego, inquit, istuc alij dare condidici, mihi obtrudere non potes palpum. Vnde et palpari pro adulari, et palpones adultores uocamus a simili metaphora. Metaphora ista est ab equis simbus, qui ferocientibus, plausu manus adblanduntur, ut ostendimus alibi.

Ne quis

Ne quis unquam Megarenfibus. xxxviii
 μηδ' ἔποτε μανθεις μεγαρεῶν ῥηοῖο σοφότερος. id est, Nisquam quisquam sapientior sit Megarenfibus. Scenoma proverbiale iaci solitum in lupidios. Dicitum est autē per adulationem de Megarenfibus, autore Diogeniano.

Nulla candidorum utilitatorum utilitas. xxxix
 οὐδὲν λανθάνει τὸν εὐνοτομῆρα, id est, Nullus candidorum uirorum usus, nisi ad cerdonicam. In molles et effeminatos dictum, ac ueluti uoluptatibus natos. Id enim inuit, opinor, per cerdonicā, iuxta illud Martialis: Quid ad te.

De cute quid faciat ille, uel ille sua.
 Caterum ij negocijs gerendis inuitiles. Contra qui nigra sunt cute, et hispidi, hi magis allegendi sunt ad administrandam Rempub. Vnde et Herculem μελαμπυρον appellauerunt, tanquam frennum et a mollicie alienum, quemadmodum alibi demonstratum est.

Nox humida. xxxix

Nix ὑγρῆ, id est, Nox humidā. De malis ingruentibus di ci solitum, autor est Diogenianus. Quemadmodum de laetiore fortuna dicimus exoriri lucē. Apud eundē est, νύξ ἀσπρῆ, id est, Nox sspisa, de nocte hyberna. Que si cui non uidebuntur in adagiorum numerum referenda, is ea rescribat Diogeniano, si libeat.

Quid ad farinas? xxxxi

Τι πρὸς τὸ ἀλῦται; id est, Quid ad farinas; id est, quid attinet ad paradas facultates? Νὰ ἀλῦται pro uictu, proq; re familiaris ponere, poetis est familiare. Aristoph. in nebulis: τί δέ μ' ἀφελήσεσθ' οἱ εὐβόιοι πρὸς τὸ ἀλῦται; id est, Quid me numerū tandem ad farinas inuertint? Id recte detorquebitur ad artes sciens, ut poeticon, οὐδὲν πρὸς τὸ ἀλῦται, quod uulgo dicunt de pane lucrando, sermone celebri magis quam erudito.

Numeris Platonis obscurius. xxxxi

Proverbialis hyperbole uidetur, quam usurpat M. Tullius in epistolis ad Atticum lib. 7. Aenigma Oppiorum ex Velia, planē non intellexi. Est enim numero Platonis obscurius. Id ideo dictum, quod Plato numeris Pythagoricis obscurat suā philosophiam, ac ueluti nebulas quasdam offundit, precipue in Timeo. Nam Pythagoras omnem serē philosophiæ rationem ad numeros traxit. De quibus permuta Macrobius in commentarijs quos edidit in somnium Scipionis.

Nihil ex agro dicis. xxxxi

οὐδὲν ἐξ ἀγροῦ λέγεις, id est, Nihil ē rure loqueris, id est, Nihil humile, neq; triuiale. Quod enim parum elegans, parū expolitū, id ex agro profectū dicitur. Cōtra qd̄ sctiuit, quod lepidū, id uerbanum ac ciuile uocant. Meminit Suidas.

Nihil graue passus es, nisi. xxxxi

οὐδὲν ὑπερβολικῶς λέγουσιν εἰ μὴ πρὸς αὐτοῖς. id est, Nihil graue accidit, nisi tibi iudicatas. Meminit Diogenianus, Nemo leditur, nisi à seipso. Nemini fit iniuria, si eam existimet ad se non pertinere.

Ne spina quidem uulnerabit bonos. xxxv

μηδ' ἀκουσάτω ἀμύγη τὴν ἐξ ἀγροῦ, id est, Ne spina quidem uulnerabit bonos. Nemo molestus fuerit innocenti. Nam spina natura pungit quemlibet. Sed ubique tuta est innocentia uitaeq; integritas.

Naera & Charmione. xxxvi

Ναέραια καὶ Χάρμιον, id est, Naera et Charmione;

De fids amicis dicit solitum scripsit Zenodotus, quāq; nō dubitarent, uel mortis esse comites amicis. Erat autem hoc amicitie genus laudatum apud Aegyptios, quod appellabant αὐτῶσων ἠνοκόντων, id est, commorientium. Quibus hoc necessitudinis genus placebat, ij hac lege copulabantur, ut si alteri fatale quippiam accidisset, alter ultro mortis focū sese adiungeret. Hoc fecere cohæserant Antonius et Cleopatra. Significat et Horatius libro secundo, Oda decimas septima, simile quiddam erga Meconatem: Ille dies utraq;

Ducet ruinam, non ego perfidum
 Dixi sacramentum, ibimus, ibimus,
 Utcumq; præcedes, Iupremum
 Carpere iter comites parati. Rursum alio loco:
 Quid nos quibus te uita sit superflite
 Lucanda, si contra, grauis.

Sed ut redeam ad proverbium, Naera et Charmione, due erant Cleopatrae regine pedesque, que spontaneam Cleopatrae mortem sunt uniatæ. Ac semiuue reperta sunt, domine iam mortuus coronam capite delapsam reponentes. Est quidem historia memoratu cum primis digna, nec inuicanda cognitu, uerum eam siquis forte requiret, petat libebit ex Plutarcho in uita M. Antonij. Ego nec adagium hoc fueram adscripturus, ni ueritus essem ne, quoniam extat in Zenodoti collectaneis (semel atque iterum excusis, publicatisq; parum eruditus aliquis calumniaretur à me præteritum. Nam mihi, si modo non fallit natus, subolet hoc proverbium haud esse profectum ab antiquitate, sed in Zenodoti natum officina.

Neque nullis sis amicus, neque multis. xxxvii

Carmē illud Hesiodi sequi et alia pleracq; cecisti in uerbiū; μη ἢ πλῆθειν, μηδ' ἀξίον καλέεσθαι, id est, Nec multis, at nec nulli dicaris amicus.

Aristoteles lib. moralium nono, tanquam proverbio iactatum citat, ac dictū probare uidetur, propterea quod prosum cetera illius amici consuetudinem uiuere serinū, atq; inuicantū esse uideatur. Rursum nec uehementer amare possimus simul multos, nec pluribus more gerere. Quin et Lucianus in Toxaride narrat apud Scythas, πλῶν ἀλας, id est, pluriū amicitiam non aliter infamem fuisse, quam apud alias gētes, iunius mulieris, cum pluribus uiris consuetudine. Quamquā diuersa sentit M. Tullius in libro de amicitia. Et Plutarchus in commentario, πρὸς πλῶν ἀλας.

Nebulas diuerberare. xxxviii

Νεφέλας ἐξῶνεν, id est, Nebulas diuerberare, dicitur, qui uel in re stulta, uel que fieri non queat, frustra sinit opteram. Meminit Diogenianus.

Myconius uicinus. xxxix

Μυκόνιον ἑγόνει, id est, Myconius uicinus. In eum, qui inuocatus ad conuiuium accedit. Nam hoc nomine Myconios notauit antiquas, quod ligatioris essent, et aliene appetentes mensæ. Ad hunc modum Suidas, Zenodotus autē ait conuenire in sordidos, atque humiles homanaciones, propterea quod ea insula, inter contemptas habita sit, ob sterilitatem, atque ab idem gentem audisculam, et alieni appetentiorē fuisse. Obtenit idem sermē testatur in primo sermone Dipnosophistarū citans hunc ex Archilochō uersum, quo taxauit Peridem quendam, ἐξ ὄλων τῶν ἀσπυλοῦντα εἰς τὸ συμπίπτοντα μυκόνιον ἀίκα, id est, Velut qui inuocatus irruerit in conuiua Myconiorum more. Idem addit Myconios

Myconios inimodica bibacitate hecūq; fuisse olim infames, unde et Cratinus Iſchomachum quendam gula mancipium, Myconium appellavit.

Mortuos uidens. XL

Νεκρούς ὄρωρ, νεκρωσιμ ἔβες πνευμάτωρ. id est, Tibi occidunt res, mortuos si somnis.

Refertur à Suida tanquam uulgo iactatum de diuinatione, que sumitur ab insomnijs, superstitione multo omnium uersissima. Id tamen ita dictum est, quod mors finis sit omnium huius uitæ malorum.

Mortui non mordent. XLII

Οἱ τεθνήκοτες οὐ δάκνουσιν, id est, Mortui non mordent. Id etiam hac tempestate uulgo dicitur. Nati arbitrator ex apophthegmate Theodori Chij, qui fuit Ptolemai regis in arte Rhetorica præceptor. Hic enim in consiliū adscitus, cum deliberaretur, utrum Pompeius ab Aegypto repellendus esset, an admitteudus, censuit receptum occidentum, addens hoc dictum, mortuos non mordere.

Ascise ad extremum scientiam. XLII

πέμπε εἰς ἔκδοτον πῶν ὑπόθετων, id est, Accerse ad extremum scientiam. Non statim utendum extremis ingenij uiribus, uerum ubi iam urget ultimum periculum, tum ad artes confugiendum.

Miserrimum fame mori. XLIII

Sententia etiam cantionibus apud ueteres celebrata, teste Platone, miserrimum mortis genus, fame mori. Sumpta est autem ex Homericæ Odysseæ, M.

πάντες δὲ συγκροῖ θάνατοι δαδούσι ἔσθουσι, διμυδὲ δὲ οὐκ ἔλασσο δουλέμ ηὐ κότμορ ἐπιπώδμ. id est, Dura quidem miseris mors est mortalibus omnibus, At perisse fame, res una miserrima longe est.

Accommodari poterit in sordidos quosdam, qui quo parcant nummis, defraudant genium suum.

I modo uenare leporem, nunctym tenes. XLIIII

Plautus in captiui duo: I modo uenare leporem, nunc I tym tenes, prouerbiāli figurā dixit. Id est, hanc interim coenam, qualemcumq; certā habes, quære alteram, si potes potiorē, I tys enim auis, quem à Phaside Scythiæ flumine Phasianum uocant. Proinde cum inebimur, ut qui nactus sit commodi quippiam, ad aliud sese accingat, non intempesti uer hoc ute nūc adagio. Verum equidem opinor hunc Plauti locum, ut sunt alij pleriq; deprauatum esse: legendū autem, nec I tym, ut habent codices, nec ichthyon, ut perperam nuntiat quidā, cum nec auis, nec piscis quicquam faciat ad uenationem leporis, sed icētin. Nam est id animal de genere mustelarum, quod in cuniculos immittitur, ut prædan eliciat. Latini uiuerram appellant. Suidas ostendit idem animal insidiari piscibus. Meminit huius Aristoteles libro de naturis animalium nono, capite sexto. Quamquam non indicat insidiari leporibus, sed auibus et alucaribus. Quod si recte constat icētin esse uiuerram, Plinius octauo lib. indicat præcipuum uiuerram gratiam fuisse, propter uenatum leporum et cuniculorum. Inijciant, inquit, eas in specus, qui sunt multifores in terris, unde et non men animal, atq; ita uictos superne capiunt.

Minimo prouocare. XLV

Minimo prouocare, est contemptum ad certamen prouocare. Sumptum à gestu prouocantium ad pugnam minimo digito porrecto. Horatius in sermonibus: Ecce, Crispinus minimo me prouocat, accipe, si uis Accipe iam tabulas, datur nobis locus, hora,

Custodes, uideamus iter plus scribere possit.

Elegantius ad res animi torquetur. Vt unus hic grammatistes theologos omnis minimo prouocat.

Minore finire pomcerio, & his similia. XLVI

Prouerbij rationē sapient huiusmodi fermè metaphoræ: Finire pomcerio: Præstiteret metam: Circum scribere cancellis, et si que sunt consimiles. Varro in libris de re rustica: Eo melius fuisse quosdam, qui minore pomcerio finierunt, exclusis partibus, que non pertinent ad hanc rem. Idem eiusdem operis libro primo: Ars sit, an quid aliud, et à quibus carceribus decorat ad metā. Cicero libro de Oratore primo, Exiguus quibusdam finibus totum oratoris munus circūdedisti.

Mens peregrina. XLVII

Νοῦν τὸν ἔξωρον, id est, Mentem peregrinam habere dicuntur cogitabundī, nec satis ob id attenti ad ea, que coram aguntur. Iocatur Aristophanes, qui ἄλλοθεν ἐστίν, in Euriptidem tanquā dialecticis utentem arguitis, id quod indicat etiā Fabius Quintilianus in institutionibus, his uerbis: Οὐκ ἐνδὸρ, ἐνδὸρ δέσιν εἰ γινώσκω ἔχρα. Πῶς ἐνδὸρ εἶτ οὐκ ἐνδὸρ; ἔρθεος δὲ ἔρεφρ. Οὐδὲ μὲν ἔρω συλλέγωμ ἐπὶ ὄλλια, Οὐκ ἐνδὸρ, οὐτὸς δὲ ἐνδὸρ ἀνορθόων πρὶς τρεκαφύδιον. id est,

Est intus, haud est intus idem si fapis. Qui nam intus et non intus optime senex. Nam mens foris abest, colligens epyllia Non intus, ipse at intus est, iragœdiam Scribens supinus. Epyllia uerficulos dicit, uoce diminutiuā ab epos.

Idem in Equitibus:

Ἐρέος τε πὸν λέγοντ ἄει κέχραος, ὃ νόε δέ σν πῶν ἄπδνημῆ. id est, Vsq; ad loquentem inhiās, at ipsa mens tua,

Præfens, peregre est. In eundem sensum Terentius: Præfens, absens ut fies.

Mitior columba. XLVIII

Ἐρεότερ ὁ πρὸς ἔρεος, id est, Mansuetior columba. Columbina simplicitas, ac mansuetudo, laudatur etiam in diuinis literis. Adagij meminit Diogenianus.

Ad porcellum da mihi multo tres drachmas. XLIX

Εἰς χοῖριδίο μοι νῦν δάψορ ἔξος δρεάχμας, id est, Ad porcellum nunc da mihi multo tres drachmas. Dicebatur ab eo, qui mori decreuisset, aut qui uellet initiari. Nam initiandi consueuerunt immolare porcum. Suidas ex Aristophane citat. Est autem in Pace: Εἰς χοῖριδίο μοι νῦν δάψορ τρεῖς δρεάχμας, Δε γὰρ μνησθῶν με πρὶν πεθῆναι. id est, Qui porcum enam mihi nunc tres drachmas, Initiandus sum prius, ac mortem optetam.

Mulieris podex. L

Γαυακὸς ὠρη, id est, Mulieris podex. In ignaum, ac desidiosum dicebatur. Ignaum animal, mulier, et quo minus habet mentis, hoc in honestis uoluptatibus est adductius. Amat ocium, et furorum in morem, quemadmodum ait Hesiodus, uirorum laboribus que sita sibi infumit, id quod indicat etiam illud prouerbiū, οὐκός ον.

Mulieris animus. LI

Γαυακὸς φρένας, id est, Muliebri ingenio. Diogenianus ostendit dici solum in stultos. Videtur autē magis quadrare in imbelles

in imbelles & inconstantes. Vnde est illud Enniamum:

Vos etenim iuuenes, animos geritis muliebres,
Illaq; uirgo uiri.

Et Terentius:

Nosti mulierum ingenium.

Nolunt ubi uelis, ubi nolis, capiunt utro.

Perendinum uentum prædicere. LII

τὸ μὲν ἔπιπτον ἀνεμὸν προγινώσκεις, id est, Perendinum uentum præfere dicuntur, qui coniectoris, quod multo post euenturum sit, colligunt. Sumptum à nautis, aut à negociatoribus. Pindarus:

Σοφοὶ δὲ μὲλλοντα ἔπιπτον ἀνεμὸν ἔμαθον. id est, Sapientes futurum uentum nouerunt.

Id enim denuum est sapere, non solum quod ante pedes est uidere, uerum id quoq; quod prociat debet, prospicere.

Caute loquacior. LIIII

Ἐσχίας λαλίστηρ, id est, Caute loquacior. Prouerbialis hyperbole, in hominem immodice, ac permoleste garululum. Sumpta metaphora à canibus, quæ quoniam assiduis fluctibus uandantur, multo resonant fragore.

Lepori esurienti etiam

placentas fici. LIIII

Λαγῶν πανῶν τε καὶ ψαλλῶν ἐξ ἐς σὺκα. id est, Lepori esurienti & placentæ pro ficis.

Suidas tradit dictum de ijs, qui compulsi necessitate, res etiã preciosissimas absumunt. Fortassis natũ ab huiusmodi quæpiam fibula, qualem de se narrat Apuleius, quod adactus famæ, placentas primũ lambere, deinde etiã comesse didicerit.

Lex & regio. LV

Νόμος ἔστι νόμος, id est, Mos siue lex & regio. Admonet prouerbium quemadmodum & aliis obiter indicauimus, seruandam & obscundandam esse moribus regionis, in qua uerseris. Zenodotus adscribit unicuiq; genti, sius quasdam esse leges, & instituta seruendi. Nam Persarum mos est, ut inter pocula temulenti cõsultent, ac reges suos pro munere adorent. Deinde qui sint pares, & osculantur imãcem. Inferiores genam modo contingunt potentiorũ. Natos pueros post quadriennium demum inspicunt. Gorãij regem creant eum, qui sit inter ipsos, quam maxime corpulentus. Syrrac coronam deserunt ei, qui proceritate corporis reliquos antecellat, atque, ut quidam narrant, eũ caput sit longissimũ. Strymphali, mulierem eam in honore habent, quæ cum pluribus uiris habuerit consuetudinem. Montani Masagete, in uijs coeunt. Saronate inter pocula filias uendunt. Mazusius abstinet à mulierum congressu, nisi siquam bello ceperit. Tibareni, post uxoris partum, ipsi perinde quasi pepererint, reuinclo capite cubant. Apud Cœceteos opifices onera gestant, donec occurrat, qui emat. Sidones parentes deorant, excepto capite. Nam hoc inuolant. Castæ, aut iuxta alios Hemiochi, natos lachrymis prosequuntur, de sanctis gaudio. Bacchirij si quando à morbo reuauerint, canibus semetipsos obijciunt: Orgenipet, neq; domos habent, nec animante uesciunt. Sunt autem calni, non ipsi modo, uerum etiam mulieres, idq; alium accident, propter aque uim natiuam, quam bibunt. Thyseta dijs ossa sacrificant, ipsi uesciuntur carnibus, atq; hi profecto plurimum sapiunt, mea quidem sententia. T auroscythæ homines immolant. Byzoni mediterranei lacte bubulo uisciant, nec ullo præterea uesciuntur cibo. Iberes ouium loco, canum greges alunt. Aethiopes, qui dicuntur Colcenses byæanas. Quin boãie non pauciora ingenium & morum discerniã. Ad ea quoad fieri potest accomodare sese, polyumpiq; piscem imitari non minima prudentie pars est.

Aegis uenit. LVI

Αἰγὴ ἐξ ἑρατοῦ, id est, Aegis uenit. Suidas indicat prouerbio dici solitum de ijs, qui petulantè & impudenter agerent. Refertq; ex Pherecrate, οἱ μοι κακοδαίμων αἰγὴ ἐξ ἑρατοῦ. Aegis autem Graecis maria significat, pellicæ regem quod gestant Afri, præterea maris intumescens undas ac procellas uentorũ, idq; lingua Dorica. Alij malunt esse quid è coronis contextum, aut rete ex coronamentis contextum. Sic ait usurpatum apud Herodotum ac Lycurgum. Nec desunt, qui putent significare sacerdotem, quæ Athenis solita sit ferre sacra an Aegidem, itaq; ingredi ad eos qui nuper dixissent uxores. Apparet in huiusmodi sacris multum fuisse centie, quemadmodum & apud Christianos multis ineptijs celebrantur nuptiæ, simulq; alluuium est ad procellam.

Multam syluam gestas. LVII

Λόχμων ἑκάστη φορῆς, id est, Syluam multam portat. Dicitum in Phormionem militem quendam hirsutum, deniq; quæ pilorum obstum sylua, cuius & alibi ficta mentio. Quadrabit in agrorum & stupidum, cuiusmodi ferme sunt milites. Refertur à Suida.

Leonem uidere, hostium

prelia potendit. LVIII

Λέοντας ἰδεῖν, δὲ σαρμῶν δὴλοὺ μὲλας. id est, Cerere leones, hostium pugnam indicat. Translatum uel à somniorum coniectoris, uel ab obseruantibus auguria. Meminit Suidas.

Larus in paludibus. LIX

Λῶς ἔστι ἐλεσι, id est, Larus in paludibus. Suidas scribit dictum de ijs, qui faciles sunt ad dandum. Dicitur à Laro aut, quam canicæ κέπρον appellari putant, quamquã Tbeodorus Gaz a hanc filicum uertit, illum gauit. Ea quoniam facile decipitur, illicitorq; proinde prouerbio locum ficit.

Illa. LX

Ἰὼα, id est, Illa prouerbialis erat acclamatio in eos, quibus 3 litera sorte cecidisset, quã; modis omnibus essent infertunati. Hæc Suidas, qui prouerbium citat ex Mesenia Menandri, testatur, & alibi usurpatum apud autores. Coniectare licet, eam literam in sortibus, inauspicatam fuisse. Martianus Capella in nuptijs Philologie & Merciorij, testatur hanc literam inuisam fuisse Appio Claudio, quod dentes mortui, dum exprimitur, imitetur.

Ipo horreo. LXI

Quod prolixè & affatum datur, ipso horreo dari dicitur, quemadmodum ipso canistro, propterea, quod ex horreo plenus depromitur, quam è chœnice. Simile illi, καὶ πῶς ἀντὶ γῆς, id est, B dolio hauris.

In tua ipsius harena. LXII

In tua ipsius harena, id est, In tua ipsius arte. Sumptũ à gladiatoribus, solitis in harena gladiari. Neq; uero parui referebat horum, nota an in ignota dimicare harena.

In saltu uno, duos apros capere. LXIII

In saltu uno, duos apros capere. Est eadem in re, duos pariter deprehendere. Plautus in Castina: Iam ego uno in saltu lepide apros capiam duos.

Ignis ad torrem. LXIIII

Πῦρ ὡδὲ ἀλοῦν ἐλθῶν, id est, Ignis ad torrem ueniens. De negotio, quod aptim, facileq; conficitur, quasi cũ ulro ignis ad torrem transuolat, ob materiei siccitatem. Meminit Dio genium. Simile ficitur: Ignis ad Naphtham. Est autem Naphtha bituminis genus, ad quod flamma uel è longinquo transuolat.

Hippolytum imitabor.

LXV

Ἰππολύτου μιμησομαι, id est, Hippolytum imitabor. Diogenianus in prouerbiis collectaneis ait dicitur de ijs, qui statissent puere, castisq; uicere. Nota est fabula, uel apud Euripidem, uel apud Senecam, quemadmodum in iuuenis odio foeminei generis, Diane studijs sese totum addixerit, despecto Veneris numine. Sic enim loquitur apud Euripidem: τὸν σὺν δὲ κούρηι πολλὰ ἔργα χαιρέει λέγω. id est, Veneri tue longum ualere renuncio.

Nihil agere.

LXVI

Suidas hunc uersiculum citat est Cratini fabula, cui titulus, Hovae: καὶ ταῦτα πρόσθωρ φάσθ' ἀνὴρ οὐδὲρ ποιοῦρ. id est, Atq; ista faciens quidam ait, faciens nihil. Admonetq; subesse prouerbum, quod quadret in eos, qui frustra laborent. Apud Latinos item nihil agunt, qui somnum inanem operant, ut apud Terentium. Ceterum hoc nihil agit. Celebratur ex illud Attilij, Satius est otiosum esse, quam nihil agere.

Herculis cothurnos aptare infanti.

LXVII

Herculis personam, aut cothurnos aptare puero, est minus applicare maxima, quae nequaquam uel congruant, uel decaant, ueluti si quis rem humdem oratione tragica profequatur. Quintilianus libro sexto de peroratione: Nam in paruis quidem libris, has tragcedias mouere, tale est, quasi si personam Herculis & cothurnos aptare infantibus uelis. Plutarchus commemorat apophthegma quoddam Agesilai, non admodum ab hoc alienum. Cui cum Sophista quispian hoc nomine Laudaretur, quod res minus dicendi artificio maxima efficeret, negauit in eis cerdonem bonum sibi uideri, qui paruo pedi, magnum induceret calcem, significans orationem oportere cum re congruere, non aliter quam uestis conuenire debet corpori.

Grues lapidem deglutientes.

LXVIII

Ἄϊ γάρωνι λίθος καταπετωσίου, id est, Grues lapillos deglutientes. Suidas ex Aristophane citat, ostendens dici solitum de ijs, qui summa prouidentia gerunt negotium, idq; inde in iudg; sermonem uenisse, quod gruibus hic mos sit, ut quoniam admodum sublimes uolant, magnosq; serantur impetu, neq; possint deorsum aspiceret, lapillos gestent, quos si quando fatigari coeperint inter uolandum, ex alto deijciant, quo uidelicet e cadentium strepitu percipiant, utrum supra terram, an supra mare uolent. Quod si lapillus in mare decidit, pergunt iniam: sin in terram, interquiescunt. Nec his dissimilia refert Plinius libro decimo, capite uigesimotertio. Quando proficiantur, inquit, consentiunt. Volant ad prospectandum alte, ducem quem sequantur, eligunt; In extremo agmine per uices qui acclamant, dispositos habet, & qui grege uoce continent: excubias habent nocturnis temporibus, lapillum pede sustinent, qui lassatis somno decidens, indigentiam sono coarguit. Cetera dormiunt capite subter alam condito, alternis pedibus insipientes. Dux erecto prouidet collo, ac praedicit. Ac paulo post, Certum est, inquit, Pontum transuolatias primum omnium angustias petere, inter duo promontoria Crimnetopum & Caranberi, mox fabuari a stabili. Quum medium transierint, abijci lapillos, qui attigerint continentem, & e gutture arenam. Haestenus Plinius. Porro locus, quem Suidas citat, est in Auis Aristophanis.

Ἐκ ῥῶν γὰρ λίθους ἢ πορὺς ἕτερε μωσίου ἔρενοι, θεμελίως καταπετωσίου λίθος, id est,

Veneri gruum terdens ferre nulla, Libycis ab oris, deoratis maximis saxis.

Fortuna aestuaria.

LXIX

Ἐν χερσὶ ἀέθωρ, id est, Fortuna Euripus, siue uolubilis, quod uicissim nunc huic fauere soleat, nunc illi. De qua Eubolus: Exaestuans more fertur Euripi.

De mari Euripo diximus loco. Quemadmodum autem mare habet accessus ac recessus aestuans, ita nihil est in rebus humanis perpetuum. Nullum autem mare crebrius aut celestius recitat, quam Euripus. Pindarus in Puthijs hymno tertio metaphoram sumpsit a uentis: ἔτι πρὸς μακάρων τυγχερόντ' εὐ παρεμύθω, ἔλλατε δ' ἄλλοιου πνοαὶ ὑφίπετε τὰρ ἀνέμων, ὅςθ' οὐδ' ἐξ μακροῦ ἀνέσθη' ἔρχεται, id est, Oportet ubi contigerit a dijs, frui. Ceterum alias alij sunt uentorum status. Felicitas autem mortalium, non uenit dum mansura. Interpres citat uersus Euripidis: κάμνεσι γὰρ τοὶ καὶ βροτοὶ εἰ συμφραεὶ, καὶ πνεύματ' ἀνέμων οὐκ ἔσι εὐμύθω ἔχθ' id est, Quin & laborant calamitates hominibus, Nec habent uigorem semper aere flamina.

Fores aperire.

LXX

Ἀνοίγαν τὴν θύραν, id est, Fores aperire, prouerbio dicebatur, qui rei cuiuspiam ingressum, initiumq; patefieret. Plinius anaculus lib. ij. cap. viij. Obliquitate eius intellexisse hoc est, per uis fores aperuisse, Anaximander Milesius tradidit. Indicauit hoc adagium Euarchus in Symposiacion, Decade secunda. Ἐκαθὼς γὰρ ἄθροισμα, δὲρ κόσμου ἀντὶ φθὴ πνοῶν μακρὰς ἕρας ἐστὶ σεαυτοῦ ἀνοίξας, id est, Imprudens Firme, mundum pro ianua prouerbiali, in teipsum aperuisse. Fenestram aperire, in eandem sententiam est apud Terentium.

Tuas res agit, paries cum proximus ardet.

LXXI

Et hodiernis temporibus indocto uulgo passim in ore est, tum nobis esse cauendum, cum uicini domus ardet. Admonet prouerbum, ut ex alterius malo sinamus exemplum alienoq; periculo discamus nostris rebus consulere. Suptum est ex Horatianis epistolis

Ecquid

Ad te post paulo uentura pericula sentis? Nam tuas res agit, paries cum proximus ardet.

Et Vergilius:

Iam proximus ardet

Vcdegon.

Fontibus apros, floribus

LXXII

Dubium non est, quin ad prouerborum classem pertineat, quod est apud Maronem in carmine Bucolico: Eheu quid uolui misero mihi, floribus ausurum Perditus & liquidis immisi fontibus apros. Vbi quis optat nocitura, Nam uentus floribus inimicissimus, praecipue ausur, ob uolentiam.

Ollaris deus.

LXXIII

Χυθῆδες θεός, id est, Ollaris deus. Dicebatur in homine humilem & contempte sortis, Aristophanes in nubibus: οτι καὶ σε χυθῆδ' ὄντα θεῶν ἠγιστάμω, id est, Quando arbitrabar te quoq; ollarem deum.

Magni dij, ebore, auro, & argento sculpebantur. At plebei illi & muniti, quod genus Sui Silemus & Priapus, qualibet materia fingebantur, ligno nonnumquam & luto, quo uidelicet argento finguntur & olla. Vnde non incipit quadrabit in eum, qui studeat haberi inter adicos optimates, sed nec opibus pollens, nec auctoritate ualens apud principem. Cognatum est illi, uel ἰορῆσθ' εὐ λαχάριος, id est, Et Corco-

rus inter olera: aut illi, οὐδὲν ἔσθω, id est, Nihil fieri. Refertur in Zenodoti collectione.

Octaveus genius. LXXVIII

Ὀκτώθεος θεῶν μισθός, id est, Octaveus genius. Diogenianus ait hunc ferocian et arrogantiam non sine inultam. Nec propterea quicquam affertur. Est autem Octa minus finitimus Trachini, atque eodem nomine civitas Meliensium. Proinde similis erit huius usus prowerbij, qualis est illius: Aderit Te= messus genius.

Vel hosti miserandus. LXXV

Suidas huiusmodi uerba ex autore quopiam citat: ὅς τις καὶ τῶν ἁπλοῦν ἰσχυροῦ, καὶ μὴ ἔχοντος ἐλπίδος θεοσάμνονος τῶν τῶτε πηδύπεδον τῶν ἀνθρώπων, id est, Vel iuxta prowerbium etiam miseraturus fuerit hostis, si praesentem uidisset hominis casum. Est autem hyperbole, nam hostis non facile commouetur misericordia. Ita Vergilius in duodecimo:

Vel Priamo miseranda manus.

Item in secundo:

Quis talia fando, Myrmidonum Dolopumie, aut duri miles Vlyssi, Temperet at lachrymis.

Confine illi, quod uel ipse probet Momus:

Aequales calculi. LXXVI

Ἴσους λίθοι, id est, Aequales calculi, si quando parū abest, ut condemnatur aliquis, et tamen absoluitur, aut cum mutat animus, ambigitur, utram in partem se desinat, a rationibus hinc atq; hinc uelut ex aequo adhortantibus, ac deterrentibus: Quemadmodum est apud Terentium, cū in dubio est animus, paulo momento huc uel illuc impellitur. Suidas ostendit metaphoram sumptam à pyrisca consuetudine iudiciorum, quare uis aequalibus iudicam sententijs absoluebat, at non circa periculum. Cur autem potius absoluebat, quam damnandum reum ueteres existimant, cum pares essent sententiæ, multas causas reddit Aristoteles in problemate quodā. Multis enim nominibus iustum est cōuenire, ut reliquis paribus, reo magis, quam auctori faveatur: uel quod accusator accedit paratus, ac praemediatus: reus ad multa non praenisiua compellitur respondere. Vel quod consentaneum sit reum, ut qui maiore periculo dicat, ob metum quaedam praetermississe potius quam actorem. Vel quod in incipiti negotio potius ad eam partē oporteat uergere, ubi si forte erratum, peccetur leuius. At minus est malum absolucere nocentem, quam innocentem damnare, praesertim in capitalibus causis. Vbi si contingat errare iudicem, non est quo farciat in posterum erratum suum, extincto iam homine. Contra, si elabatur nocens, poterit alio iudicio poenas dare. Vel quod accusatio propior est suspicioni maleuolentiae, quam defensio: quare cum in ceteris nihil appareat discriminis, de actore potius male iudicemus, quam de reo. Haec et alia quaedam huiusmodi tradit Aristoteles. Igitur ut tutissimo liberatur à causa, qui calculis omnibus absoluitur, ita periculo proximus fuisse uidetur, qui paribus calculis, iam quasi fauore quodam elabatur.

Lusciniæ deest cantio. LXXVII

Lusciniæ deest cantio. Prowerbialis allegoria, perinde quasi dicas: Mulieri desunt uerba, poëtae uersus, oratori color, sophistæ cauilum. Nulla enim auium aequae canora, atq; lusciniæ, etiam scemina, sicut testatur Plinius libro decimo, capite uigesimo nono. Sed haud fuerit alienum ipsius uerba subscribere. Luscinijs, inquit, diebus ac noctibus continuis quindecim, garrulus sine intermissione cantus, densante se frondium gemine, non in nouissimum digna miratu aue. Primum tantu

uox, tam paruo in corpusculo, tam pertinax spiritus: deinde in una perfecta musicae fabrica, modulatus editur sonus. Et nunc continuo spiritus trahitur in longum, nunc uariatur inflexo, nunc distinguitur conciso, copulatur intorto, promittitur, reuocatur, infusatur ex inopinato: interdulcor et secum ipsa murmurat, plenus, gratus, acutus, creber, extensus: ubi usum est, uibrans, summus, medius, imus. Breuiterq; omnia tam parulis in fucibus, quae tot exquisitis tibiarum tormentis, ars hominum excogitauit. Plautus in Bacchidibus: Ego quoq; pol metuo ne luscintole desierit cantio.

Ego ex bono in bonum trans=

Anguillus sum. LXXVIII

Ἐγὼ ἀπὸ ἐκ τῶ καλοῦ εἰς καλὸν μεταβήσκω, id est, Ego quidem è bono in bonum transij. Suidas indicat dici solum de his, qui bonum institutum, bono commutāt. Innuit autem natum à quodam, qui ex bono citharædo factus sit poëta tragicus. Est enim poëtica musica confinis arti, unde et musicam artem poëticam uocauit Terentius. Sumptum est adagium ex Ranis Aristophanicis.

Anguilla captare. LXXIX

Ἐγγέλλεθ' ἀρῆσθαι, id est, Anguillas uenari dicuntur, qui priuati compendij causa, cuncti tumultus. Inae ducta similitudine, quod cum aqua stat immotus, nihil capiunt, qui captant anguillas, si eum sursum ac deorsum miscent, ac perturbant aquam, ita demum capiunt. Quadrabit in eos, quibus tranquillo Reipub. statu, nihil est emolumentum. Proinde de seditionibus gaudent exoriri, quo ciuitatis publicum malum, in suam priuatum uertant commodum. Prowerbium existit apud Aristophanem in Equitibus: Ὅστις ᾄδ' οἱ τὰς ἐγγέλλεθ' ἐκρῶν ἄλλοι ὡς πειθούς, ὅταν μὴ ἡλίμνη καταπέθ', λαμβάνουσιν οὐδέμ', ἐκρῶν δ' ἄνω τε ἢ κάτω τῶν βροχέων κινώσασιν, Ἀἴρεσιν, ἢ δὲ λαμβάνουσ', ἢ μὴ πῶδ' ἢ τὰς ἀπὸ τῆς, id est, Nanq; accidit tibi, quod anguillas qui aucupantur, Vbi quieti stat palus, nil piscium reportant, Contra lutum in mouerit sursum atq; item deorsum Capiunt, ita ipse capis, ubi rem publicam inquietas. Hanc artem heu nimium callent principes horum temporum, qui consilio tyrannico discidia serunt inter ciuiciter, aut bellicam aliquod aliquid suscitant, quo licentius multent miseram plebeulam, et innocentissimorum ciuium sane, suam expleant ingluuiem.

Ego faciã omni amore Nicolstrati. LXXX

Ἐγὼ τοῖσδε πάντα καὶ νικὸς στρατοῦ, id est, Ego cuncta more fecero Nicolstrati. Pro eo, quod est egregie. Nam hunc Nicolstratū aiunt comœdiarum actorem fuisse talem, qualis apud Romanos praedicator fuisse Roscius. Itaq; propter artis simam in iudgij sermone non abiij. Suidas prowerbij titulo recenset.

Duplex cappa. LXXXI

Διπλῶν καπέτων, id est, Duplex cappa, uelut ænigma, quo malum aliquod significabant. Siquidem gemino cappas, scribuntur καπέτ. Simili figura Plautus faciem, trium literarum hominem appellauit.

Tria cappa pessima. LXXXII

Τρία καπέτα κάμιστα, id est, Tria cappa pessima. Iactatum est hoc olim ænigmati uice, quo trium gentium mores notati sunt, Cappadocum, Cretesium, et Cilicum.

Temulentus dormiens non

est excitandus. LXXXIII

Prowerbij speciem habet, quod admonet Theognis, ὄπισθ' αὖτις

tam ebrium non oportere excitari somno. Simillimum est aut illi, κακὸν ἐν κείῳ μῶρον μὴ κινεῖν, id est, Madum bene conditum ne moveas. Non est refrigerandi odium, cui iam tempus induxit obliuionē. Non est renouandum animi iudicium, cui iam obduci cicatrix coepit. Theognidis carmen sic habet:

Μηδ' εὖδ' οὐτ' ἐπέγρησε σιμωσίδι, οὐδένα ἡμῶν
 Θωροχθέντ' οἶνον μάλα καὶ οὐ πῖνον ἔχῃ. id est,

Ne cuiquam e nobis somnum depele Simonida,
 Oppressum uino quem sopor altius habet.

Vtroque nutans sententia, LXXXIII

Δίχωλοι γνῶμαι, id est, Vtroq; claudicantes sententiae, aut animus huc, atq; illic uersatilis. Sic enim arbitrator legendum, Δίχωλοῦ per o magnum, ut sit utroq; claudicans. Nam in sudgatis libris per o micron scriptum reperit. Conueniet igitur in hominem, lubricae fidei et incertarum partium. Refertur a Zenodoto.

Dictum, ac factum. LXXXV

Ρεχθῆρ' Ἐπερχθῆρ', id est, Dictum, ac factum. Proverbia figura, qua nihil in negotio procurando praetermissum significans. Terentius, Dictum, ac factum reddidi. Donatus in Andria indicat esse proverbium celeritatis. Dictum ac factum, inuenerit aliquam causam. Rursus in seipsum exercitantes: Dictum, ac factum, huc abiit Clitipho. Sane quam familiaris est hic sermonis color Graecis poetis, οὐτ' ἐπεσε, οὐτ' ἔργον, id est, Neq; dictum, neq; factum, pro eo quod est nullaratione. Homerus Iliados libro primo:

Ἐδδλθ' ἄ οὐδ' ἄ πω εἶπασθε ἔσθ' οὐδ' ἐτέλεσσαε, id est, Nec dictum, factumq; probum ex te prodijt unquam.

Euripides in Hecuba:

Σὺδ' ἡμῖν μηδὲρ ἐμποδῶν γίνεθ,
 Δέγρσσα μηδὲ δ' εἴσοσα. id est,

Tu uero ne quid obstitis mihi
 Verboe, factoue.

Diuersum i sensum qui modis omnibus dextris strēnuiq; sunt; dictis ac factis ualere dicitur. Ita Phoenix docuerat Achillem iuxta Homerum:

Μύθοισι τ' ἔκτισ ἔμῳ μῶν, περικτῆσ' τ' ἔργω.
 Itidem Pindarus in Nemeis hymno primo, τοῦ δὲ ἀμφοῖ ἔσοσθω, τίνετ' ἡμῖν τῶν ῥηθῆσε, id est, Tui uero mores. Et in his et illis usū sunt: praecipit enim πρῶτος γ' ἔργω μὲν δέειν ἔσθ', Ἐβλήσθ' δὲ ἔργω, id est, Agit enim factio quidem robor, consilij autem mens.

De grege illo est. LXXXVI

De grege illo est, eiusdem factionis, aut contubernij. Terentius in Adelphis: At hic Hercules de grege illo est. Idem in Eunuch: Ut me in uestrum gregem recipiat. M. Tullius ad Atticum: At uellem te in tuum ueterem gregem retulisses. Allusit autem ad id, quod alibi diximus, ἀμάρτυρ.

Sic et Flaccus:

Scribe tui gregis hunc, et fortem crede bonumq;.

Dentata charta. LXXXVII

Dentata dicitur mordacia. M. Tullius ad fratrem libro secundo: Calano et atramento temperato. Dentata etiam charta res agetur. Et Seneca dentatos sales esse non uult. Rursus edentula que morsu caret.

Daulia cornix. LXXXVIII

Δαυλίαν κορυθῶν, id est, Dauliam cornicem, Iulianum uocant Poetae: siue quod Tereus in Danilde Phocidis cum ea uexerit, siue quod illic Philomena mutata sit in auem. Non ideo quid sibi uelit adaugum, nisi forte dictum est in garrulos,

aut canoros. Magis autem suspicor Zenodotum, siue Zenobus, is siue quisquis alius fuit, hoc proverbium fuisse commentum, quo locū faceret narranda fabula, quod idem in nouidulis alijs ab illo factum conijcio.

Cum musis. LXXXIX

Μετὰ μουσῶν, id est, Cum musis, hoc est, Musis bene firmitantibus, de doctis, aut ijs, quae docte dicuntur: aut quae admodum ostendit Suidas, cum illiteratus inter eruditos uenit, ut per ironiam effertur.

Amicos tragædos æmulatur. XC

Τοὺς ἐταίρους ἑαγῶν οὖς ἀγωνεῖται, id est, Amicos tragædos æmulatur. Suidas a Didymo citat, addens dici solitum de his, qui sese accommodarent, et morum seueritatem simerent, ad æmulationem aliorum. Sumptum ab histriombus tragædiarum, qui cum sint leuissimi nebulones, tamen ubi deum aut regem agunt in fabula, tum cultu, uoce, gestibus maiestatem quandam imitantur.

Aefopicus graculus. XCI

Αἰσώπιθ' ἰκολοῖος, id est, Aefopicus graculus, dicitur, qui aliena sibi usurpat, aliorumq; bonis sese uenditat. Usurpat Lucianus in Pseudogolista. Horatius: Moueat cornicularisum Furtius nudata coloribus.

Exstat apologus inter alios, qui Aefopi nomine circumferuntur. Pindarus in Nemeis hymno tertio: οὐδ' ἀδδοξίω ἔσοσθεσ ἀνδρῖ φέρειν κρείσσονεσ, οἰκοδεμ μάλιστα, id est, Neq; rerum alienarum cupiditates utro meliores sunt ad ferendum, è domesticis inquire. Reprehendit suam digressionem uirtutibus, potius quam ex alienis.

Aries cornibus lasciuens. XCII

Κριῖος ἀσελοκρέσσεσ, id est, Aries cornibus lasciuens. Diogenianus ostendit comenire in magnos, ac lasciuos. Pruriunt cornua arietibus bene passis, quod idem accidit bubus. Verg. Iam cornu petat, et pedibus qui spargat harenam, uitalum lasciuientem indicans.

Ductus per Phratoreis canis. XCIII

Αγρομὸσ δ' ἀ φρατόροσ κ' ἀνωμ, id est, Ductus per Phratoreis canis. Vbi quis incidit in eos, quibus paenas det. Canis enim apud hos protinus occiditur. Apud Athenienses populus in tribus erat distributus, unius cuiusq; tribus tertia pars φρατρία dicebatur, et huc praefectus φρατρίασχος. In comitijs igitur si quis canis intercurrisset, continuo petebatur a populo.

Calabri hospitis xenia. XCIII

Prouerbium subesse uidetur in his Horatij uersibus, quos scripsit in epistolis:

Non quo more pyris uelci Calaber iubet hospes
 Tume scissij locupletem, uescere sodas.
 Iam satis est, at tu quantumuis tolle, benigne.
 Non inuisa serps pueris munuscula paruis.
 Tam teneor dono, quam si dimittat onustus.
 Vt lubet, haec hodie porcis comedenda relinques.

Itaq; Calabri hospitis munera recte dixeris, rusticana, leuiciaq; quaeq; magis onerent accipientē, quam iuent, aut que donantur contenta. Siquidem Calabri, quod pyris abundet, consueuerunt ea hospitis affatum apponere, deinde saturos, bellariuorum uice domum asserre iubent. Quod si recuses, eadem porcis obijciunt. Atqui istud haud est dare munus, sed abijcere. Is demon dat, qui simul et precium uicinis expendit, quod largitur, et eius meritum, quem eo donat.

In ostio formosus. xcv

Er ἄνεα καλός, id est, In ostio formosus. De ijs, qui ad-
amantur, vulgōq; gratiosi habentur. Sumptum a veterum
consuetudine, qui formosorum, aut amastorum nomina, ar-
boribus, felijs, ac parietibus inscribant, ὁ δ' ἔνα καλός.

Ad id alludens Aristophanes in Vespis:
καὶ νῦν δ' ἔρ' ἴδῃ γέ ποτ' ἤρασμα μύοιο
τόν πορτελάμπου εἴς τινος δῆμιον καλόν,
ἰών ἤρασμα τῶν ἄριστον κίμωλο καλόν. id est,

Ac per Iouem scriptum ipsam si uiderit
Demum uenistum in Pylampus ostio,
Accurrit ac Cenum uenistum proxime
Asscribit. Idem ἄν' ἄρα νεύσει,
ἰμῶν ἔρασμα ἢ ἄλκιωτος, ὡς κ' ἴ
Er ποτ' ἴσῃ τῶν ἄριστον ἄδιδωμοῖ καλοῖ. id est,
Is uestri amans haud fide erat.

Nam in adium muris uenisti Athenienses scripserat.
Interpres distichon hoc citat ex Callimacho:
ἀλλ' εἴ μ' ἴσῃ φιλῶσι κρομμύδια τῶσα φέροισ
γεῖμματα, κατ' ἰσπύω ἄσ' ἐρέσει καλῶ. id est,
Litteras tot serie insculptas frontibus hysce,
Cydippen pulchram quot memorare queant.
Id imitatus Maro:

Teneris, inquit, incidere amores.
Ar boribus, crescent ille, crescit amores.
Torquere licebit et in eos, qui falso per assentationem lau-
dantur, aut in mendacissimos principum quorundam titu-
los. Quod genus sunt: Pater patriæ, deliciae orbis, amor
mundi, ferensissimus, inclutus, clementissimus, cum meri sint
Reipub. predones.

Caput scabere, & consimilia. xcvi

Caput scabere, unguis aridus, gestus hominis sunt co-
gruabundi, et de mutando, cuius poenitent, secum agitantis.
Vnde trahitur in usum proverbiale. Horatius libro primo
Satyra decima: Sed ille

Si foret hoc nostrum futo delapsus in æuam,
Detereret sibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traberetur, et in uersu faciendo
Sepe caput scaberet, unguis et roderet unguis.
Sepe stilum uertat, iterum que digna legi sint
Scripturus. Id imitatus Persius:

Nec pluteum, inquit, cedit, nec demorsos sapit unguis.
Idem alibi:
Crudum Chærestratum unguem
Arrodens ait hoc.
In superiore textu poetarum in scribendo negligentia. In al-
tero de scribit adolescentem de mutanda antea, ut a ratio-
ne cogitantem.

Caricus hircus. xcvi

Καρκικός ἡρῶν, id est, Caricus hircus. Diogenianus
indica distichum de uulbus et contemptis. Carum populus,
quod passim in bellis mercenarian locarent operam, seu uili
uita, in contemptus proverbium abierunt, unde et Plato κα-
ρκικόμ' ἀνδρῶν ποιοῖ, id est, Caricum hominonem dixit, pro
uili, nihilq; quemadmodum alio dictum est loco:

Bullatæ nugæ. xcvi

Ventosa atq; inania bullata dicuntur. Sumpta metapho-
ra, ἄνα ἔρα πομφολύγγου, de quibus aliis dictum est in
proverbio: Homo bulla. Persius:
Bullatis ut mihi unguis
Pagina tur gescat.

Bullatas nugæ appellans inani per strepitum uocum con-
geriem, in quibus nihil subsit solidioris sententia. Horatius
nugæ canoras uocant in arte poetica:

Bolus ereptus è faucibus. xcix

Bolus è faucibus eripi dicitur, quoties commoditas ali-
qua, que iam propemodum tenebatur, præter expectationem
subito præripitur. Terentius in seipsum ex cruciante: Crui-
tor bolum tantum mihi esse ereptum subito è faucibus. Bol-
lum autem dixit, quod Greci uocant βλαῖον. Metaphora
per se liquet.

Benefit.

καλῶς ἔστω, id est, Bene sit. Ominis uox, cum quis rem
quampiam nouam et arduam auspicaretur, ut in testamen-
tis, præfabantur, τὸ το καλῶς ἔστω, id est, Hoc bene erit.
Sed si quid acciderit humanitus. Item in concionibus: Quod
fuitum felixq; sit. Id futurum est saluus, si per ironiam pro-
feratur de ridicula, nullusq; momenti, perinde quasi maxi-
ma. Quemadmodum Persius de diuite auaro cadum resigna-
turo: Hoc bene sit. Frequens est apud autores: bene uertat,
et male uertat. Vergilius in Bucolicis:
Hos illi, quod nec bene uertat, mittimus hædos.
Et dii bene uertant, quod agas. Scriuus grammaticus exi-
mat hanc figuram mutuo sumptam ab Heclore et Aïde,
quorum utriq; suum munus in perniciem cecit.

CHILIASIS TERTIÆ CEN-
TVRIA SEPTIMA.

Scarabeus aquilam quærit: I

Κατὰ ἀετὸρ' αἰετοῦ, id est, Scarabeus aquilam
querit. Cū imbecillior, atq; impotētor, mali quippiā
molitur, stratūq; insidias inimico longe potentiori. Est
et altera lectio, atq; ea meo quidē iudicio uerior, ὁ καὶ δαί-
τος ἀετὸρ' αἰετοῦ, id est, Scarabeus aquile obstrictatur.
Sensus ferē idē est, siue legas αἰετοῦ, siue αἰετοῦ. Cō
petit enim in humilē et imbecillū, qui uiribus longe præpollē-
ti, maliciois insidijs, et clancularijs dolis pernicite machina-
tur. Aristophanes in Lysistrata, ἰσχυροῦς δ' αἰετοῦ τινεω
τα κένταυρος, σὲ μοι εἰσομαί, id est, Supra modum enim
irascor, aquilam parietem Scarabeus te uestigabo. Super hac
re fertur apologus quidam apud Græcos nō inelctus, quem
Lucianus indica Aesopicum esse, cum ait in Icaromempro
fabulatum fuisse Aesopum, quemadmodum aliquando scarab-
bei et camelī cœlum conscenderint. Porro quod ad fabulam
scarabei et aquile attinet, ad hunc habet modum. Est iam
olim aquilarum generi, cum uniuersa scarabeorum gente,
uetus atque antiqua similitas, ac bellum profusus inter nec-
num, planique quod Græci solent dicere, ἔστω δ' ἄνα
λεμ. Nam odio dissidenti plusquam Vatiniano, adeo ut ne
Iuppiter quidem ipse,
ὄς κέραι ὄδῃ μέρω
Et qui totum nutu tremefactat Olympum
rem inter eos componere ac dissidium finire potuerit, si modo
uer a narrat apologi. Denique nihil magis inter eos comue-
nit, quam hodie quoq; conuenit inter deos istos adicos, et
humilem obscuramq; plebem. Sed erit fortassis, qui Aesopic-
carum fabularum uulsi et ἀνικόμ' admittitur, quid tan-
dem negocij sit cum aquila scarabeo. Que cognatio, que idē
cinitas, que affinitas usq; adeo dissimilibus intercedat, Nam
inter

inter hos qui uinculis eiusmodi copulatur potissimum discordia
 solēt oriri, praesertim inter principes. Ad haec, quae nam tam
 atrocis odij causae, postremo inde tantum animorum scara=
 beo, ut cum aequalum populo bellum suscipere non dubita=
 rit. Rursum, quae contumelia tātopere sacrit offensus aquile
 θυμὸς ἀγώνος, ut hostem tam humilem non contempserit,
 ac suo uel odio iudicaret indignum. Videlicet argumentum in=
 gens, longa est inuria, lōge ambages, ac res omnino maior,
 quā ut humana facundia queat explicari. Quod si musee quae
 grauiate nō sunt oli Homero dicere δοῖτο γὰρ ἄλλοι μὲν ἄλλοι μὲν
 mibi quoq; relicto tantisper Helicone dignetur adesse, rerum
 summam, pro uirili conabor exponere. Quid enim tam arduū
 esse possit, quod illis auspiciibus non audeat homines: Sed quo
 res cognitu fiat illustrior, prius, quā ad ipsum negocij ca=
 put ueniam, ducis uirūsq; mores, formam, indolem, ingenū,
 quāum potero pauca sumus perstringam. Primum igitur illud
 succurrit, admirari, quid Romanis uiris alioqui sapientibus
 uenerit in mentem, qui cum huius ditis Symbolo, sese praeter
 ceteras nationes iactent, ac dijs proximis ducant, cumq;
 huius auspicijs tot uictorias reperarint: tot egerint trium=
 phos, tantum abest, ut benemeritae gratiam referant, ut non
 roleranda etiam afficiant contumelia. Nam auctum unam om=
 nium maxime masculant, ex inuicti roboris, enasculant, eua=
 rantq;, ac propendunt Tiresiam reddunt ipsi non admodū
 mares, siquidem apud Graecos, planē mas est ἄνδρς, idq; ni=
 fallor, longe magis quadrat in eum, cui summus ille pater et
 rex, hominumq; deūq;:

Regnum in aues magas

Permissit, expertus fidelem

Iuppiter in Ganymede flauo.

Tam ei, qui ceteris dijs procul absissentibus, solus irato Io=
 ni, trifidula tela porrigat, nihil etiam proterbio deterritus,
 τὸ δῖος ἰδὸς τε ἰκῶν ἀσπασθῶν. Neq; uero sine graui ratio=
 ne factum arbitror, ut inter tam multas auium nationes, tāq;
 numerosas tribus, aquila potissimum sit uisa idonea, cui non
 solum auium ἀετῶν, uerum etiam senatus populūq; poētis
 suffragijs omnibus monarchiam fecerent. Nam in quan=
 tum ad auium iudicium attinet, in hanc partem pleraq; pro=
 pendebant, ut pauoni rerum summam committerent. Nam
 huius pulchritudini, splendori, sublimitati, fistūq; planē re=
 gio, regnum debere uidebatur. Ac profusum in hanc senten=
 tiam itum fuisset, nisi quedam longo rerum usu callide, cie=
 lusmodi sunt cornices, cornūq; perpendissent, futurum, ut si
 pauonen rebus praefecissent, eueniret, quod complures iam
 annos in monarchis quibusdam nostris uidimus, nimirum ut
 solo nomine strepituq; regem ageret, aquila nihilo factus, uel
 sine populi suffragijs, regnum gereret. Ceterum poetas ui=
 ros sapientissimos illud arbitror perexistisse, non alia magis
 imagine regum mores ac uitam, effingi potuisse. Loquor de
 plerisq; nostrorum temporum principibus. Sed pauca si ui=
 detur, hinc atq; hinc contentiorem admoceamus. Iam prin=
 mum si quid omnis est in uocabulo, ut certe est, apte profectio
 Graecis ἄνδρς dicitur τῶν δεισῶν, quod est propemo=
 dum rapior impetu, et concitus seror. Quedam aues natu=
 ra placide sunt, ac mites, tum quae serae sunt, tamen arte cul=
 tūq; cicurantur, ac mansuescunt. Sola aquila, nec est habilis
 ad illam disciplinam, nec nilo studio potest mansuescere. T an=
 tum impetu natoe praereps fertur, et quicquid ualde libet,
 idem postulat sibi licere. Libet ne praeflare pullum animo uere
 aquilino? Graphice depinxit Horatius:

Qualem ministrum fulminis atitem

Olim iuuentas et patrius uigor
 Nido, laborum propuli inscium,
 Verniq; iam nimis remotis
 Insolitos docere nifus
 Venti patientem, mox in ouilia
 Demisit hostem uiuidis impetus,
 Nunc in reluctantes dracones
 Egit amor dapis atq; pugnae.
 Melius intelligunt hoc enigma regiones expertae quantis ma=
 lis sibi conlusterint huiusmodi indomiti iuuentum principum
 impetus. Philosophorum est moderari affectibus, ac rationis
 ductum in omnibus sequi.
 At nihil est intolerans aere tyranni
 Cui illud semper in promptu.

Sic uolo, sic iubeo, sit pro rationes uoluntas.
 Deinde cum sex, opinor, aequaliarum genera commemorentur,
 tamen illud inter omnes conuenit, quod rostro sunt uehementi=
 ter admoce, nec minus admicis tangibus, ut uel ex ipso corpo=
 ris habitu possis intelligere, carnuior an esse auctum, quietis ac
 pacis inimicam, pugnis, rapinis, ac predationibus natam. Et
 quasi parum sit carnuioras esse, sunt et quae osifrage dicantur,
 et sint. Sed hic protinus tacite mihi dicis optime lector,
 quid haec imago ad regem, cuius propria laus est clementia,
 cumq; plurimum possit, nulli tamen uelle nocere, ac solum acu=
 leo carere, seseq; totum in populi sui commoditatis impende=
 re, adeo ut Niloxenus ille sapiens rogatus, quid esset utilissi=
 mum, responderit rex. Id esse proprium ueri principis indi=
 cans, ut quantum in ipso sit, nemini noceat, profit omnibus,
 sitq; magis optimus quam maximus. Quamquam non alia ra=
 tione potest esse maximus, nisi ut sit quam optimus, hoc est,
 beneficentissimus in omnes. Equidem exemplar laudo non in=
 scite depictum a philosophis, et haud scio an eiusmodi prin=
 cipes adiuuissent rempublicam in uerbo Platonica. Verum in
 amalibus uix uiuon aut alterum reperis, quem auis cum hac
 imagine componere. Porro si quis horum temporum prin=
 cipes expendat, quae quotum nemq; reperiet in quem nō qua=
 drat sed quid in illud conueniat, quod apud Homerum Achil=
 les tanquet in Agamemnonem ἄλλοι μὲν ἄλλοι μὲν ἄλλοι μὲν
 Nam Hesiodus δὲ οὐρανὸν ἀπαλλύσσει, rectius tamen με=
 γάλῳ ἀπαλλύσει, ut in eam Aristoteles euidens ostendit
 dubio uicissim eam etiam auium, quae hic summo praesentium
 commemorat, siue illa populi uoluntate confidit, in ista uo=
 gis appellatio, quae uicissim illis ac tantis principibus uide=
 dre uisus est, et obuiuam resurgenda, ut etiam satis est,
 nisi longam splendoris inuicem me aduiciorum addit econi=
 dunt, ut diu et quoque inuicem, qui in uero inuicem, qui
 nunquam auium uicissim auium, qui in uero inuicem, qui
 gula sunt auium, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 in auium, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 diuicem auium, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 licet qui quid sit, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 diuicem auium, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 bella, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 caetera auium, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 formae, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 uoluntate inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem, qui in uero inuicem,
 Age si quis mihi iam physionomos nō omnino malus, uultum
 ipsum et os aquile diligentius contempletur, oculos auidos
 atq; improbos, rictum minacem, genas trulentas, frontem

torum, deniq; illud quod Cyprius Persarum regem tantope-
re delectat in principe γυρωπι, nonne plane regni quode-
dam simulacrum agnoscat, magnificam ac matris plen-
niam? Accedit hoc et color ipse sinefulis, teter et induspicatus,
fusco squadore nigricans. Vnde etiam quod fuscum est ac
subnigrum, aquilam uocamus. Tunc uox inuocanda: terribilis,
exanimatrix, ac minax ille, querulusq; clangor, quem nullum
animantium genus non expauescit. Iam hoc symbolum pro-
tinus agnoscat, qui modo periculum fecerit, aut uideri certe,
quam sint formidanda principum mune, uel loco prolatae. Et
quantopere contremiscant omnia, quoties huiusmodi uox in-
tonat aquilina.

Εἰ δ' ἐκεῖ μὴ δ' ὠσώμι, ἔγω δ' ἐκ κερ' αὐτῆς ἔλωμαι
ἢ περὶ ἢ ἀνατ' ἢ ἰωρ' γέρας, ἢ ὀδυσσ' ἢ
Ἄξω ἔλωμαι, δ' ἐκ κερ' κηχολώσετα, ὄρ κερ' ἴκωμαι.

Aut illa non minus βασιλική.

Μὴ νύ τοι οὐ χρεῖς μωσίου, ὅσοι τοιοῖ εἶσ' ἄρ' ὀδυσσέω.
ἄσσορ' ἰόνθ', ὅτε κέρ τοι ἀπέστρεψ' ἕχρονος ἔφρατο.

Ad hunc inquam aquile stridorem ilico pauit omne uulgus,
contrahit sese senatus, obseruat nobilitas, obsecundat iudices,
silent Theologi, assentantur iureconsulti, cedunt leges, cedunt
instituta: nihil ualet, nec fas, nec pietas, nec aequitas, nec hu-
manitas. Cumq; tam nullae sint aures non inchoquentes, tam
multae canores, tamq; uariae sint uoces ac modulatus, qui
uel saxa possint flectere, plus tamen omnibus ualet insuauis ille
et minime musicus unius aquilae stridor. Quaequam est unum
aquilarum genus, quod impense placuit Aristoteli, fortassis
ob id, quod tale optavit pulchrum suum Alexandrum, haud nul-
to minus praedabundum ac uoxae, ac paulo tamen tum mode-
stius, tum taciturnius, et omnino plusculum habens humani-
tatis, quippe quod pullos etiam suos educet. Nam caetera fa-
ciunt quod impij solent perirentes, qui factus suos exponunt,
cum tigrides etiam catulos tollant suos. Atq; eam ob causam
γυλικιον appellant, quasi germanum ac uere ingenuum di-
cas. Vidit hoc genus Homerus et oculis captus. Nam με-
λαστόρον appellant, ac Δυσφρόντι, id est, nigro tergo, ac ue-
naticem, uidelicet epithetis aptissime quantantibus in prin-
cipum uulgus. At nostrum aliquot, quanto per Iouem γυκ-
ειώτερον, ac propè dixerim plusquam aquilini, qui cum dijs
proximi sunt, ob scripturam ac maiorum imagines, tamen ali-
quoties plebeis etiam homunculis blandiri quoq; possunt, ac
propè dixerim, parastium agere, modo praedae spes sit non
asfernda. Iam et uiuacem esse aquilam, ad autoribus pro-
ditum est. Ea tamen cum ad extremam peruenit senectutem,
nihil adhuc sicut, nisi sanguinem, cuius suctu uiam omnibus
inuisam prorogat, nimirum rostro superiore adeo incresecente,
ut carnes deparci non possit. Atq; hinc ortum est adagium
illud notissimum, αἶμα γυκείων in senes etate uiuosiores, cum
aliquot omne sermè genus hoc auium, quibus aduici sunt un-
gues, aut non bibant omnino, aut certe perquam raro, si qui-
dem Aristoteli credimus. Et tamen haec si quando bibunt, a-
quam bibunt. Sola aquila sanguinem sicut. Ergo rostro inor-
to natura certe non semper nouerca, reliquis animantibus
uiuciq; consubuisse uidetur, et inexplibili uoracitati modum
aliquem imposuisse. Quenammodum et haec ratione prospex-
it, quod non sinat aquilam omni parere, plura tribus, nec
pillos alere plures duobus. Atq; adeo si Musci uersiculo cre-
dimus, quem istem adducit Aristoteles:

Excludit binos, edit dies, educat unum.

Atq; per hos ipsos dies, quibus incubat, incubat autem sermè
piceos, naturae prouidentia cibum illis negauit, inuersis

interim et unguibus, ne uidelicet omnium ferarum fortis uer-
perentia. Itaque per id tempus penne abscent inedia. Atq;
hinc odium in factis proprios. Verum hoc in nostris aquil-
lis optare magis licet, quam cernere, quibus omnino nullus
est compandae plebis, neq; finis, neq; modus. Nam et etate
crescit exigendi sitis, et unquam incumbunt grauius,
quam cum pulvis excludis est. Tunc uero populus alio atque
alio feritur uinere. Super haec omnia, plurimos hostes oppo-
sit uni, de quibus modo dicturi sumus. Atq; hanc naturae solli-
citudinem mirari desinet, cui persuasum sit esse uerum, quod
scripsit Plinius, prodigiosum quidem illud, et haud scio, an
uel Democrito auctore credendum, instabiilis auiditatis argu-
mentum, etiam si ceu compertum et confessum narrat Phe-
tychus, autor cum primis grauis. Nempe aquilarum pennas
quoq; ac paulatim extenuatas consicere. Tanta uis naturae pa-
pacitatis. Equidem arbitror idem euenturam, si tyrannorum
ossa cum plebeiorum ossibus commiscerantur: ne sangui-
nem quidem magis misceri posse, quam Argiui et Flori-
am uide mihi num illud satis quadret in quosdam principes.
Nam de pijs ac bonis non loquor. Aquilarum unicum par,
magno ad populandum tractu indiget, nec alter in propin-
quo praedonem esse patiuntur, itaq; spatia determinant.
Porro nostris aquillis, quae non angusta ditio? Quantum in
immensum usq; propagandi regni studium? Quanta cum fe-
nitimis aquillis, aut nullius de regni, hoc est, de praedandi ter-
minis digladiatio? Verum illud fortasse non perinde cogitum,
quod auis haec tantopere rapax, non tamen praedator in pro-
ximo, uidelicet ne uices iniuriarum, in ipsius aliquid caput
retor queantur, sed e longinquo magis praedas in nidum con-
uehit: cum interim tyranni nec ab intimis temperent, nec à maxi-
me cognatis ac domesticis rapaces abstineat unguis: imò hoc
quisq; magis fit obnoxius periculo, quo principi eius loci ac
fulmini propior. Atq; insitant hæc et à paratibus ingenitum
rapidi famè, non nihil auget et educatio. Quadoquidè auid
lam ferunt pullos uix dum satis uolucres, ad praedandū è nidis
extrudere, quo statim et à teneris ui auium, unguibus colpe-
scat, raptu suisq; ipsorum unguibus uiuere. At in plerisq; prin-
cipibus, deū immortalium, quā multi accedunt ad rapacitatem
stimuli, præ corruptissimā educationē, tantum assentato-
rum examen, tot officiales perditū, tot corrupti consultores,
tot stultissimi familiares, tot nequissimi congerrones, qui pu-
blicis incommotis uel gratis delectantur. Adde his fastium, uolu-
ptates, luxum, delicias, quibus mille rapine satis esse possunt.
Adde stultitiam et imperitiam, quae nihil intrastabilius, si cū
felicitate conpulerit. His itaq; rebus, cum uel benignissima cor-
rupti queant ingenia, quibus esse futuri. si hæc ad euidam
et improbam naturā, uelut oleum ad caninum accesserint?
Sed parū βασιλικός erat instruita aquila, si tantū aduico
rostro, si tantū aduici unguibus ad praedandū esset armata,
nisi additi fuissent oculi plusquam in lyncei, et nec ad clarissimū
solum conuenientes, quo quidem experimento factus suos an le-
gitimi sint, explorare dicuntur. Itaq; praedam quamuis è lon-
ginq; speculantur, quā desinēt inuicere. Quamquam autem
regi bini duntaxat sunt oculi, rostrum unicum, ungues pauci-
corcyer item unicus. Ad nostris aquillis papa, quam multæ sunt
Corcyeorum aures, quod exploratorum oculi, quod officia-
lium ungues, quod praefectorum rostra, quod iudicium et ad-
uocatorum uentres, sime prorsus inexplabili, ut neq; satis esse
quicquam, nec tutum ab his esse possit, ne ea quidem, quae in
tūm penetratibus, aut aduicissimè acuti ferinjs sint abstrusa.

Verumtamen

verumtamen esset eadem fortassis aliquanto minus noxia, nisi ad arma dotesq; corporis astus accederet ingenij, hoc est, nisi nocens per se ferrum, veneno tingeret. Vngues suos quoties ingreditur, contrahit, ne uideat aciem detrahi minusq; ualeant in prædando, id quod habet cū leonibus commune. Neq; quemuis impetit, sed eū dantaxat quo se credat uiribus esse superiorem. Neq; se repente præcipitem in terrâ, mo re cæterâ cū præda appetit, sed sensim demittit, ne impetu illusa offendatur. Ne lepore quidē, nam hunc maxime petit, aggreditur, nisi uiderit in plana descēdisse. Neq; quouis grassatur tēpore, ne quis opprimat fatigatâ. Sed à prædâ ad meridianum ad prædandū prowolat, reliquis hortis ociosa sedet, donec hominū cōuentu forâ cōpleantur. Tū quod occiderit non inibi statim deuorat, ne quis subitus hostiū incursus, incautam deprehēdat in prædâ. Sed exploratis prius ac subinde relictis uiribus, prædâ in nidū, uelut in castra deiebit. Nam quibus artibus ceruicū se præstantiorē capiat, mox dicitur. Illud in primis memorandū ingenij documentū, testudinem raptam, ut ad eam modū rupta testa carne uesci possit. Quamquam in Aeschylorum parum aquilinis fuit oculis, cū in huius albicantem caluaria, saxum efferat, demissam testudinē, miserum occideret, ut uel ob hanc unam causam optimo iure poetis omnibus conueniat inuisum esse. Atq; id quidē nunc asidue ueluti suo iure facit. Cæterum primū testudinē dolis ad id pellexit, dam per suadet illi futurū, uti sua opera, uolādī artem perdisseret. Atq; hac spe sublatam in alrum, deiecit in saxum, ut illius calamitatē tyrānīco more uertret in suas delicias. Atq; si quis secū perpenderit, quā uarijs artibus, quot technis, quot machinis, quot præsiugijs, improbi principes instructi sint ad expilandā plebē, que suosos legibus, multis, fucatis titulis, simulatis bellis, delationibus, affumitibus, indignantem propemodum fitebitur aquilā, cui regni nomen tribuatur. Superest, ut cum quibus potissimū hostibus hūc generoso prædâni, res sit, paucis et ponamus. Nam uerū est illud, quod prouerbij dicitur, aquilam non captare muscas, nec aspicere Thripas. Negligijs, si qua prædâ uideatur regijs uiribus indigna, nisi si que sint cognate Vespassiano, ea uisus est lucri bonus odor ex re qualibet. Sunt enī et degeneres aquilæ, que piscatu uiuant, et quas non pudeat caduere alienum tollere. Sed que generosiores sunt, ueluti tyranni, quædā piratis ac latronibus concedunt, à quibus, ut nobilis ille dixit pirata, nihil differunt, nisi quod ipsi maiore classe, maioreq; manu, magnam orbis partem suis diuexant latrocinij, minutulas illas prædas accipitribus ac nisis relinquētes cum quadrupedibus belligerantur, nec id sanē sine periculo, nec rursum citra uictorie spē sicuti strenuo dūce dignū est. Atq; in his lepore potissimū, ut dixi, uentat aquilæ, unde et leporis cognomen additum uni generi, perinde quasi dūcem Britannicū, aut Germanicū appelles. Neq; conuenit imbellē hostē, sed esculentū, ut etiā si parū gloriæ ueniat ex uictoria, nō parū tamen auferatur emolumentū. At sit aliquoties ut cū maxime lepore capiat, tū maxime capiatur, ista p̄nato iaculo, dicatq; prouerbū, qd̄ illi ferinus acceptū, τοῖς ἰδιῶς ἡπιστοῖς ἑπαινοδύνακω. Audeat et cum ceruo consistere. Inferior tamen futurus, nisi uulpinam adderet pellem: Nam astu supplet, quod uiribus est diminutum. Commissoriam cum hoste, prius in puluere uoluit sefe. Deinde cornibus infidens ceruicis, puluerem premis collectum, in oculos spargit, alis ora uerberans, donec exocidatam in rupes det præcipitem. Sed est eadem acrior, multoq; magis atreps cum dracone pugna etiam in aère.

Draco maleficis artibus oua consecratur aquilæ. Illa uicistim hostem ubiqueq; usum rapit. Nam quod illi cum uulpe simulat est irconciliabilis, nemo mirabitur, quisquis cognorit, quā om̄i regaliter illam acceperit. Inierat cum uictā necessitudinem, cinque incubanti pastus dextet, proxima catulos in nidum sustudit: Reuersa ualipes cum spectaret indignam suorum lanationē, quod unum poterat, testata deos est, atque inter hos præcipue Iouem. Quisq; amicitia uolante iudicem. Et aduissē uictor ipsa uota deus aliquis. Pauculis post diebus euenit, ut aquilæ priuam carnibus est sacrificio raptis herentem, in nidum deuexerit imprudens. Igitur absente aquilæ, igni paulatim uentis excitato, nidus conflagrare cepit. Pulli territi, præcipites se dedere, nimirum adhuc inuolucres. Vulpes delapsos excipit, et in cauum delat deuorat. Ac post id quidē tēporis, nihil omnino conuenit, inter aquilam et uulpem, quantum id quidem non mediocri uulpine gentis malo. Quo tamen haud scio an digne uideri debeant, que quondam leporibus σὺμμοχλῆν aduersus aquilam petentibus auxilium negarunt, ut referunt in animalibus quadrupedum, ex quibus Homerus πορτρύχο μολοχίκαυ est mutatus. Iam uero acre disidium est, et cum uulture, uelut homotechno, et edacitatis emulo, tametsi hoc quidem nōmine, ut crudelior, ita et generosior aquilæ, quod non deuorat animal, nisi quod occiderit, nec per ignauiam alienis insidat cadaueribus. Nam sit tantum iure habet exosam, que miris artibus aquilæ oua frangere studet. Pugnat et cum ardeolis, quod hec avis inguibus freta, non uereatur eam aliquoties adori, adeo dīmicans acri, ut in conflictu emoriatur. Neq; uero iam nimirum, quod illi parum cōuenit cum oloribus, ac nimirum poetica: illud morum, ab ijs sepenumero uinci tam pugnacem beluam. Nec admodum gratum esse consueit poeticum genus male sibi consijs monarchis, ut pote liberū et loquax, quodque non nunquam cum Philoxeno in lapidicinis reduci malit, quāmsi silere. Nam si quid dolet, id chartis illinunt atris, et regum mysteria ad ipsi etiam posteros euulgant. Nec cum gratus satis conuenit, opinor, ob id, quod illis impendio placeat Democriti, uehemētē inuisā monarchis, à quibus tamē ingenio superatur. Etenim cum gryes est Cilicia demigrares montem Taurum aquilis plenum perant transfutere, ingentibus lepidibus, quo uocem cohibeant in os sumptis, noctu tacite transuolant, atq; ita deceptis aquilis tuto trajiciunt. Sed peculiaris quædam cum Trochilo, nam id est aui nomen, simulas intercedit, nō ob aliud, ut autumat magnus ille decambulator, nisi quod hūc quoq; regis ac βασιλοφός nomen tribuitur. Idq; potissimum apud Latinos. Prouide ceu regij esse elatorem extitero persequatur odio. Quamquam non is hostis est, cuius uires metuat aquilæ. Nam Trochilus imbecillis est ac fugax, solertia tamen et ingenio præditus, fruticetis et cauis adit sese ut quamuis à potentiore facile capi nō possit. Quin olim cum certamen uolandi cum aquilâ fuisse pisset, uicti astu magis quā uiribus. Deniq; cum Cybindo bellum gerit inter necinum, adeo, ut sepenumero coherentes prædantur. Est autem Cybindus nocturnus accipiter. Nec tyrannus est ullum hominum genus magis inuisum, quā horum quā à uulgi sententia longe lateq; dissentientes, nimirum acute certant per tenebras. Sed an non egregie stultus sim si omnes eius hostes percensere pergam, que cum nullo non gerat bellum? Atque in reliquis animalium ordinibus alijs cum alijs partim bellū est, partim amicitia. Multos habet inimicos uulpes,